

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Postojna

Vojkova 9, 6230 Postojna
tel.: 05 70 00 610, fax 05 70 00 628
E-mail: oepostojna@zgs.si

LETNI LOVSKO UPRAVLJAVSKI NAČRT

za IV. NOTRANJSKO

LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE

ZA LETO 2020

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
2	OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ	2
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI.....	6
3.1	Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019	6
3.2	Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020.....	8
3.3	Škode od divjadi.....	14
3.4	Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme.....	20
4	ŽIVALSKÉ VRSTE - DIVJAD	28
4.1	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>).....	28
4.2	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>).....	32
4.3	Damjak (<i>Dama dama</i>).....	37
4.4	Gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>)	38
4.5	Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	42
4.6	Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>)	46
4.7	Jazbec (<i>Meles meles</i>)	48
4.8	Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>).....	50
4.9	Navadni polh (<i>Glis glis</i>)	52
4.10	Pižmovka (<i>Ondatra zibethicus</i>)	53
4.11	Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	54
4.12	Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>) in poljska jerebica (<i>Perdix perdix</i>).....	56
4.13	Raca mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>)	58
4.14	Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	60
4.15	Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>)	62
4.16	Rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>).....	62
4.17	Šakal (<i>Canis aureus</i>)	63
4.18	Načrt dodajanja divjadi.....	66
5	EVIDENCE	67

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Kronologija nastanka letnega načrta za IV. Notranjsko LUO za 2019.....	1
Preglednica 2: Pregled lovišč/LPN v LUO	3
Preglednica 3: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019	6
Preglednica 4: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020	8
Preglednica 5: Škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019	14
Preglednica 6: Primerjava škod za obdobje zadnjih 5 let	15
Preglednica 7: Število škodnih primerov v zadnjem petletnem obdobju po loviščih/LPN.....	16
Preglednica 8: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019	16
Preglednica 9: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020	17
Preglednica 10: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Snežnik	21
Preglednica 11: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Javorniki.....	22
Preglednica 12: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Bloke - Sodražica.....	24
Preglednica 13: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Ljubljanski vrh	25
Preglednica 14: Načrt odvzema srnjadi Po-BI, Cerkniška in Snežniška EE.....	30
Preglednica 15: Načrt odvzema EE Barje in Krim	30
Preglednica 16: Analiza odvzema srnjadi.....	31
Preglednica 17: Načrt odvzema jelenjadi barjanska EE.....	33
Preglednica 18: Načrt odvzema jelenjadi ostale EE	33
Preglednica 19: Analiza odvzema jelenjadi	35
Preglednica 20: Analiza odvzema jelena damjaka	37
Preglednica 21: Načrt odvzema gamsa.....	39
Preglednica 22: Analiza odvzema gamsov	40
Preglednica 23: Načrt odvzema divjih prašičev	44
Preglednica 24: Analiza odvzema divjih prašičev	45
Preglednica 25: Načrt odvzema lisic.....	47
Preglednica 26: Analiza odvzema lisic.....	47
Preglednica 27: Načrt odvzema jazbeca	48
Preglednica 28: Analiza odvzema jazbecev	49
Preglednica 29: Načrt odvzema kun.....	50
Preglednica 30: Analiza odvzema kun.....	51
Preglednica 31: Analiza odvzema pižmovk	53
Preglednica 32: Načrt odvzema poljskega zajca.....	55
Preglednica 33: Analiza odvzema poljskih zajcev	55
Preglednica 34: Načrt odvzema fazanov	57
Preglednica 35: Analiza odvzema fazanov	57
Preglednica 36: Načrt odvzema rac mlakaric	58

Preglednica 37: Analiza odvzema race mlakarice	59
Preglednica 38: Načrt odvzema srak, šoj, sivih vrah	60
Preglednica 39: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran	61
Preglednica 40: Načrt odvzema	64
Preglednica 41: Vlaganje divjadi	66

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Položaj Notranjskega LUO v Sloveniji	4
Slika 2.2: Pregledna karta lovišč in LPN v Notranjskem LUO	5
Slika 3.3: Popisne enote v LUO	20
Slika 4.17.1: Lovišča s podatki o monitoringu šakala	65

KAZALO GRAFOV

GRAF 3.3.1: DINAMIKA ŠKOD OD DIVJADI V LUO V OBDOBJU 2014 – 2018	15
GRAF 3.3.2: ŠKODE IN ODVZEM DIVJIH PRAŠIČEV V OBDOBJU 2014 - 2018	15
GRAF 3.4.1 PRIMERJAVA DELEŽA POŠKODOVANIH OSEBKOV (OBJEDENOST) GOZDNEGA MLADJA MED POPISI 2010, 2014 IN 2017 ZA RAZREDE R1-R4	21
GRAF 3.4.2 PRIMERJAVA DELEŽA POŠKODOVANIH OSEBKOV (OBJEDENOST) GOZDNEGA MLADJA MED POPISI 2010, 2014 IN 2017 ZA RAZREDE R1-R4	23
GRAF 3.4.3 PRIMERJAVA DELEŽA POŠKODOVANIH OSEBKOV (OBJEDENOST) GOZDNEGA MLADJA MED POPISI 2010, 2014 IN 2017 ZA RAZREDE R1-R4	24
GRAF 3.4.4 PRIMERJAVA DELEŽA POŠKODOVANIH OSEBKOV (OBJEDENOST) GOZDNEGA MLADJA MED POPISI 2010, 2014 IN 2017 ZA RAZREDE R1-R4	26

SEZNAM PRILOG

1. Seznam krmišč za parkljasto divjad v letu 2020
2. Zapisnik sestanka Strokovnega sveta ZGS OE Postojna
3. Zapisnik IO OZUL Notranjske v IV. mandatnem obdobju
4. Vabilo za oddajo pisnih pripomb na Osnutek letnega načrta Notranjskega LUO za leto 2020
5. Lista vabljenih za oddajo pisnih pripomb na Osnutek LUN LUO Notranjske
6. Obrazložitev upoštevanja oz. neupoštevanja pisnih pripomb na osnutek LUN IV. Notranjskega LUO za leto 2020
7. Zapisnik seje Sveta ZGS OE Postojna

1 UVOD

Letni načrt za IV. Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu in njegovimi spremembami (Ur. l. RS, št. 16/04, odločba US št. 120/06, št. 17/08, št. 46/14 – ZON-C). Zakon določa izdelavo letnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja (Ur. l. RS, št. 110/04), ki so nadomestila nekdanja lovsko gojitvena območja. Znotraj LUO so opredeljena lovišča in lovišča s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 128/04). Upravljalci lovišč imajo od sredine leta 2009 podeljene koncesije in se skupaj z lovišči s posebnim namenom združujejo v Območno združenje upravljalcev lovišč za IV. Notranjsko LUO. V OZUL-u deluje izvoljen devetčlanski Izvršni odbor in posebne komisije za upravljanje vseh temeljnih vrst divjadi, ki so z Zavodom za gozdove Slovenije v tem načrtu uskladile odvzeme in tudi dela v okolju razen odvzem pri vrsti navadni jelen, ki ni usklajen v skupnem številu odvzema in deležu košut 2+ in pri določilu vezave odstrela pri srnjadi in jelenjadi v načrtu. Pričujoči načrt temelji na usmeritvah in ciljih območnih načrtov.

Letni načrt za IV. Notranjsko LUO za leto 2020 je poleg zgoraj navedenih predpisov napisan tudi v skladu z:

- Zakonom o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93 in sprem.).
- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/2010).
- Dolgoročnim (Območnim) načrtom za IV. Notranjsko LUO za obdobje 2011 – 2020.
- Gozdnogospodarskim načrtom za Postojnsko gozdnogospodarsko območje za obdobje 2011-2020.
- Navodili za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji (usklajeno ZGS, znanstveno raziskovalne institucije, IRSKO, LZS in OZUL-i, 2011) ter navodili za upoštevanje prisotnosti velikih zveri pri upravljanju z srnjadjo in jelenjadjo (usklajeno ZGS, znanstveno raziskovalne institucije, LZS, 2013).
- Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur. l. št. 117/04, št. 38/14).
- Uredbo o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS št. 101/04, št. 81/14).
- Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS št. 110/04).
- Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS št. 128/04, št. 38/14).
- Programom upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015-2020

Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta, so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1: Kronologija nastanka letnega načrta za IV. Notranjsko LUO za 2019

Datum	Kraj	Organ	Vsebina
10. - 18. 1. 2020	različni	Komisija za oceno odstrela in izgub v LUO	Pregled odstrela in izgub divjadi
24. 2. 2020	Postojna	IO OZUL Notranjskega LUO	Uskladitveni sestanek
27. 2. 2020	Postojna	Strok. svet OE Postojna	Določitev osnutka načrta
26. 3. 2020	Postojna	Odsek za načrtovanje razvoja gozdov OE Postojna	Javna predstavitev načrta
2. 4. 2020	Postojna	Svet OE Postojna	Določitev predloga načrta
10. 4. 2020	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

Za pogostejše uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- LUO – lovsko upravljavsko območje
- LN – letni načrt za LUO
- ON – dolgoročni gozdnogospodarski in lovsko upravljavski načrt 2011-2020
- LD – lovska družina
- LPN – lovišče s posebnim namenom
- EE – ekološka enota
- GGO – gozdnogospodarsko območje
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje
- IRSKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo
- OE Postojna – ZGS, Območna enota Postojna
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

2 OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ

LUO leži v osrednjem delu Slovenije in se razteza od južne ljubljanske obvoznice proti jugu do državne meje z Republiko Hrvaško. Jedro območja predstavljajo gozdni visokokraški gorski masivi in planote Snežnika, Javornikov, Menišije, Krma in Mokrc, kar pogojuje osnovne naravne značilnosti ter določa življenjske pogoje divjadi, ki je tu le avtohtona. Posebno biotsko značilnost območja predstavlja Ljubljansko barje, katero obsega 11.299 ha lovne površine območja. V območje spadajo še obrobne, pretežno kotlinaste doline: Loška, Cerkniška, Pivška, dolina reke Reke, Bistriško podolje, Kočanija ter južni del Ljubljanske kotline.

V tem načrtu obravnavamo vse glavne vrste divjadi po širših ekoloških enotah (EE), ki obsegajo lovišča s približno enakimi ekološkimi in lovsko upravljivskimi pogoji:

1. **Barje**, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
2. **Krim**, ki združuje lovišča in LPN Ljubljanski vrh v širšem območju masivov Krma, Mokrc in Menišije.
3. **Cerknica**, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniške doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
4. **Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč**, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela snežniško-javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov in Čičarije.
5. **Snežnik (LPN Jelen)** v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

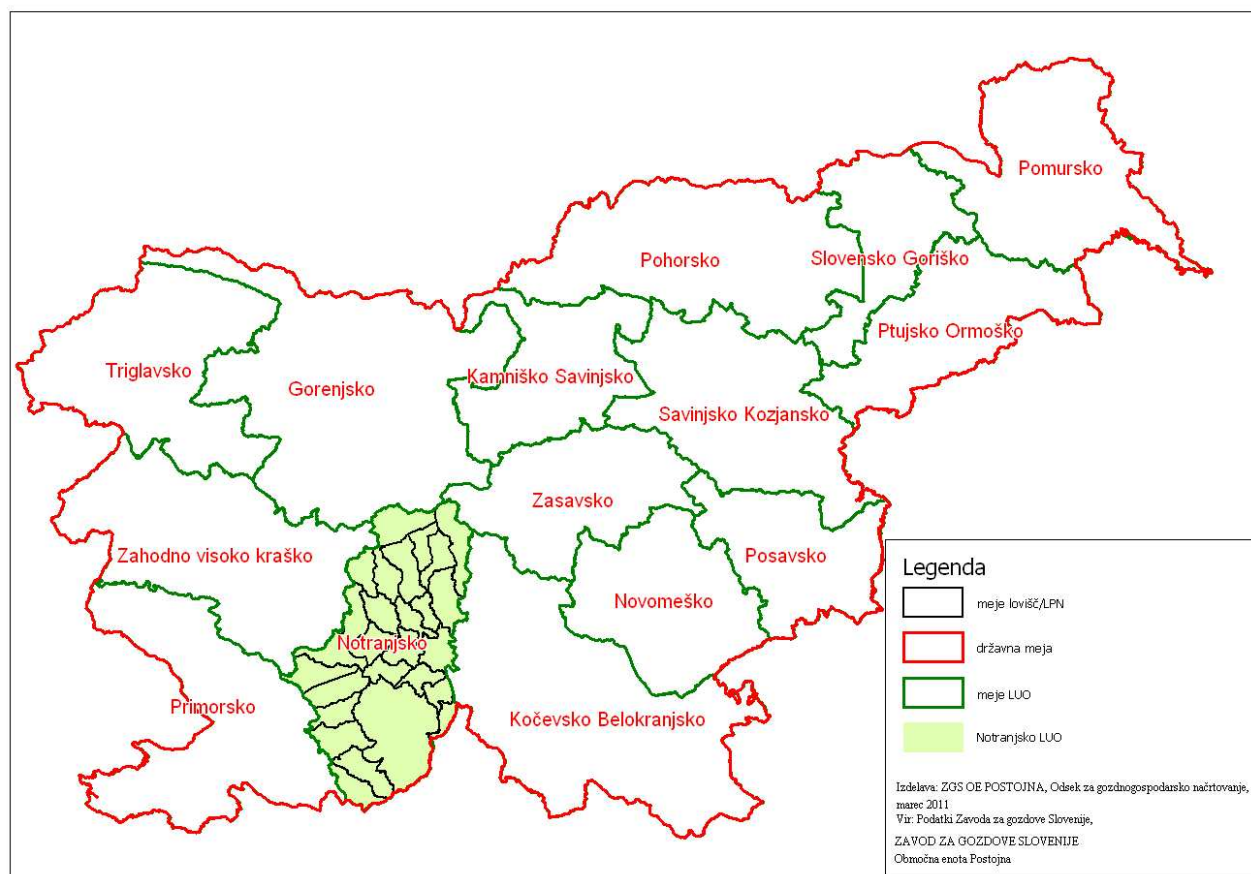
Zaradi izrazitih vplivov volka ter risa na populacije srnjadi in jelenjadi v Notranjskem LUO, ločimo območje redne prisotnosti teritorialnih tropov volkov in risa ter območje, kjer te vrste niso stalno prisotne. V območje redne prisotnosti teritorialnih tropov volkov in risa spadajo vsa lovišča Postojnsko – Bistriške EE (*Zemon, Kozlek, Trnovo, Tabor Zagorje, Pivka, Prestranek, Javornik Postojna*), Cerkniške EE (*Rakek, Cerknica, Grahovo, Gornje jezero, Nova vas, Lož Stari trg, Iga vas, Babno polje*), Snežniške EE (*LPN Jelen*) ter nekatera lovišča Krimske EE (*Borovnica, Rakitna, Begunje, Cajnarje, Žilce, LPN Ljubljanski vrh, Mokrc in Tomišelj*).

LUO zajema pretežni del območja ZGS - OE Postojna, del območja OE Ljubljana, ter del območja OE Sežana.

Skupna površina LUO znaša 149.243 ha, od tega je lovne površine 142.136 ha (95 %), nelovne površine pa 7.107 ha (5 %).

Preglednica 2: Pregled lovišč/LPN v LUO

Šifra lovišča	Ime lovišča	Upravna enota	Površina (ha)			
			Skupna	Lovna	Nelovna	Gozd
0401	Brezovica	Ljubljana	7.118	6.196	922	1.839
0407	Rakovnik - Škofljica	Ljubljana	7.312	5.103	2.209	3.018
	EE Barje		14.430	11.299	3.131	4.857
0402	LPN Ljubljanski vrh	Vrhnika	4.138	4.082	56	3.605
0403	Borovnica	Vrhnika	4.269	3.969	300	2.904
0404	Rakitna	Ljubljana	6.291	5.840	451	4.514
0405	Tomišelj	Ljubljana	3.272	3.126	146	1.354
0406	Ig	Ljubljana	4.252	3.996	256	1.853
0412	Mokrc	Ljubljana	6.395	6.205	190	5.174
0409	Begunje	Cerknica	4.562	4.473	89	3.536
0410	Cajnarje	Cerknica	3.302	3.229	73	2.244
0411	Žilce	Cerknica	2.607	2.561	46	1.927
	EE Krim		39.088	37.481	1.607	27.111
0422	Babno polje	Cerknica	2.042	2.012	30	1.647
0421	Iga vas	Cerknica	2.761	2.705	56	2.003
0420	Lož-Stari trg	Cerknica	3.201	3.044	157	2.115
0419	Gornje jezero	Cerknica	3.561	3.522	39	2.366
0415	Grahovo	Cerknica	4.253	4.161	92	2.153
0414	Cerknica	Cerknica	4.572	4.327	245	2.840
0408	Rakek	Cerknica	4.911	4.703	208	3.795
0416	Nova vas	Cerknica	5.199	5.024	175	2.608
	EE Cerknica		30.500	29.498	1.002	19.527
0413	Javornik	Postojna	5.130	4.862	268	3.529
0417	Prestranek	Postojna	5.627	5.453	174	3.698
0418	Pivka	Postojna	5.832	5.653	179	3.634
0424	Tabor-Zagorje	Postojna	4.076	3.929	147	1.868
0425	Trnovo	Ilirska Bistrica	6.375	6.133	242	3.150
0426	Kozlek	Ilirska Bistrica	5.860	5.700	160	3.520
0427	Zemon	Ilirska Bistrica	4.581	4.472	109	3.344
	EE Postojna-Bistrica		37.481	36.202	1.279	22.743
0423	LPN Jelen	Cerknica	27.744	27.656	88	26.087
	EE Snežnik		27.744	27.656	88	26.087
	IV. Notranjsko LUO		149.243	142.136	7.107	100.325

Slika 2.1: Položaj Notranjskega LUO v Sloveniji

Slika 2.2: Pregledna karta lovišč in LPN v Notranjskem LUO

3. ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

V LUO divjad in ostale prosto živeče živalske vrste najdejo primerno življenjsko okolje, v katerem lahko zadovoljujejo svoje potrebe po hrani, kritju in razmnoževanju, kar je osnovni pogoj za njihov obstoj in ustrezno usklajenost z življenjskim okoljem. Čeprav dobra ohranjenost narave v LUO v veliki meri zadostuje potrebam divjadi, so razmere malo kje optimalne. Zato je izvajanje del v življenjskem okolju divjadi, s katerimi izboljšujemo bivalne in prehranske pogoje ob ustreznem uravnavanju populacij divjadi z odstrelom, za primerno stopnjo usklajenosti divjadi z okoljem in njen trajni obstoj zelo pomembno. Tako kot v preteklosti, bo izvajanje teh del tudi v prihodnosti na Notranjskem nujno potrebno in zaželeno.

V Delu LUO, ob meji z Republiko Hrvaško, so ovira za divjad tudi trenutno postavljene zaščitne tehnične ovire (ZTO). Postavljene so v loviščih Babno polje in Zemon. ZGS je v sodelovanju z upravljavci lovišč v mesecu maju in juniju 2017 pregledal celotno mejo z R. Hrvaško in določil mesta prehodov za zavarovane vrste in divjad. ZTO otežujejo migracije divjadi preko državne meje, pri poskusu prehajanja le teh, se divjad lahko resno poškoduje. Težava je tudi nadzor ZTO, saj dnevno vnaša dodaten nemir v lovišča, upravljavci lovišč, pa so tudi primorani prilagoditi izvajanje skupnih lovov v primerni oddaljenosti, s čimer prihaja do krčenja dejanske lovne površine.

3.1 Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Preglednica 3: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2019

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg 2019	Realiziran obseg	Stopnja uresničitve načrta (%)
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI				
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	11.203	11.295	101
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI				
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	478,13	475,66	99
Spravilo sena z odvozom	ha	362,65	361,35	100
Priprava pasišč za divjad	ha	149,99	149,53	100
Gnojenje travnikov	ha	39,50	21,71	55
Vzdrževanje grmišč	ha	21,65	23,5	109
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	54,58	54,15	99
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	43,57	42,52	98
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	490	492	100
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	10	10	100
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	157	168	107
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	25	25	100
3. BIOTEHNIČNI UKREPI				
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	803.830	792.560	99
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	8.950	7905	88
Preprečevalno krmljenje	kg	7.110	6.260	88
Privabljalno krmljenje	kg	257.260	247.700	96
Krmne njive	ha	60,94	43,65	72
Pridelovalne njive	ha	3,36	3,36	100
Količina soli	kg	9.865	9.475	96
4. LOVSKI OBJEKTI				
Solnice (založene)	število	1.742	1.548	89
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	151	155	103
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	39	39	100
Lovske steze (obnova in novogradnja)	km	166,30	159,2	96

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Vse lovske organizacije so dosledno in angažirano izvršile vse načrtovane aktivnosti, katere se nanašajo na ukrepe za varstvo in monitoring divjadi. Glede na stopnjo izvršitve načrtovanih ukrepov monitoringa divjadi v letu 2019 je razvidno, da se lovske organizacije zavedajo nujnosti in potrebe navedenega ukrepa. Lovske organizacije ustrezno opravljajo svojo lovsko čuvajsko službo, spremljajo dogajanja in pojave v naravnem življenjskem okolju divjadi ter populacijsko dinamiko in aktivnosti posameznih vrst divjadi (sledenje, evidentiranje habitatov, ocenjevanje številčnosti in štetje, pobiranje iztrebkov, odlov živih živali, telemetrično spremljanje...).

Biomeliorativna dela

Lovske organizacije v LUO dajejo biomeliorativnim delom velik pomen, zato je bila tako v letu 2019, kot v zadnjih 5 letih realizacija načrtovanih del, gledano celostno, nadpovprečna.

Večjih odstopanj od načrta praktično ni bilo, saj so bila vsa biomeliorativna dela opravljena v skladu z načrtom. Lovske organizacije namenjajo največjo pozornost vzdrževanju pašnih površin za divjad, pridelavi zadostne količine kvalitetne krme, predvsem sena in travne silaže ter izdelavi in vzdrževanju vodnih virov, kar dokazuje spoznanje lovcev, da je za optimalne življenjske pogoje za divjad in usklajenost divjadi z okoljem, poleg pravilnega uravnavanja populacij z odstrelom, eden glavnih pogojev ustrezno bivalno okolje za divjad. Prav tako je v zadnjem pet letnem obdobju opažen trend zmanjšane vnašanja umetnih gnojil za gnojenje pašnih površin in krmnih njiv, kar dodatno prispeva k pospeševanju sonaravnega upravljanja okolja in zmanjševanju okoljskih obremenitev.

Biotehnični ukrepi

Krmljenje divjadi je za usklajenost divjadi z okoljem še vedno zelo pomemben in potreben biotehnični ukrep. Pomembno je, da je krmljenje pravilno načrtovano in izvedeno. Praktično vse lovske organizacije določila in napotke o krmljenju upoštevajo. V LUO je izvedena inventura in popis lokacij, kjer lovske organizacije že imajo ali v prihodnje nameravajo imeti krmišča za krmljenje divjadi z močno škrobno krmo. Lovskim organizacijam je bil pojasnjen namen in pomen krmljenja, predvsem pomen pravilne izbire lokacije krmišča in vrste ter količine položene krme, da ne prihaja do konfliktov z drugimi »v odnosu do človeka problematičnimi« živalskimi vrstami, predvsem medvedom, saj večina območja leži v osrednjem življenjskem območju rjavega medveda. Lovci največ delovnih ur in količin krme še vedno namenjajo zimskemu in privabljalnemu krmljenju jelenjadi. Potreba po preprečevalnem krmljenju divjih prašičev je v soodvisnosti od ponudbe naravne hrane v življenjskem okolju divjega prašiča ter prostorske razporeditve vrste v prostoru, kar se izraža v intenzivnosti pritiska divjadi na kmetijske površine ter posledično višino škode od divjadi na kmetijstvu. Poraba svežih sočnih in balastnih krmil, predvsem sadnih tropin, sladkorne pese in travne silaže, ostaja v okviru načrtovanih količin, medtem ko se je poraba močnih krmil, zlasti koruze, nekoliko zmanjšala. Skupna poraba krme za parkljarje je bila v celotnem LUO nižja od načrtovane količine. Količina položene krme za privabljanje divjadi za izvajanje odstrela je predvsem odvisna od ponudbe naravne hrane v okolju ter vremenskih razmer v posameznem letu, katere posredno vplivajo na tehniko izvajanja lova. Intenzivno zaraščanje kmetijskih površin z gozdom v LUO ter posledično spremenjeni terenski pogoji za izvajanje lova, bodo tudi v prihodnje odločilni za načrtovanje in izvajanje privabljalnega krmljenja divjadi. Zimsko krmljenje male divjadi je potrebno zlasti v loviščih, kjer so še ohranjeni habitati za malo divjad ter je stanje populacij te divjadi takšno, da je potrebno dodajane krme v okolje v zimskem času. Pri krmljenju z močnimi krmili se lovske organizacije v večini primerov držijo dogovorjenih in določenih lokacij krmišč in količin krme.

V letu 2019 je obseg priprave krmnih njiv za 28 % nižji od načrtovanega, kar je predvsem posledica višjih materialnih stroškov, kateri se nanašajo na obdelavo teh objektov ter zmanjšanih proračunov upravljavcev lovišč. Poudariti velja, da so ti ukrepi potrebni, saj ugodno vplivajo na rastlinojede vrste divjadi in olajšajo ustrezno poseganje v te populacije, predvsem v času vegetacijske dobe.

Priprava pridelovalnih njiv je glede na načrtovane količine med najnižjimi v zadnjem pet letnem obdobju, predvsem zaradi visokih materialnih stroškov, kateri se nanašajo na obdelavo teh objektov, kot tudi ugodne cenovne ponudbe krme na tržišču. Vsekakor domača/lastna pridelava krmil lahko služi tudi kot rezerva za pokrivanje nepričakovanih večjih škod na kmetijskih površinah, zato je izvajanje navedenega ukrepa nujno predvsem tam, kjer se pojavljajo večje škode od divjadi.

Poraba soli v LUO se zmanjšuje. V letu 2019 je bila poraba 96 % glede na načrtovane količine, kar je iz vidika sonaravnega upravljanja pozitivno.

Večjih odstopanj od načrta ni bilo, zato ocenjujemo, da je bila realizacija biotehniških del v letu 2019 ustrezna.

Lovski objekti

Čeprav so lovsko-tehniški objekti na videz drugotnega pomena, pa bistveno olajšajo in omogočajo izvrševanje nalog lovskih organizacij pri upravljanju divjadi. Zato je zadostna opremljenost lovišč s temi objekti pomembna. V povprečju LUO so lovišča v lanskem letu za ta dela porabila nekoliko več delovnih ur, kot je bilo načrtovano.

Obnove in novogradenj lovskih prež je bilo opravljeno za 3 % več, kot je bilo načrtovano, obnove in novogradnje krmišč pa toliko kot je bilo načrtovanih. Vzdrževanje in postavljanje novih solnic je bilo v letu 2019 realizirano 11 % manj kot je bilo načrtovano. Menimo, da je celotno število prež in krmišč za divjad v območju zadovoljivo, večjo pozornost pa je treba posvetiti funkcionalni kvaliteti in (naravnemu) izgledu krmišč ter primerni založenosti krmišč s krmo (čas zalaganja, količine in struktura krme).

Skupni obseg obnove in novogradenj lovskih stez je bil za 4 % manjši od načrtovanega.

3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020

Preglednica 4: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letu 2020

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg 2020
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI		
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	11.191
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	482,96
Spravo sena z odvozom	ha	368,19
Priprava pasišč za divjad	ha	149,91
Gnojenje travnikov	ha	39,18
Vzdrževanje grmišč	ha	21,95
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	53,78
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	44,52
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	480
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	10
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	148
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	25
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi	kg	779.020
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	8.460
Preprečevalno krmljenje	kg	7.110
Privabljalno krmljenje	kg	282.560
Krmne njive	ha	41,62
Pridelovalne njive	ha	2,64
Količina soli	kg	9.865
Solnice (založene)	število	1.742
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	125
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	47
Lovske steze (obnova in novogradnja)	število	166,35

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Za leto 2020 načrtujemo po predlogu upravljalcev lovišč / LPN za 1 % manjše število porabe ur za varstvo in monitoring divjadi, kot je bila realizacija tega ukrepa v letu 2019. Navedeni ukrep je namenjen zbiranju podatkov o divjadi, vplivih divjadi na njeno življenjsko okolje ter izvajanju ukrepov v populacijah divjadi in življenjskem okolju. Upravljalci naj ukrepe varstva in monitoringa osredotočijo predvsem na tiste vrste divjadi, katere so v okolju ogrožene ali s svojimi vplivi povzročajo v okolju določeno škodo. V okviru lovsko čuvske službe naj upravljalci lovišč aktivno sodelujejo tudi pri osveščanju in opozarjanju drugih uporabnikov okolja o potrebah divjadi, vplivih na divjad, nadzoru prostora ter zbiranju podatkov za znanstvene namene. Lovske organizacije so tudi v letu 2020 dolžne voditi ločene evidence varstva in monitoringa divjadi, katere so predmet tega načrta ter evidence monitoringa, kateri se nanaša na zavarovane živalske vrste in se vodi za potrebe organov, kateri z zavarovanimi živalskimi vrstami upravljajo. Pri izvajanju monitoringa divjadi in lovsko čuvske službe naj lovske organizacije sledijo določilom zakona. **Upravljalci so dolžni načrtovani obseg del, katera se nanašajo na navedeni ukrep, realizirati v celoti.**

Biomeliorativna dela

Načrtovana biomeliorativna dela praktično sledijo kombinaciji lanskoletnega načrta in lanskoletne realizacije. Vzdrževanje pasišč s košnjo in spravilo sena z odvozom sta načrtovana nekoliko višje, medtem ko je priprava pasišč med načrtom in realizacijo 2019. Gnojenje travnikov se z usmeritvami ON zmanjšujejo glede na predlog upravljalcev lovišč / LPN. Upravljalci lovišč načrtujejo nekoliko večje površine vzdrževanih grmišč kot je bilo načrtovano leta 2019 ter nekoliko manjše število in vzdrževanje plodonosnih drevesnih vrst. Za leto 2020 se načrtuje nekoliko povečana površina vzdrževanega gozdnega roba. Menimo, da je načrt biomeliorativnih del za leto 2020 po predlogih lovskih organizacij ustrezen.

Vzdrževanje pasišč s košnjo

Navedeni ukrep je potrebno intenzivirati predvsem v osrednjem življenjskem območju jelenjadi v območjih večje gozdnatosti, kjer primanjkuje pašnih površin in je vpliv jelenjadi na naravno obnovo gozdov precejšen. Obseg opravljenih del mora ostati na ravni povprečja zadnjih desetih let, kjer je možno pa ga je treba povečati.

Spravilo sena z odvozom

Navedeni ukrep naj se izvaja na površinah, katere upravljalci lovišč kosijo z namenom vzdrževanja pašnih površin ter kjer je možen odvoz in spravilo pridelane travne krme. Način in vrsta pridelane krme je odvisna od potreb upravljalcev lovišč. Priporoča se, da se pridelava krme usmeri v pridelavo suhega sena.

Priprava pasišč za divjad

Ukrep se izvaja predvsem na površinah, katere so porasle z vegetacijo, ki ne nudi divjadi ustrezne prehranske baze. Ukrep se nanaša na melioracijo takih površin tako, da se odstrani nezaželena vegetacija ter ustvari ustrezna travna ruša, katera je primerna za prehrano rastlinojedov. Ukrep je dobrodošel predvsem v območjih, kjer primanjkuje pašnih površin in so prisotne večje koncentracije rastlinojedov.

Gnojenje travnikov

Ukrep naj se izvaja le na površinah, namenjenih pridelavi krme za divjad in to v čim nižjem obsegu. Uporablja naj se predvsem naravna gnojila. Ukrepa se ne izvaja v naravovarstveno zaščitene območjih. Priporoča se, da se za površine na katerih se gnoji pripravijo gnojilni načrti. Upravljalci načrtujejo povečan obseg gnojenja, kar pa s tem načrtom in ON za 2011 - 2020 ni dovoljeno, zato zmanjšujemo načrtovan obseg gnojenja po loviščih, kar bo po potrditvi LLUN potrebno naknadno uskladiti v letnih načrtih lovišč/LPN.

Vzdrževanje grmišč

Ukrep je zlasti pomemben v območjih, kjer nastajajo zaradi vplivov divjadi večje škode v njenem življenjskem okolju in v območjih zimovališč divjadi, kjer so sezonsko prisotne večje koncentracije posameznih vrst rastlinojede divjadi. Upravljalci naj v določenih časovnih intervalih s sečnjo odstranijo grmovni sloj, da odženejo mladi poganjki, kateri izboljšujejo prehransko ponudbo za divjad. Med navedeni ukrep spada tudi vzdrževanje tras daljnovodov in čiščenje zaraščajočih se pašnikov. Ukrep naj se izvaja izven vegetacijske dobe grmovnih vrst. Kjer je možno, naj se navedeni ukrep intenzivira.

Vzdrževanje remiz za malo divjad

Vzdrževanje remiz za malo divjad je obveza lovišč predvsem v krimski in barjanski EE, katera imajo pogoje za gospodarjenje s temi vrstami divjadi, še posebej, ker je njihov življenjski prostor na tem območju zaradi intenzivnega kmetijstva močno ogrožen. Remizne površine naj se podobno kot grmišča zasajajo z različnimi grmovnimi in drevesnimi plodonosnimi vrstami, ki bodo nudile poleg kritja tudi hrano. Primerne vrste so: kalina, bezeg, hrasti, jerebika, brogovita, dobrovita, različne vrbe, itd. Osnovni namen remiz je izboljšanje bivalnih pogojev za malo poljsko divjad in ponudbe naravne hrane.

Vzdrževanje gozdnega roba

Gozdni rob predstavlja prehod med gozdom in drugimi ekosistemi. Ima pomembno biotopsko vlogo za posamezne živalske in rastlinske vrste, zato mora biti ustrezno oblikovan in vzdrževan. Gozdni rob naj bo čim bolj mozaično oblikovan, širok eno povprečno drevesno višino. Ukrep naj se izvaja v povezavi s pospeševanjem plodonosnih vrst in vzdrževanjem pašnih površin.

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Kaluže se izdeluje in vzdržuje na območjih, kjer primanjkuje površinskih voda, zlasti v habitatih jelenjadi in divjega prašiča. Priporoča se vzdrževanje kaluž v obsegu najmanj 3 kaluže / 1000 ha. Vzdrževanje kaluž in vodnih virov naj se izvaja izven razmnoževalnega obdobja dvoživk in drugih vodnih rastlinskih in živalskih vrst, to je konec septembra. Dopustno je ročno čiščenje. Odstranijo naj se odpadle veje, listje ter po potrebi utrdijo brežine. Vnos tujerodnih vrst v kaluže in izvire vodotokov je nedopusten. Večji posegi naj se zaradi negativnih vplivov na rastlinske in živalske vrste ne izvajajo brez soglasja pristojne naravovarstvene službe. Vnos soli v kaluže ni dovoljen, zato se v bližini kaluž ne postavlja solnic.

Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira

Navedeni ukrep se nanaša na ureditev manjših vodotokov in stoječih voda. Prednostno naj se očisti odpadlo vejevje in podrta drevesa, poseka viseče grmovje in utrdi brežine za lažji dostop divjadi do vodnega vira. Ukrep naj se izvaja predvsem tam, kjer je prisotna pernata divjad. Pred izvedbo tovrstnih posegov je potrebno pridobiti ustrezna dovoljenja s področja varstva narave.

Sadnja in vzdrževanje plodonosnih drevesnih vrst

Ohranjanje in pospeševanje plodonosnih drevesnih vrst naj bo prvenstveno usmerjeno v nudenje ugodnejših svetlobnih pogojev posameznim drevesom in manj v sadnjo plodonosnih vrst, saj ocenjujemo, da na Notranjskem le malo kje v naravi manjka samoniklih plodonosnih drevesnih vrst.

Postavitev in vzdrževanje gnezdnic

Navedeni ukrep se izvaja predvsem v območjih, kjer primanjkuje naravnih drevesnih dupel. Gnezdnice morajo biti postavljene tako, da je onemogočen dostop plenilcev in vode. Gnezdnice je treba redno čistiti in vzdrževati.

Vsi navedeni biomeliorativni ukrepi morajo biti pravilno prostorsko in časovno načrtovani ter izvedeni.

Načrtovani biomeliorativni ukrepi so minimalni, katere so upravljavci lovišč dolžni izvajati v takem obsegu, kot so načrtovani, preseganje načrtovanega pa je domena potreb in možnosti upravljavcev lovišč in lastnikov zemljišč. Realizacije ukrepov spravila sena, gnojenja in postavljanja gnezdnic ni treba realizirati v višini načrtovanega.

Biotehnični ukrepi

Med biotehniške ukrepe uvrščamo krmljenje divjadi, izdelavo krmnih njiv in pridelovalnih njiv ter polaganje soli. Z navedenimi ukrepi skušamo z neposrednim vnosom hrane v naravno okolje zmanjšati vplive divjadi na okolje v času prehranskih stisk ter učinkoviteje izvajati ukrepe v populacijah divjadi.

Načrtovana ukrepa krmljenja divjadi in polaganja soli sta maksimalna, zato preseganje načrtovanega obsega teh ukrepov ni dovoljeno.

Lovci praktično ne zamenjujejo več pojmov zimskega, preprečevalnega in privabljalnega krmljenja parkljaste divjadi, vendar je še vedno smiselno obravnavati krmljenje v celoti. Obstajajo še vedno problemi z umeščanjem lokacij za zimska krmišča ter trajanjem oskrbe takih krmišč s krmo, katera mora biti na krmiščih položena za čas trajanja zimskih razmer. Večina lokacij za zimska krmišča je na območjih, kjer so postavljene lovske preže iz katerih se izvaja lov, kar pa je z Zakonom prepovedano. Za leto 2020 so lovske

organizacije z osnutki letnih načrtov lovišč/LPN načrtovale za 0,8 % povečano skupno porabo krme za divjad, glede na lanskoletni načrt, kar pa s tem načrtom in ON za 2011 - 2020 ni dovoljeno, zato zmanjšujemo načrtovano porabo zimske, preprečevalne in privabljalne krme za 8.990 kg. Načrtovane količine zimske, preprečevalne in privabljalne krme po loviščih, bo po potrditvi LLUN potrebno naknadno uskladiti v letnih načrtih lovišč/LPN. Načrtovano krmljenje male divjadi je ustrezno v skladu s stanjem habitatov male divjadi v območju ter potrebami upravljavcev lovišč/LPN.

Načrtovana obdelava krmnih in pridelovalnih njiv je zadovoljiva, kar je vredno pohvale, saj gre za naravno pridelavo krme v naravnih življenjskih pogojih divjadi.

Lovske organizacije za leto 2020 v osnutkih letnih načrtov lovišč/LPN načrtujejo za 3,8 % večjo porabo soli za divjad kot so načrtovali 2019, kar pa s tem načrtom in ON za 2011 - 2020 ni dovoljeno, zato zmanjšujemo načrtovano porabo soli za 376 kg. Načrtovane količine porabe soli, bo po potrditvi LLUN potrebno naknadno uskladiti v letnih načrtih lovišč/LPN. Upravljalci lovišč so se pri izvajanju tega ukrepa dolžni striktno držati določil iz ON, katera se nanašajo na polaganje soli v okolje. Na odsekih, kjer so pogosti povozi divjadi predvsem v zgodnjem spomladanskem obdobju, so upravljalci lovišč dolžni skrbeti, da so okoliške solnice založene s soljo, s tem se v čim večji meri zagotovi divjadi potrebna količina soli, da je le-ta ne išče ob cestah.

Ocenjujemo, da je načrtovanje biotehniških ukrepov v Notranjskem LUO za leto 2020 v grobem primerno, detajli pa bodo še usklajeni po sprejemu LLUN.

Pri izvajanju ukrepa krmljenja divjadi želimo doseči spremembe v načinu in vrsti krmljenja v celotnem območju, zato je potrebno slediti navedenim konkretnim usmeritvam:

Krmljenje ne sme biti namenjeno ali imeti za posledico dvig natalitete in s tem gostoto posameznih vrst divjadi, preživetje posameznih manj vitalnih osebkov v populaciji ali celo vzdrževanje preštevilne populacije divjadi v ohranjenih habitatih. V osrednjem življenjskem območju rjavega medveda je pri krmljenju divjadi treba upoštevati tudi predpise, ki urejajo krmljenje medveda. Pri krmljenju je treba upoštevati medvrstne odnose med živalskimi vrstami, vključno z zavarovanimi in še posebej ogroženimi živalskimi vrstami (gozdne kure). Pri nekaterih vrstah divjadi (lisica, kuna belica), ki jih krmimo s stranskimi živalskimi proizvodi, je potrebno upoštevati predpise s področja veterine.

Zaradi preprečitve prekomernega krmljenja parkljaste divjadi, gostitve divjadi na neprimernih lokacijah, neželenih migracij divjadi ali krmljenja, ki bi imelo za posledico zmanjševanje vpliva naravne selekcije med divjadjo, se določi tako količina kot tudi struktura krme oziroma število krmišč. Letno naraščanje skupne porabe krme za parkljarje v loviščih Notranjskega LUO ni dovoljeno. Število krmišč za malo divjad in male zveri ni omejeno.

Po namenu krmljenja ločujemo zimsko, preprečevalno in privabljalno krmljenje.

V LUO **zimsko krmimo** navadnega jelena in malo divjad (fazan, poljska jerebica, poljski zajec in raca mlakarica).

Vrste, količina in sestava krme:

Vrste krme so obravnavane s stališča energijske vrednosti, vsebnosti vode ter izvora po naslednjih skupinah:

- močna škrobna krma (koruza, žita, kostanj, želod, briketi s hrano rastlinskega izvora),
- sočna krma (okopavine, tropine, sadje),
- voluminozna krma (seno, vejniki, travna silaža, koruzna silaža, pesni rezanci) in
- krma živalskega izvora v skladu z veterinarskimi predpisi.

Vse ostale vrste krme, razen zgoraj navedenih za krmljenje parkljaste divjadi niso dovoljene.

Količina močne škrobne krme za zimsko krmljenje rastlinojede vrste divjadi (navadni jelen) naj bo v najnižjem deležu, praviloma ne sme presegati 10 % delež v skupni količini (po masi) krme. Na istem krmišču, namenjenem zimskemu krmljenju rastlinojede parkljaste divjadi, mora biti struktura krme v sledečih deležih – močna škrobna krma do 10 %, sočna krma do 30 %, voluminozna krma vsaj 60 %. Odstopanja od navedene strukture krme za rastlinojedo parkljasto divjad v času zimskega krmljenja so le v smislu vzdrževanja pasišč s košnjo in naknadnim sušenjem sena, ko je le-tega dovoljeno samostojno zložiti v jasli.

Krmišča namenjena zimskemu krmljenju jelenjadi morajo biti v območju čimbolj enakomerno razporejena zaradi preprečevanja povečanih negativnih vplivov jelenjadi na okolico krmišč. V jelovo bukovih gozdovih na nadmorskih višinah višjih od 1.000 m ni dovoljeno krmiti jelenjadi. Lokacije zimskih krmišč se morajo v določenem časovnem intervalu praviloma dosledno menjavati. Lociranje novih krmišč v pomlajenih sestojih ali njihovi bližnji okolici ni dovoljeno.

V osrednjem populacijskem območju jelenjadi je dovoljeno 1 krmišče na začetih 1.000 ha lovne površine lovišča oz. LPN.

Upravljalci lovišč morajo zagotoviti stalno založenost krmišč predvsem v zimskem času in zgodnjih spomladanskih mesecih (december - marec) oz. v času trajanja snežne odeje. Količina skupaj položene sočne in grobo vlaknate krme v ustreznem razmerju ni omejena, količine položene krme naj bodo odvisne od naravne ponudbe hrane in vremenskih razmer tekočega leta. Priporočljivo je, da je ob zimskem krmljenju parkljaste divjadi močna škrobna krma na razpolago le v jesenskih mesecih (oktober, november, december), sočna in voluminozna krma pa v celotnem obdobju krmljenja.

Zimsko krmljenje male poljske divjadi je dovoljeno v vseh loviščih, upoštevajoč pri tem prisotnost posamezne vrste. Krmljenje mora biti izvajano z vrsto krme in na način, ki je v največji možni meri prilagojena vrsti divjadi katero se krmi (poljski zajec, fazan, poljska jerebica, raca mlakarica). Pri krmljenju z močno škrobno krmo mora biti le ta položena tako oziroma zaščitena s tehničnimi objekti (nadkritje, lese), da se prepreči, da bi pretežni del krme zaužila srnjad.

Odstrel divjadi na zimskih krmiščih ni dovoljen.

Preprečevalno krmljenje se izvaja le za divjega prašiča v časovno omejenem vegetacijskem obdobju od začetka aprila do konca oktobra, z namenom zadrževanja živali v predelih, kjer so manjše možnosti nastanka škod na kmetijskih površinah. Preprečevalna krmišča naj bodo locirana globoko v gozdni krajini predvsem na območjih mirnih con. Preprečevalno krmišče mora biti oddaljeno praviloma vsaj 500 m od zunanje meje gozdnega kompleksa z negozdno krajino. Priporoča se avtomatske krmilnike. Dovoljeno je zgolj v loviščih, kjer povprečni letni odvzem divjega prašiča v zadnjih treh letih dosega 5 ali več kosov. Lovišče sme imeti le eno preprečevalno krmišče na začetnih 1.000 ha gozdne površine. Podroben časovni termin izvajanja preprečevalnega krmljenja z letnim načrtom lovišča opredeli upravljavec lovišča.

Lov na preprečevalnih krmiščih ni dovoljen.

Privabljalno krmljenje se izvaja z namenom privabljanja divjadi zaradi odstrela v času lovne dobe. Privabljalno se v LUO krmi naslednje vrste divjadi:

- navadni jelen;
- divji prašič;
- lisica;
- kuna belica;
- kuna zlatica.

Pri privabljalnem krmljenju jelenjadi je dovoljeno zalagati največ 1 krmišče na 500 ha lovne površine lovišča oz. LPN, pri čemer je na posameznem krmišču dovoljeno dnevno položiti skupno največ 50 kg krme, od tega količina močne krme, ki je dnevno dostopna jelenjadi, ne sme presežati 5 kg.

Privabljalno krmljenje divjega prašiča se lahko izvaja vse leto. Divjadi naj bo dnevno dostopno na privabljalnem krmišču največ do 2 kg ustrezne vrste krme (žit ali koruze). Termin založenosti (v letu) je v pristojnosti upravljavca lovišča.

Gostota krmišč privabljalnega krmljenja divjih prašičev v Notranjskem LUO je odvisna od deleža gozdnih površin v posameznem lovišču:

- do 25 % eno krmišče na vsakih 200 ha gozdne površine;
- od 26 do 50 % eno krmišče na vsakih 300 ha gozdne površine;
- od 51 do 75 % eno krmišče na vsakih 400 ha gozdne površine;
- nad 76 % eno krmišče na vsakih 600 ha gozdne površine.

Lociranje privabljalnih krmišč za divje prašiče je dovoljeno samo v strnjenih zaokroženih gozdnih kompleksih, večjih od 200 ha (krmljenje v kmetijski krajini in privabljanje v bližino kmetijskih kultur ni

dovoljeno). Privabljalno krmišče mora biti oddaljeno praviloma vsaj 200 m od zunanje meje gozdnega kompleksa z negozdno krajino. Potrebno je zagotoviti, da so mesta privabljalnega krmljenja divjega prašiča dovolj oddaljena od krmišč, kjer se izvaja preprečevalno krmljenje. Med seboj morajo biti oddaljena vsaj 300 m.

Za krmo je priporočljivo uporabljati vse vrste žit in koruze. Priporočeno je le krmljenje na način, da je krma na krmiščih dostopna predvsem divjemu prašiču (npr: krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme, ...) in ne ostali divjadi (srnjadi, jelenjadi).

V habitatih gozdnih kur krmljenje divjega prašiča ni dovoljeno v radiju 800 m od evidentiranih aktivnih rastišč divjega petelina in stanišč gozdnega jereba.

Privabljalno krmljenje malih zveri (lisica, kuna belica) se izvaja s krmo živalskega izvora ter s krmo rastlinskega izvora (sadje). Krmljenje mora biti izvajano na način, ki je skladen z veterinarskimi predpisi o ravnanju s stranskimi živalskimi proizvodi.

Malih zveri ne krmimo v območjih habitatov gozdnih kur in bližine naselij.

Jelenjadi in divjih prašičev ni dovoljeno krmiti na področju Ljubljanskega barja. Prav tako, razen v izjemnih okoliščinah, ni dovoljeno krmiti divjih prašičev in medveda na desni strani cestne prometnice Pivka - Knežak - Ilirska Bistrica - Jelšane iz smeri Pivke proti Jelšanam.

Srnjad in gamse je zaradi primernih življenjskih pogojev in manjših škod prepovedano načrtno krmiti, lovišča naj v primeru zelo hude zime kot pomoč obsekujejo dostopno zeleno biomaso (robidovje, bršljan, jelove veje iz redne sečnje, belo omelo...).

V območjih prisotnosti rjavega medveda morajo biti krmišča najmanj 2 km oddaljena od sklenjenih naselij in predelov s poudarjeno turistično-rekreativno funkcijo.

Osnovanje novih lokacij krmišč, ki bi bile v nasprotju z usmeritvami Strategije upravljanja rjavega medveda ali Območnega (10 letnega) načrta LUO ter ne bi bile preverjene s strani ZGS, ni dovoljeno. Za vse lokacije krmljenja v LUO ZGS vodi kataster krmišč. Krmljenje izven lokacij navedenih v letnih načrtih lovišč, katere so usklajene s katastrom krmišč pri ZGS in določili LLUN za Notranjsko LUO ni dovoljeno. V primeru potrebe krmljenja izven območij lokacij načrtovanih z letnim načrtom lovišča in LPN je potrebno predhodno opraviti novo usklajevanje med ZGS, organom OZUL in upravljavcem, kot to določa 89. člen Pravilnika o načrtih gospodarjenja z gozdovi in upravljanja z divjadjo ter dopolniti letni načrt lovišča in LPN, o spremembi pa obvestiti tudi krajevno pristojnega lovskega inšpektorja.

Vzdrževanje remiz za malo divjad je obveza vseh lovišč, ki imajo pogoje za gospodarjenje s temi vrstami divjadi, še posebej, ker je njihov življenjski prostor zaradi intenzivnega kmetijstva močno ogrožen. Remizne površine naj se podobno kot grmišča zasajajo z različnimi grmovnimi in drevesnimi plodonosnimi vrstami, ki bodo nudile poleg kritja tudi hrano. Primerne vrste so: kalina, bezeg, hrasti, jerebika, brogovita, dobrovita, različne vrbe, itd.

Lovski objekti

Obseg del na lovskih prežah in krmiščih za divjad je določen glede na potrebe upravljavcev lovišč/LPN po teh objektih. Načrtovana obnova in postavitve solnih lizakov in krmišč za divjad je nekoliko višja od lanskoletne realizacije, obnova in novogradnja lovskih prež pa nekoliko nižja, vendar skladna s potrebami okolja in lovskih organizacij.

Pri izvajanju biomeliorativnih in biotehniških del v loviščih, so upravljavci dolžni upoštevati naravovarstvene režime in usmeritve navedene v območnih načrtih za posamezna varovana območja.

Zaradi obsežne sanacije žledoloma, vetroloma in gradacije podlubnikov je na prizadetih območjih težko točno predvideti točne lokacije postavitve novih lovskih objektov. Zaradi tega je na območjih, kjer je bila izvedena intenzivna sečnja poškodovanih in napadenih dreves se lahko točne lokacije novih lovskih objektov določi ob njihovi postavitvi.

3.3 Škode od divjadi

3.3.1 Škode v letu 2019

Preglednica 5: Škoda, ki jo je povzročila divjad v letu 2019

Vrsta divjadi	Kultura	Ovrednotena škoda od divjadi v letu 2019 v EUR				
		Izplačilo	Delo	Material	Skupaj	EUR / 100 ha
srna	kulture	85,20	0	60,00	145,20	0,10
	ostalo	200,00	0	0	200,00	0,14
skupaj srna		285,20	0	60,00	345,20	0,24
navadni jelen	kulture	1435,08	0	446,00	1881,08	1,32
	travniki	0	0	0	0	0,00
	sadno drevje	0	0	60,00	60,00	0,04
	gozd	0	0	0	0	0,00
	ostalo	425,00	0	0	425,00	0,30
skupaj navadni jelen		1.860,08	0	506,00	2.366,08	1,66
divji prašič	kulture	970,00	75,00	53,60	1.098,60	0,77
	travniki	2857,00	1785,00	0	4.642,00	3,27
	ostalo	0	0	0	0	0,00
skupaj divji prašič		3.827,00	1.860,00	53,60	5.740,60	4,04
SKUPAJ PARKLJARJI		5.972,28	1.860,00	619,60	8.451,88	5,95
jazbec		90,00	0	0	90,00	0,06
siva vrana		0	0	45,00	45,00	0,03
nutrija		230,00	0	0	230,00	0,16
ostale vrste		0	0	142,00	142,00	0,10
SKUPAJ OSTALE VRSTE		320,00	0	187,00	507,00	0,36
VSE SKUPAJ		6.292,28	1860,00	806,60	8.958,88	6,30

Skupne neposredno ocenjene in priznane škode, ki jih povzroča divjad predvsem v kmetijstvu, so se v preteklem letu 2019 glede na predhodno leto 2018 znižale za 22 %. Notranjsko LUO ima najmanjši obseg škod na enoto lovne površine v celotni Sloveniji. Višina škod ni odvisna zgolj od številčnosti divjadi, ki povzroča škodo, saj smo tudi v predhodnih letih pogosto zaznali nerazložljiva nihanja kmetijskih škod, ki bi jih le stežka povezali s trendi v populacijah divjadi. Na višino škod zagotovo vpliva ponudba hrane v naravnem življenjskem okolju divjadi, predvsem ugodne letine gozdnega obroda. Posredni vplivi pa so odvisni tudi od vremenskih razmer predvsem od trajanja poletnih sušnih obdobij ter začetka in trajanja snežne odeje v zimskem obdobju. Vzroke za še vedno prisotne škode gre iskati tudi pri neprestanim delom v gozdu (sanacija vetroloma in gradacij lubadarja), saj se je zaradi neprestanih motenj divjad prisiljena umikati na mirnejša območja in s tem tudi na kmetijske površine, kjer se koncentrira in povzroča škodo.

Podatki o priznanih odškodninah za nastalo škodo v lanskem letu kažejo, da so škode od srnjadi v kmetijstvu v LUO na bistveno nižji ravni, kot je povprečje v preteklem petletnem obdobju. Posebno izstopata po en škodni primer v letu 2017 in 2018 z zelo velikim zneskom. Močno so se v primerjavi z letom 2018 znižale tudi škode od jelenjadi in sicer je škoda v letu 2019 za 37,5 % nižja kot v letu 2018 in so bistveno pod povprečjem v preteklem petletnem obdobju. Škode od jelenjadi znašajo 26 % vseh ovrednotenih škod od divjadi v LUO v letu 2019.

Glavnino škod še vedno povzročajo divji prašiči. V LUO je bila v letu 2019 nekoliko višja kot v letu 2018 in je znašala 5.740,60€, kar predstavlja 64 % delež v škodah od divjadi. Dejstvo je, da je divji prašič zelo prilagodljiva in impulzivna živalska vrsta, katera hitro reagira na spremembe v okolju ter izvedene ukrepe. Škode od divjih prašičev se še vedno pojavljajo na njivah zgoščeno, na travnikih pa razpršeno, kar predstavlja v smislu zaščite in preprečevanja škod težko rešljiv problem. Nedvomno je edini možen in realen ukrep za zmanjševanje škod od divjega prašiča pravilno časovno in prostorsko načrtovan in izveden

odvzem/odstrel, zadosten tako po številu, kot po spolni in starostni strukturi, ter preišljeno in strokovno načrtovano privabljalo krmljenje divjega prašiča.

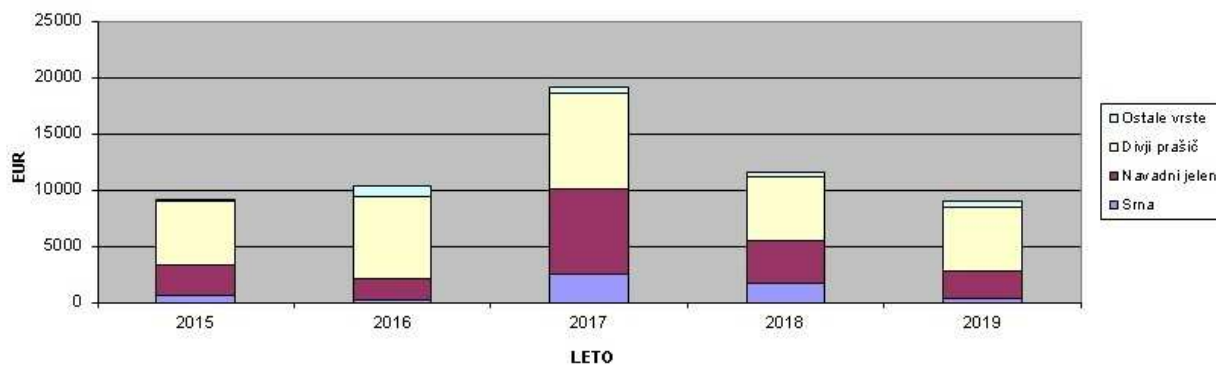
Preglednica 6: Primerjava škod za obdobje zadnjih 5 let

Ovrednotena škoda v EUR	2015	2016	2017	2018	2019
Srna	623,53	136,00	2.490,50	1.752,00	345,20
Navadni jelen	2.723,72	1.987,00	7.642,70	3.783,53	2.366,08
Divji prašič	5.580,34	7.253,35	8.505,30	5.649,70	5.740,60
Ostale vrste	140,00	914,70	528,00	360,46	507,00

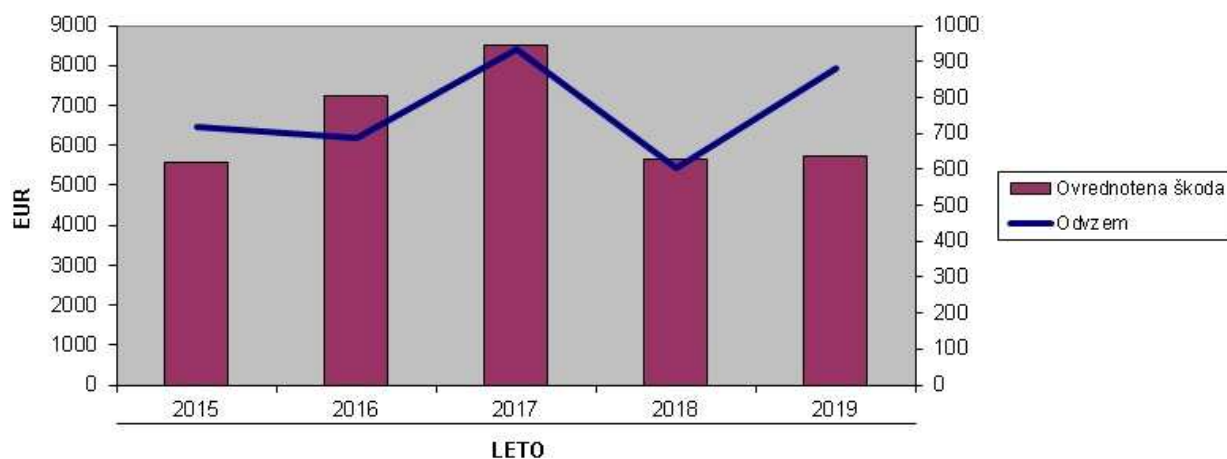
Škode od divjadi, katere se pojavljajo na nelovnih površinah so v območju v letu 2019 v 27 primerih znašala 9.247,39 €, škodo so povzročile jelenjad, srnjad in sive vrane.

V letu 2019 v Notranjskem LUO ni bilo nobene pritožbe na drugostopenjski pritožbeni organ - komisijo za ocenjevanje škod v Notranjskem LUO, katera se je nanašala na oceno škode po divjadi s strani upravljavcev lovišč/LPN in ki jo vodi MKGP.

Kljub temu, da so škode v LUO upadle je še vedno treba spremljati trend škod in nujno težiti k še zmanjševanju škod!

Graf 3.3.1: Dinamika škod od divjadi v LUO v obdobju 2015 – 2019

Graf 3.3.2: Škode in odvzem divjih prašičev v obdobju 2015 - 2019

Preglednica 7: Število škodnih primerov v zadnjem petletnem obdobju po loviščih/LPN

Lovišče/leto	2015	2016	2017	2018	2019	SKUPAJ
Brezovica	0	3	4	4	5	16
Rakovnik Škofljica	6	6	15	11	17	55
Borovnica	6	4	17	5	8	40
Rakitna	0	0	4	0	2	6
Mokrc	11	0	4	0	0	15
Tomišelj	0	0	1	0	1	2
Ig	3	5	3	6	3	20
Begunje	1	2	1	2	0	6
Cajnarje	3	0	1	0	0	4
Žilce	5	4	3	1	0	13
Rakek	0	5	2	0	1	8
Cerknica	0	0	1	0	0	1
Grahovo	9	0	1	0	9	19
Gornje jezero	0	0	2	0	0	2
Nova vas	6	3	5	3	7	24
Lož Stari trg	0	0	9	8	6	23
Iga vas	0	0	0	0	0	0
Babno polje	3	3	3	0	5	14
Javornik Postojna	0	1	11	7	3	22
Prestranek	0	0	3	5	8	16
Pivka	0	4	4	3	3	14
Tabor Zagorje	4	8	7	5	7	31
Trnovo	15	26	36	7	10	94
Kozlek	0	0	9	4	0	13
Zemon	9	14	5	1	5	34
LPN Jelen	0	1	0	0	0	1
LPN Ljubljanski vrh	4	2	0	0	1	7
Skupaj	85	91	151	72	101	500

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v letu 2019

Preglednica 8: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi 2019

Vrsta ukrepa	Število objektov	Opravljen ure
tehnična sredstva	12	320
kemična sredstva	20	295
skupaj	32	595

Lovske organizacije so po podatkih iz evidenc realizacije del v preteklem letu izvajale kemično in tehnično zaščito pred divjadjo. Za te ukrepe so porabile 595 ur, kar je 93 % načrtovanega. Računalniški izpis ne ločuje realizacije po številu objektov, po pregledu podatkov za posamezna lovišča pa vidimo, da je bilo razmerje med obema zaščitama po objektih približno enako kot v preteklih letih.

Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letu 2020*Preglednica 9: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod 2020*

Vrsta ukrepa	Število objektov	Načrtovane ure
tehnična sredstva	14	328
kemična sredstva	20	328
skupaj	34	656

Glede na latentno nevarnost škod od divjega prašiča je zaščita kmetijskih kultur in travnikov v območju še vedno zelo potrebna in dobrodošla. Ukrepi za preprečevanje škod morajo biti izvedeni pravočasno in na tistih mestih, kjer so škode najbolj skoncentrirane in največje, kar zlasti velja za lovišča Postojnsko - Bistriške EE. Preprečevanje škod od divjega prašiča in jelenjadi je v območju še vedno prioriteta naloga. Lovske organizacije za leto 2020 načrtujejo obseg del za zaščito in preprečevanje škod od divjadi za 10 % višje kot je bila realizacija v letu 2019.

Pri škodah moramo ločiti povzročitelje škod, oziroma kdo za škodo odgovarja glede nato, kje je le-ta nastala.

ŠKODA NA PREMOŽENJU

- A. Za škodo, ki jo povzroči divjad, **na lovnih površinah** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:
1. **Oškodovanec** mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo **pooblaščenцу upravljavca**, katerega osebne podatke in naslov do 31. 12. tekočega leta upravljavec javno objavi na krajevno običajen način. **Pooblaščenec lovišča ali lovišča s posebnim namenom** v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
 2. Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje **oškodovanec pisno prijavo škode komisiji**, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let. Komisijo za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, sestavljajo predsednik ali njegov namestnik ter dva člana ali njuna namestnika. En član komisije in njegov namestnik sta usposobljena za kmetijsko stroko, drugi član komisije in njegov namestnik pa za gozdarsko in lovsko stroko. Komisija zaseda v tričlanski sestavi in odloča z večino glasov. V delu komisije sodeluje tudi lovski inšpektor oziroma inšpektorica brez pravice glasovanja.
 3. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.
 4. **Oškodovanec ali upravljavec**, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, **lahko s tožbo zahteva**, da o odškodnini **odloči pristojno sodišče**. Tožbo morata vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.
- B. Za škodo, ki jo povzroči divjad, **na nelovnih površinah** v lovišču in lovišču s posebnim namenom odgovarja upravljavec, če je nastala po njegovi krivdi (krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija. Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:
1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.
 2. Pooblaščen osebno območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v Zapisnik o nastanku škode, ki jo je povzročila divjad.
 3. Če se oškodovanec in pooblaščen osebno ne sporazumeta o višini odškodnine, na kraju ogleda ali v osmih dneh ter ne skleneta Sporazuma o določitvi višine odškodnine za škodo od divjadi na nelovnih površinah, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
 4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče. Tožbo mora vložiti najkasneje v treh letih od dneva, ko je škoda nastala. Sodišče tožbo zavrže, če oškodovanec ni vložil pisne prijave v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena.
- C. Za škodo, ki jo povzročajo **zavarovane vrste prostoživečih živali** odgovarja R Slovenija, ki je vrste zavarovala. **Škodo ocenjuje pooblaščen delavec ZGS**, ki sestavi predpisan zapisnik, sklene Sporazum z oškodovancem in ju posreduje na ARSO.

ŠKODA NA ZDRAVJU LJUDI

je tista, ki jo divjad povzroči neposredno zdravju človeka in je vsa nepremoženjska škoda, ki je nastala oškodovancu zaradi delovanja divjadi.

ŠKODA POVZROČENA Z IZVAJANJEM LOVA

je vsaka škoda, ki so jo pri izvrševanju lova povzročili lovci, gonjači ali drugi udeleženci lova in lovski psi. Za škodo, povzročeno z izvrševanjem lova s strelnim orožjem, odgovarja upravljavec, ne glede na krivdo (objektivna odgovornost). Za ostalo škodo nastalo pri izvrševanju lova in upravljanja z loviščem ali loviščem s posebnim namenom, ima oškodovanec pravico neposredno uveljavljati škodo od povzročitelja.

ŠKODA NA DIVJADI

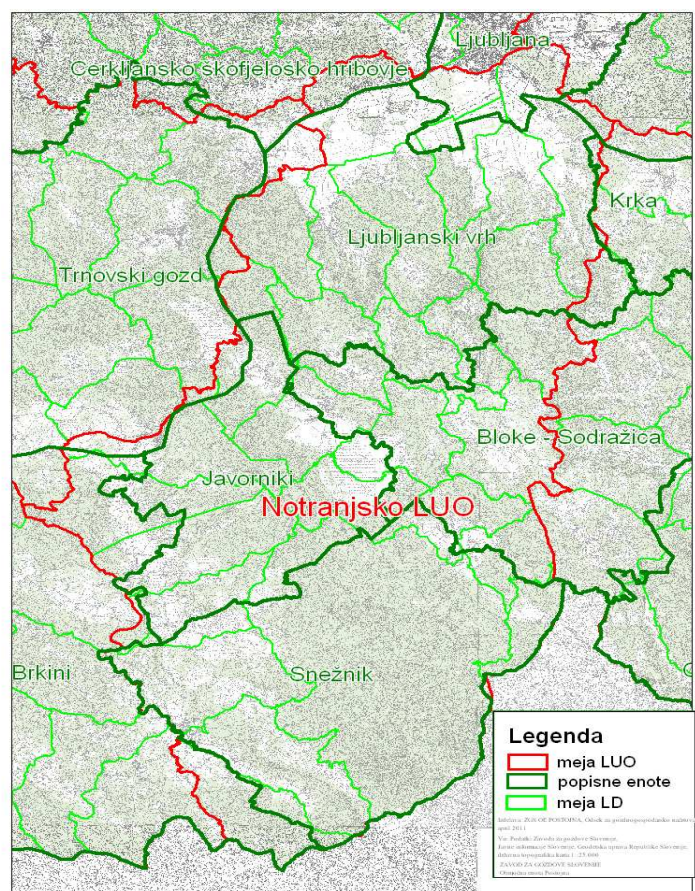
je premoženjska in ekološka škoda, povzročena z neposrednim protipravnim uničenjem, poškodovanjem ali prilastitvijo divjadi, njenih legel in gnezd ali povzročena posredno s protipravnimi posegi v prostor, ki

spreminja, krči ali uničuje habitate, naravne prehode (biokoridorje) in druge za obstoj divjadi pomembne dejavnike. Odgovoren je tisti, ki je ravnal namenoma ali iz malomarnosti (krivdna odgovornost). Za škodo na divjadi ob trku s premikajočim se vozilom, odgovarja voznik vozila, kolikor se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi, upravljavec lovišča, kolikor se ugotovi, da je škoda nastala zaradi dejanj upravljavca, ali upravljavec za škodo na divjadi in voznik za škodo na vozilu, kolikor sta oba storila vse potrebno, da do škode ne bi prišlo.

3.4 Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme

Leta 1996 je ZGS pričel s sistematičnim spremljanjem objedenosti gozdnega mladja in sicer v OE Postojna na 171 ploskvah, ki so morala zadostovati v naprej določenim pogojem. Popis smo ponavljali in sicer vsake štiri leta podroben popis ter vsako drugo leto samo hiter popis.

V letu 2009 in 2010 smo v Sloveniji opravili popis po prenovljeni metodi, kateremu je sledil drugi popis leta 2014. Ozemlje Slovenije je razdeljeno na popisne enote, katere predstavljajo osnovne celice za spremljanje objedenosti. Pri njihovem oblikovanju smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi, ipd. Leta 2017 smo v vseh popisnih enotah v LUO izvedli tretji popis objedenosti mladja. V vsaki od popisnih enot je bilo popisanih predpisano število ploskev, ki zagotavlja statistično zanesljivost metode (51 ploskev). Pri popisu ugotavljamo, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih okoljskih dejavnikov. Kljub temu pa nam rezultati analize nudijo dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostote.

Slika 3.3: Popisne enote v LUO

LUO Notranjske je razdeljeno na naslednje popisne enote:

- Snežniška popisna enota, katera leži v južnem delu LUO ter zavzema v večini lovišča LPN Jelen, Kozlek in Trnovo
- Javorniška popisna enota, katera leži v osrednjem delu LUO ter zavzema lovišča na Javorniškem masivu
- Popisna enota Bloke – Sodražica, katera zavzema lovišča na Bloški planoti in Cerkniškem podolju
- Popisna enota Ljubljanski vrh, katera leži v severnem delu LUO ter zavzema krimska lovišča in lovišča na Ljubljanskem barju

Navedene popisne enote ležijo v osrednjem življenjskem območju jelenjadi na Notranjskem. V manjšem delu ležijo v LUO še popisne enote Brkini, Trnovski gozd, Ljubljana ter Cerkljansko Škofjeloško hribovje.

Zaradi prenovljene metode popisa je primerjava s popisi iz let nazaj le delno možna, saj so višinski razredi različni, pogojeno je tudi minimalno in maksimalno število osebkov na popisni ploskvi, kar v preteklih popisih ni bilo določeno. Zato je predvsem primerjava preraščanja drevesnih vrst iz enega višinskega razreda v drugi višinski razred praktično nemogoča.

Analiza je narejena za listavce tudi po skupinah drevesnih vrst, med katere uvrščamo sledeče vrste:

- plemeniti listavci: javor, veliki jesen, brest, lipa, divja češnja,
- drugi trdi listavci: beli gaber, mali jesen, črni gaber, cer, mokovec, jerebika
- mehki listavci: jelša, breza, topoli, trepetlika, vrbe

Preglednica 10: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Snežnik

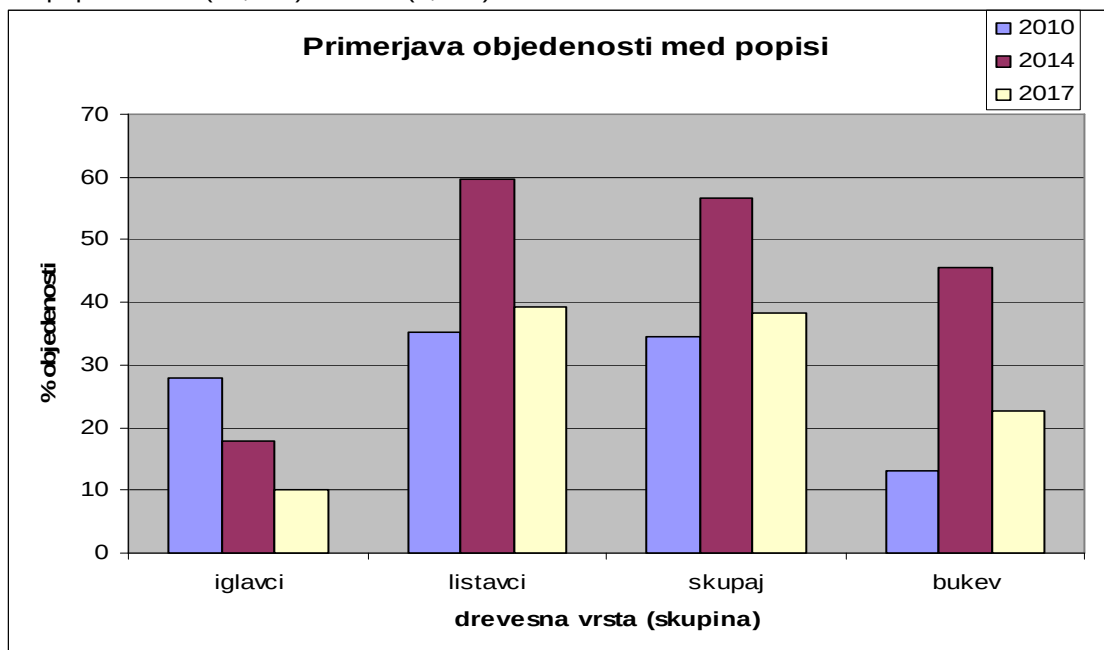
Popisna enota: Snežnik

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	22	3	1.007	3	720		4	629	6,3	2	170		2	79		3	1.598	2,5	
Jelka	13	8	3.022	1	301	43,5	1	131	30,0		26		1	26		1	485	35,1	
Bukev	40	10	4.030	26	7.217	22,1	37	6.562	25,1	60	5.016	21,1	75	2.986	20,6	38	21.781	22,6	
Hrasti	8	3	1.108	1	367	7,1		79								1	445	5,9	
Plemeniti listavci	46	42	16.825	38	10.569	66,5	24	4.217	75,8	7	550	66,7	3	131	60,0	27	15.468	69,0	
Drugi trdi listavci	28	33	13.198	27	7.636	14,9	31	5.566	44,7	29	2.371	50,8	18	733	39,3	28	16.306	31,4	
Mehki listavci	20	2	604	4	1.035	64,6	3	602	69,6	2	183	50,0	1	26	100,0	3	1.847	65,2	
Iglavci	26	10	4.030	4	1.022	12,8	4	760	10,3	2	196		3	105		4	2.082	10,1	
Listavci	51	90	35.765	96	26.823	39,0	96	17.026	45,5	98	8.120	33,5	97	3.877	26,0	96	55.847	39,3	

Ugotovitve:

OBJEDENOST V VSEH SLOJIH (R1-R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) v PE Snežnik znaša 38,3 %, in se je v primerjavi z letom 2014 statistično značilno zmanjšala in sicer iz 56,6 % na 38,3 %. V primerjavi z letom 2010 ni statističnih razlik.
- Razmeroma nizek je delež iglavcev (4 %) v vseh višinskih razredih.
- Tekoča objedenost (v zadnjem letu) predstavlja 18,7 % celotne objedenosti, kar je več kot pri popisih 2014 (13,4 %) in 2010 (8,7 %).

Graf 3.4.1 Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014 in 2017 za razrede R1-R4

OBJEDENOST V ZGORNJEM SLOJU (R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) znaša 25,3 %. V letu 2014 je znašala 49,5 %, v letu 2010 pa 22,0 %.
- Objedenost iglavcev v zgornjem sloju, kljub temu da sta prisotni tako jelka kot smreka, znaša 0 %. V letu 2014 je tudi znašala 0 %, v letu 2010 pa je znašala poškodovanost iglavcev 87,5 %.
- V višinskem razredu R4 je delež objedenosti v primerjavi z ostalimi razredi najmanjši. Število osebkov/ha (3.982) je višje kot leta 2014 (2.781) in je zadovoljivo. Manjkajo pa v razredu R4 iglavci.
- Objedenost listavcev znaša 26,0 % in je nižja kot je bila v letu 2014 (50,8 %) in višja kot v letu 2010 (16,3 %).
- Najbolj so poškodovani mehki, plemeniti in trdi listavci, vendar so številčno v tem razredu redki, hkrati pa so trdi in mehki listavci tudi z gozdno gojitvenega stališča manj pomembni.
- Objedenost bukke znaša 20 % in je ob 400 osebkih/ha več kot leta 2014 bistveno nižja kot leta 2014 (47,6 %).

Presoja vpliva gozd-divjad:

Problem v PE predstavlja predvsem objedenost plemenitih listavcev in premajhen delež iglavcev, predvsem jelke, v mladju. Na skupno število iglavcev v mladju ima poleg drugih dejavnikov nedvomno vpliv tudi jelenjad. Delež poškodb pri jelenjadi srednje priljubljene vrsti (bukev) se je v primerjavi z letom 2014 znatno znižal.

Preglednica 11: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Javorniki

Popisna enota: Javorniki

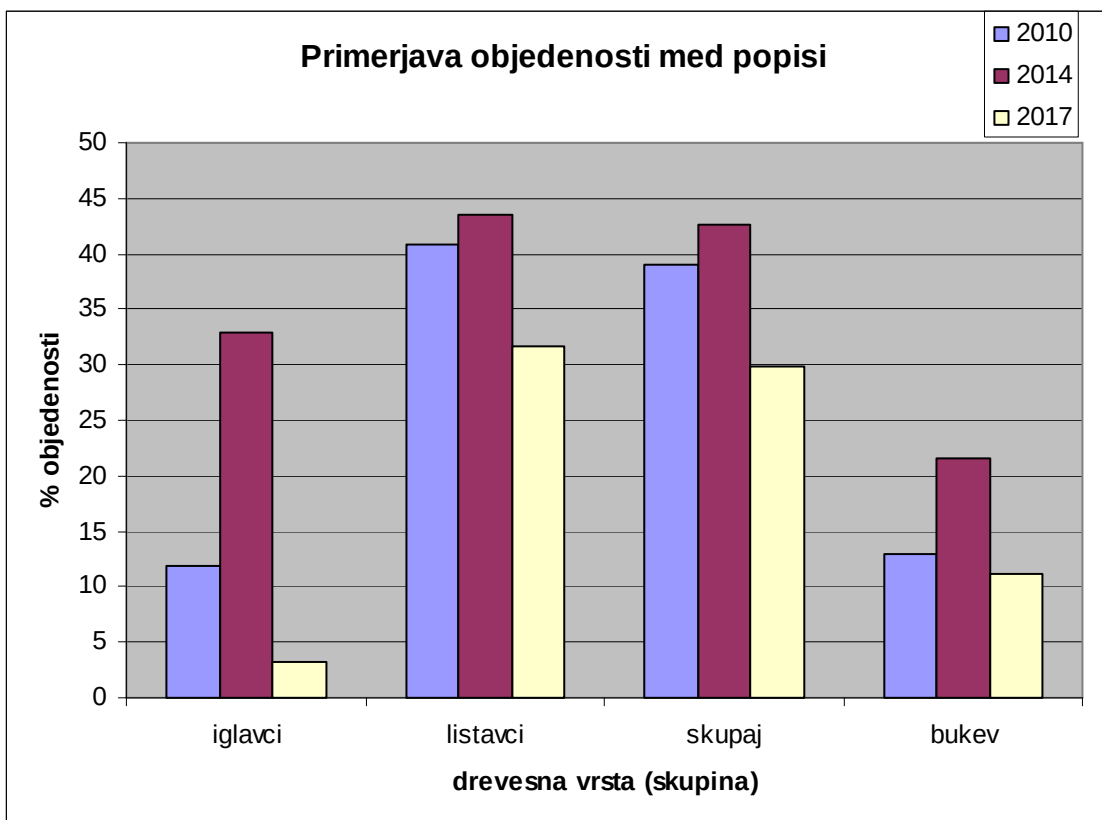
Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	14	1	499	3	1.065	1,2	7	1.078	1,2	7	444	2,9	4	114		5	2.701	1,4	
Jelka	29	21	8.782	2	647	7,8		25	50,0	1	51	25,0				1	723	10,5	
Bukev	40	3	1.098	12	3.791	13,7	30	4.806	12,4	53	3.259	8,9	79	2.067	6,7	24	13.923	11,1	
Hrasti	3				63			25	100,0								89	28,6	
Plemeniti listavci	48	66	27.545	63	20.491	34,3	41	6.619	35,8	21	1.281	28,7	6	152	50,0	49	28.543	34,5	
Drugi trdi listavci	17	8	3.393	15	4.907	44,4	17	2.739	60,2	15	951	81,3	10	266	57,1	15	8.863	53,6	
Mehki listavci	19	2	699	5	1.699	27,6	6	926	43,8	3	216	41,2	1	25	50,0	5	2.866	34,1	
Iglavci	35	22	9.281	5	1.712	3,7	7	1.103	2,3	8	495	5,1	4	114		6	3.424	3,3	
Listavci	51	78	32.735	95	30.952	32,9	93	15.115	33,4	92	5.706	26,7	96	2.511	15,2	94	54.284	31,6	
Skupaj	51	100	42.016	100	32.664	31,4	100	16.218	31,3	100	6.201	24,9	100	2.625	14,5	100	57.708	29,9	

Ugotovitve:

OBJEDENOST V VSEH SLOJIH (R1-R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) v PE Javornik znaša 29,9 %, in se je v primerjavi z letoma 2010 in 2014 statistično neznačilno zmanjšala in sicer iz 39,0 % (2010) in 42,7 % (2014) na 29,9 %.

- Delež iglavcev (6 %) v vseh višinskih razredih je prenizek.
- Tekoča objedenost (v zadnjem letu) predstavlja 16,5 % celotne objedenosti.

Graf 3.4.2 Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014 in 2017 za razrede R1-R4

OBJEDENOST V ZGORNJEM SLOJU (R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) znaša 14,5 %. V letu 2014 je znašala 44,0 %, v letu 2010 pa 19,4 %.
- Objedenosti iglavcev znaša 0 %, v letu 2014 je znašala 14,3 %, v letu 2010 pa je bilo poškodovanih 16,7 % osebkov.
- Objedenost listavcev znaša 15,2 %, v letu 2014 je znašala 45,5 %, v letu 2010 pa je bilo poškodovanih 19,5 % osebkov.
- Najbolj so poškodovani trdi listavci, sledijo plemeniti in mehki listavci, poškodovane je 6,7 % bukke.
- Število osebkov na ha v tem višinskem razredu je 2.625 osebkov, kar je za 1.000 več kot leta 2014. Premalo je iglavcev.

Presoja vpliva gozd-divjad:

Poškodovanost gozdnega mladja v PE Javornik iz leta 2017 je najnižja med primerjanimi popisi 2010, 2014 in 2017. Objedenost se je znižala tako pri listavcih kot pri iglavcih. Delež poškodb pri jelenjadi srednje priljubljene vrste (bukev) se je v primerjavi z letom 2014 znatno znižal. Glavni povzročitelj objedanja mladja v PE je nedvomno jelenjad, vpliv ostalih rastlinojedih parkljarjev je zanemarljiv. Problem v PE predstavlja premajhen delež jelke v mladju.

Preglednica 12: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Bloke - Sodražica

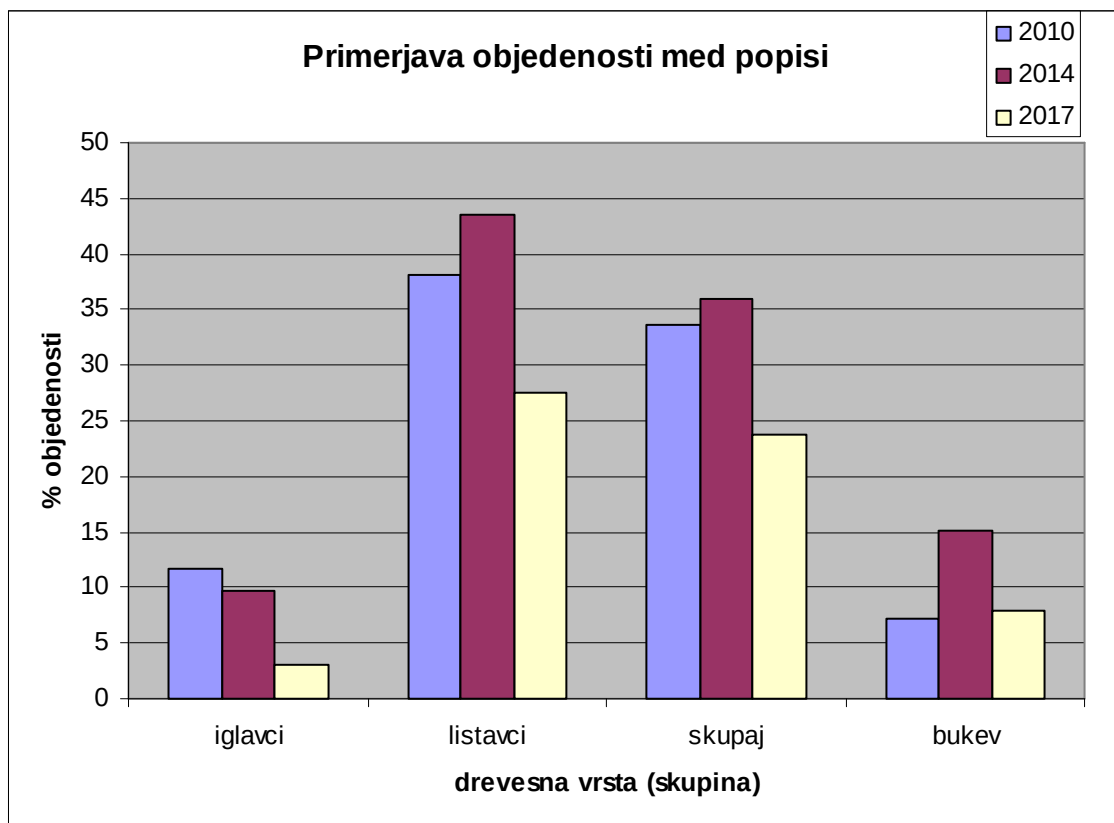
Popisna enota: Bloke – Sodražica

Skup. DV	št. vz.	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	33	9	4.592	10	3.377	2,2	21	3.451	1,8	22	1.051		23	470		15	8.350	1,6
Jelka	24	11	5.989	1	346	32,1		49	50,0							1	396	34,4
Bukev	44	12	6.189	22	7.224	6,7	30	4.936	8,0	42	2.053	9,0	48	990	13,8	27	15.203	7,9
Hrasti	11		200	1	359	31,0		37	33,3							1	396	31,3
Plemeniti listavci	50	62	32.242	54	17.516	35,9	37	6.160	39,4	25	1.212	56,1	16	322	53,8	45	25.210	38,0
Drugi trdi listavci	32	6	2.895	10	3.377	22,7	9	1.460	44,9	10	507	53,7	13	272	27,3	10	5.616	31,5
Mehki listavci	19	1	299	1	421	26,5	3	433	54,3	1	62	40,0	1	12		2	928	40,0
Iglavci	44	20	10.581	11	3.723	5,0	21	3.501	2,5	22	1.051		23	470		16	8.746	3,1
Listavci	52	80	41.825	89	28.896	26,9	79	13.026	28,6	78	3.835	30,3	77	1.596	24,0	84	47.352	27,5
Skupaj	52	100	52.406	100	32.620	24,4	100	16.526	23,1	100	4.886	23,8	100	2.066	18,6	100	56.098	23,7

Ugotovitve:

OBJEDENOST V VSEH SLOJIH (R1-R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) v PE Bloke – Sodražica znaša 23,7 %, in se je v primerjavi z letoma 2010 in 2014 statistično značilno zmanjšala in sicer iz 33,7 % (2010) in 36,0 % (2014) na 23,7 %.
- Delež iglavcev (16 %) v vseh višinskih razredih je zadovoljivejši a še vedno prenizek.
- Tekoča objedenost (v zadnjem letu) predstavlja 5,4 % celotne objedenosti.

Graf 3.4.3 Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014 in 2017 za razrede R1-R4

OBJEDENOST V ZGORNJEM SLOJU (R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) znaša 18,6 %. V letu 2014 je znašala 30,8 %, v letu 2010 pa 37,8 %.
- Objedenosti iglavcev znaša 0 %, v letu 2014 je tudi znašala 0 %, v letu 2010 pa je bilo poškodovanih 40,0 % osebkov.
- Objedenost listavcev znaša 24,0 %, v letu 2014 je znašala 37,2 %, v letu 2010 pa je bilo poškodovanih 37,6 % osebkov.
- Najbolj so poškodovani plemeniti listavci, sledijo trdi listavci, in bukev s 13,8 % poškodovanostjo.
- Število osebkov na ha v tem višinskem razredu je 2.066 osebkov, kar je za približno 600 več kot leta 2014.

Presoja vpliva gozd-divjad:

Poškodovanost mladja v gozdovih PE Bloke - Sodražica se je v primerjavi s prejšnjima popisoma v LUO znižala. Poškodovanost iglavcev in listavcev se je v PE zmanjšala in je najnižja izmed vseh treh popisov. Najmočnejše so poškodovani mehki listavci. Po deležu so najbolj zastopani med mladjem plemeniti listavci.

Preglednica 13: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež objedenosti po višinskih razredih in drevesnih vrstah v letu 2017 PE Ljubljanski vrh

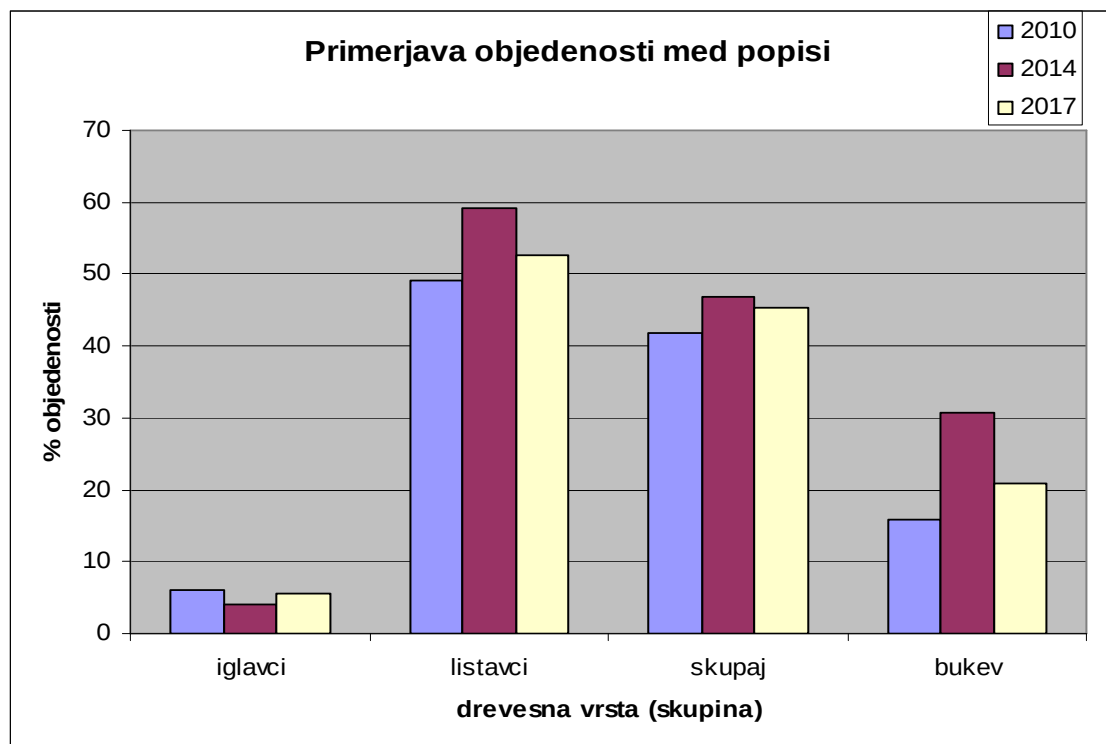
Popisna enota: Ljubljanski vrh

Skup. DV	št. vz.	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	28	6	3.649	9	2.734	3,4	23	3.400	3,1	21	947	2,5	18	351		14	7.432	3,0
Jelka	25	9	5.575	2	549	36,2	1	152	15,4	1	58	20,0	1	23		1	783	29,9
Bukev	46	6	3.750	20	6.263	14,9	37	5.399	24,9	57	2.524	25,9	73	1.391	23,5	29	15.577	20,9
Hrasti	7	1	811	2	526	6,7		12								1	538	6,5
Plemeniti listavci	50	72	43.685	60	19.234	72,2	28	4.031	77,1	10	456	82,1	4	82	85,7	45	23.803	73,3
Drugi trdi listavci	29	5	3.243	8	2.419	51,7	10	1.449	68,5	9	421	75,0	4	70	83,3	8	4.359	60,1
Mehki listavci	15		304	1	362	58,1	1	164	50,0	1	47					1	573	51,0
Iglavci	35	15	9.224	10	3.284	8,9	24	3.552	3,6	23	1.005	3,5	20	374		15	8.215	5,5
Listavci	51	85	51.794	90	28.804	56,7	76	11.054	50,0	77	3.447	39,0	80	1.542	29,5	85	44.848	52,7
Skupaj	51	100	61.018	100	32.088	51,8	100	14.607	38,7	100	4.452	31,0	100	1.916	23,8	100	53.063	45,4

Ugotovitve:

OBJEDENOST V VSEH SLOJIH (R1-R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) v PE Ljubljanski vrh znaša 45,4 %, in se je v primerjavi z letoma 2010 in 2014 statistično neznačilno zmanjšala oziroma povečala in sicer iz 41,9 % (2010) in 46,9 % (2014) na 45,4 %.
- Delež iglavcev (15 %) v vseh višinskih razredih je zadovoljivejši a še vedno prenizek.
- Tekoča objedenost (v zadnjem letu) predstavlja 29,6 celotne objedenosti.

Graf 3.4.4 Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014 in 2017 za razrede R1-R4

OBJEDENOST V ZGORNJEM SLOJU (R4)

- Skupna objedenost (iglavci in listavci skupaj) znaša 23,8 %. V letu 2014 je znašala 44,0 %, v letu 2010 pa 32,3 %.
- Objedenosti iglavcev znaša 0 %, v letu 2014 je znašala 7,1 %, v letu 2010 pa je bilo poškodovanih 5,9 % osebkov.
- Objedenost listavcev znaša 29,5 %, v letu 2014 je znašala 54,6 %, v letu 2010 pa je bilo poškodovanih 36,4 % osebkov.
- Najbolj so poškodovani plemeniti listavci, sledijo trdi listavci, in bukev s 23,5 % poškodovanostjo.
- Število osebkov na ha v tem višinskem razredu je 1.916 osebkov, kar je za približno 600 več kot leta 2014.

Presoja vpliva gozd-divjad:

Poškodovanost gozdnega mladja v PE Ljubljanski vrh se je v primerjavi z letom 2014 malenkost znižala. V LUO je enota z najvišjo stopnjo poškodovanosti. Najmočnejše so poškodovani plemeniti listavci, ki so tudi po deležu najbolj zastopani med mladjem.

Komentar (skupen za vse popisne enote v LUO):

Objedenost mladja je v dveh popisnih enotah (Bloke - Sodražica in Javornik) nižja kot ob popisih izvedenih 2010 in 2014. V popisnih enotah Snežnik in Ljubljanski vrh je objedenost nižja kot leta 2014 a višja kot je bila leta 2010. Skupna objedenost v LUO se je iz 38,6 % (2010) povečala na 46,2 % (2014) in padla na 34,6 % (2017). Skupna objedenost iglavcev se od leta 2010 zmanjšuje iz 15,9 % na 11,0 % (2014) in 5,9 % (2017). Skupna objedenost listavcev je leta 2010 znašala 41,4 %, leta 2014 se je povečala na 51,1 % in leta 2017 znaša 37,2%.

Pri obravnavi rezultatov popisa objedenosti vsekakor ne smemo prezreti tudi dejstva, da mladovja divjadi predstavljajo pomemben vir prehranske baze. Posledično je zato zelo pomemben delež mladovij in sestojev v obnovi. Tako kot velja za veliko večino LUO v Sloveniji, tudi v Notranjskem ugotavljamo, da je delež mladovij bistveno nižji, kot bi si ga želeli, ob predpostavki uravnovešenega stanja razvojnih faz. Za zagotavljanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi želimo, da se razvoj gozdov čim bolj usmerja v izenačitev dejanskega stanja z modelnim stanjem razvojnih faz. S povečanjem deleža mladovij lahko bistveno razbremenimo ostale površine in poskrbimo za večjo usklajenost med živalsko in rastlinsko komponento. V osnovanju novih pomladitvenih jeder, ki so v tesni povezavi z intenzivnostjo sečenj oz. gospodarjenjem z gozdovi, vidimo glavni ukrep, s katerim lahko bistveno izboljšamo življenjsko okolje divjadi. Problem za intenziviranje pomlajevanja gozdnih sestojev vidimo predvsem v nepripravljenosti zasebnih lastnikov gozdov po intenziviranju gospodarjenja z gozdovi. Žal ugotavljamo, da večje pomlajene površine nastanejo predvsem kot posledica ujm in delovanja lubadarja, manj pa kot rezultat aktivnega usmerjenega razvoja gozdov. Najvišji možni poseki, kateri so opredeljeni v gozdnogospodarskih načrtih GGE, so razmeroma visoki in omogočajo med drugim tudi intenzivnejše uvajanje primernih gozdnih sestojev v obnovo.

Na podlagi analize popisov objedenosti gozdnega mladja v LUO ugotavljamo, da je proces naravnega pomlajevanja kljub znatnemu vplivu rastlinojede divjadi prisoten. V mladovjih jelka in plemeniti listavci preraščajo v višje razrede v premajhnem deležu, zato je treba s povečanim odvzemom rastlinojede parkljaste divjadi znižati njihov vpliv na gozdno okolje ter tako zagotoviti ustrezno preraščanje naravnih drevesnih vrst.

Na podlagi izkušenj iz dosedanjih popisov ugotavljamo, da je stopnja objedanja gozdnega mladja močno odvisna od sezonskih sprememb, ki jih med leti različno zaznamujejo vremenski pojavi kot so sneg, žled, poplave, suša, zmrzal,... Posledica tega so relativno velika odstopanja objedenosti med popisnimi leti, kar ne odraža v celoti zgolj gibanja številčnosti rastlinojede divjadi.

Močan vpliv na prehransko bazo bo zagotovo imel tudi obširen žledolom, ki se je zgodil konec januarja 2014, ki mu je sledila gradacija podlubnikov in obširen vetrolom decembra 2017. Močno se bodo povečale pomlajene površine in pa tudi površine porasle z grmovjem, ki predstavljajo pomemben vir prehrane parkljaste divjadi. S povečanjem prehranske baze se bo zagotovo zmanjšal mestoma koncentriran vpliv parkljaste divjadi na okolje. Obenem pa bodo tudi posegi v populacije parkljaste divjadi, ki povzroča objedanje gozdnega mladja, naravnani tako, da bo omogočena naravna obnova poškodovanih površin.

4. ŽIVALSKÉ VRSTÉ - DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Srnjad je prisotna v vseh loviščih LUO, v vseh je ena glavnih lovnih vrst, a jo glede na različne naravne pogoje obravnavamo po širših sklopih lovišč - ekoloških enotah in za te tudi načrtujemo poseganje v populacijo. Te enote so:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krima, Mokrcia in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniske doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela snežniško-javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Razlike v ekoloških pogojih med temi enotami so že daljše obdobje upoštevane pri načrtovanju in te enote zadovoljivo odražajo medsebojne razlike. Lovišča, ki so uvrščena sicer v enoto Krim, a zajemajo tudi del Ljubljanskega barja, imajo sicer dokaj različno gostoto srnjadi od ostalih lovišč krimskega bazena. Te razlike upoštevamo pri razdelitvi načrta letnega odvzema srnjadi. Tudi v drugih ekoloških enotah so razlike med lovišči podobne, a manj izstopajoče, prav tako pa jih je potrebno potrebno upoštevati pri razdelitvi odstrela po loviščih.

Zaradi izrazitih vplivov volkov in risov na populacijo srnjadi v območju, v nadaljevanju ločeno obravnavamo območje, kjer je redna prisotnost teritorialnih tropov volkov in risa ter območje, kjer redne prisotnosti teh živalskih vrst ni. Uvrstitev posameznih lovišč v navedena območja je definirana v tem načrtu v poglavju 2.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Skupni odvzem 1.375 kosov srnjadi v letu 2019 pomeni za 12,0 % manjšo realizacijo odvzema kot leta 2018, ob upoštevanju dejstva, da je bil načrtovani odvzem srnjadi za leto 2019 za 228 živali nižji od petletnega povprečja odvzema srnjadi zadnjih let. Kakšna bo nadaljnja intenzivnost spreminjanja številčnosti populacije v območju pa je odvisno od naravnih razmer v okolju ter višine načrtovanega odvzema in ostalih ukrepov v populaciji srnjadi v prihodnje.

Povprečen odvzem srnjadi v zadnjih 5 letih znaša 1.632 živali. Povprečno doseganje načrtov odstrela srnjadi v zadnjih 5 letih je v območju 96,1 %.

V EE Snežnik je bila v letu 2019 načrtovana realizacija odvzema srnjadi dosežena 81,0 % in je najnižja v LUO, sledijo Krimska EE z 92,8 %, Po-Bi EE z 93,7 %, Cerkniska EE z 96,4 % in Barjanska EE z 97,2 %.

V LUO je bila največja gostota odvzema na lovno površino lovišč v preteklem letu v EE Barje (2,15 živali / 100 ha), sledi EE Krim (1,49 živali / 100 ha), kot vedno pa je izločeno najmanj srnjadi v EE Snežnik (0,29 živali / 100 ha). Povprečna gostota odvzema v Notranjskem LUO je 0,97 živali / 100 ha lovne površine lovišč, kar je nekoliko nižje kot v letu 2018 (1,10 živali / 100 ha). V vseh EE je zaznati trend upada gostote odvzema.

Spolna in starostna struktura izločitev srnjadi v območju je, ne glede na manjša nihanja skupnih izločitev zadnjih 5 let, skoraj nespremenjena. Delež odvzema dve in več letnih srnjakov je v povprečju zadnjih 5 let 21,0 %, za 1,0 odstotka je večji delež odvzema starejših (dve in več letnih) srn, kar je glede na večja preseganja odstrela teh kategorij v prejšnjih letih in desetletjih ugoden podatek. V lanskem letu je bil delež 2+ srnjakov v odvzemu 21,9 %, kar je skladno z načrtovanim. Deleži ostalih starostnih in spolnih kategorij so z neznatnimi določenimi odstopanji še vedno v okviru načrtovanih.

V zdravstvenem stanju srnjadi v zadnjih 5 letih, kot tudi v letu 2019, ni zaznati vidnejših sprememb. Zaradi bolezni je bilo v preteklem 5 letnem obdobju ugotovljeno 3,5 % poginov. Trend izgub srnjadi v območju je nihajoč, v letu 2019 je bilo število izgub srnjadi 360 osebkov, oz. 26,2 % celotnega odvzema, kar je še vedno relativno visok delež izgub osebkov populacije srnjadi. V vzrokih izgub še vedno močno prevladujejo promet (52,2 %) ter zveri (23,4 %). V zadnjih 5 letih je bilo v Notranjskem LUO povprečno letno evidentiranih 422 osebkov izgub srnjadi, kar predstavlja 25,8 % skupnega odvzema.

Trend gibanja telesnih mas, kot eden izmed kazalcev stanja v populacijah, tudi ne kaže bistvenih sprememb. Značilnost je rahlo nihanje povprečnih mas po letih in po strukturi, brez jasnih trendov. Vsekakor pa na potek povprečnih telesnih mas poleg številčnosti in strukture populacije odločilno vpliva še mnogo drugih delavnikov, zato ne moremo teh nihanj povezati zgolj z domnevno rastjo ali upadom številčnosti populacije. Tudi v lanskem letu je tako.

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da se sedanje stanje v populaciji srnjadi oddaljuje od številčnega ciljnega stanja (upada). Je usklajeno z okoljem ter v okviru strukturnih ciljev iz dolgoročnega lovsko upravljavskega načrta za LUO, ni pa še zaznati prenehanja padanja številčnosti. Iz analize odvzema in izgub srnjadi v zadnjih petih letih je razvidno, da se trend padanja številčnosti srnjadi v LUO še ni ustavil. Tudi krepitev populacije še ni zaznati.

Vpliv drugih vrst divjadi na srnjad je predvsem v konkurenčnem odnosu z jelenjadjo, kjer v območju ugotavljamo stabilno stanje in medsebojni vpliv ni močnejše izražen. V odnosu do velikih zveri zaznamo vpliv predvsem volkov na izločitve srnjadi ter vpliv malih zveri in ujed, ter v zadnjem času tudi šakala, katere močnejše vplivajo na populacijo v času kotenja mladičev. Stalna prisotnost medveda in divjega prašiča gotovo tudi negativno vpliva na stanje v populaciji srnjadi, saj sta obe vrsti zagotovo pomemben dejavnik poseganja v populacijo v dobi poleganja mladičev in prvih življenjskih mesecih.

V analiziranem obdobju pri srnjadi ni bil ugotovljen pojav težje obvladljivih bolezni.

Prilagojeni cili

Cilj upravljanja populacije srnjadi v območju je ohranjanje stabilnega stanja populacije z doseganjem ciljne starostne in spolne strukture. V pretežno gozdnatih EE pa je cilj dvig številčnosti srnjadi.

Ukrepi in usmeritve

Za doseganje tega cilja je potrebno v letu 2020 v LUO odvzeti iz populacije skupno **1.346 srnjadi**, kar pomeni glede na realizacijo predhodnega leta za približno 2 % manjši odvzem. Znižanje načrta odvzema je tudi nujen ukrep za zagotovitev prehranske baze za uspešno doselitev risa. Višina in kakovost odstrela morata biti usmerjena v trend ohranjanja številčnosti oz. zmerne rasti populacije srnjadi, kjer je to potrebno ter korekcijo nesorazmerja predvsem pri doseganju starostne in spolne strukture odvzema. Zaradi povečanega vpliva zavarovanih velikih zveri ter posledično še vedno labilnega stanja populacije srnjadi v Po-Bi, Cerkniški in Snežniški EE, v letu 2020 načrtujemo odvzem srnjadi v spolnem razmerju **M : Ž = 55 : 45**, po starostnih kategorijah, **55 % mladičev in enoletne srnjadi ter 45 % odraslih (2+) srn in srnjakov**. V EE Barje in Krim v letu 2020 načrtujemo odvzem srnjadi v spolnem razmerju **M : Ž = 50 : 50**, po starostnih kategorijah, **60 % mladičev in enoletne srnjadi ter 40 % odraslih (2+) srn in srnjakov**. Glede na stanje v populaciji srnjadi po posameznih EE bodo izvršene tudi manjše spremembe v razdelitvi odvzema med posameznimi lovišči znotraj EE.

Na območju (v loviščih/LPN) redne prisotnosti volka in/ali risa:

V posameznem lovišču je dovoljeno odstopanje skupne realizacije v višini do +15 / -23 % načrtovanega skupnega odvzema srnjadi. Dovoljeno odstopanje med spoloma posameznih starostnih kategorij je +/- 15 % od načrtovanega absolutnega števila. Pri mladičih in enoletnih osebkih obeh spolov je med tema kategorijama dovoljena kompenzacija v višini +/- 30 % kar pomeni, da je možno od načrtovanega absolutnega števila mladičev odvzeti le-teh do 30 % manj / več, to pa je potem potrebno kompenzirati z zmanjšanim / povečanim odvzemom od načrtovanega absolutnega števila v razredu enoletne srnjadi in obratno, ob upoštevanju spolne strukture odvzema obeh starostnih kategorij. V posameznem lovišču je po opravljeni kompenzaciji, kot je predhodno opisano dovoljeno odstopanje realizacije v obeh kategorijah (mladiči, enoletni) skupaj in pri posameznem spolu v višini do +15 / -30 % načrtovanega števila odvzema. Dovoljeno odstopanje realizacije odvzema 2+ osebkov po višini je pri posameznem spolu +/- 15 % od načrtovanega absolutnega števila. Da dosežemo zahtevano spolno razmerje odvzema nad dvoletne srnjadi, je potrebna **vezava realiziranega odstrela nad dvoletnih srnjakov in srn v razmerju M : Ž = 1 : 0,5 osebka**. Doseganje načrtovane vezave odstrela osebkov 2+ med spoloma je prioriteto, ne glede na načrtovana dovoljena odstopanja tako po višini kot po spolnih in starostnih razredih. **V EE Po-Bi, Cerknica in Snežnik zaradi izrazitega vpliva zveri in konstantnega upadanja številčnosti srnjadi ni treba dosežati načrtovane vezave odstrela osebkov 2+ med spoloma.**

Na ostalem območju lovišč/LPN:

Lovske organizacije morajo dosledno spoštovati načrt izločitev tako po višini, kot v strukturi. V posameznem lovišču je dovoljeno odstopanje realizacije v višini do +/-15 % načrtovanega skupnega odvzema srnjadi, enako med posameznimi spolnimi razredi. V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem nižji od 10 živali, dopustna toleranca +/-15 % pomeni dve (2) živali, pri načrtovanem odvzemu 10 ali več kosov pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost. Pri mladičih in enoletnih osebkih obeh spolov je možno od načrtovanega absolutnega števila mladičev odvzeti le-teh do 30 % manj/več, to pa je potem potrebno kompenzirati z zmanjšanim/povečanim odvzedom od načrtovanega absolutnega števila v razredu enoletne srnjadi in obratno, ob upoštevanju spolne strukture odvzema obeh starostnih kategorij. V posameznem lovišču je po opravljeni kompenzaciji, kot je predhodno opisano dovoljeno odstopanje realizacije v obeh kategorijah (mladiči, enoletni) skupaj in pri posameznem spolu v višini do +/-15 % načrtovanega števila odvzema. Dovoljeno odstopanje realizacije odvzema 2+ osebkov po višini je pri posameznem spolu +/- 15 % od načrtovanega absolutnega števila. Da dosežemo zahtevano spolno razmerje odvzema nad dvoletne srnjadi, je potrebna **vezava realiziranega odstrela nad dvoletnih srnjakov in srn v razmerju M : Ž = 1 : 0,7 osebka**. Doseganje načrtovane vezave odstrela osebkov 2+ med spoloma je prioriteto, ne glede na načrtovana dovoljena odstopanja tako po višini kot po spolnih in starostnih razredih.

Preglednica 14: Načrt odvzema srnjadi Po-Bi, Cerkniška in Snežniška EE

EE / Starost*	0+ M	1+ M	2+ M	0+ Ž	1+ Ž	2+ Ž	SK SRNJAD	I/100ha lovne P
Cerknica	30	30	50	30	20	40	200	0,68
Po-Bi	32	33	54	32	22	43	216	0,60
Snežnik	12	12	20	12	8	16	80	0,29
Skupaj	74	75	124	74	50	99	496	0,53
Struktura - %	15	15	25	15	10	20	100	

* dopolnjeno življenjsko leto

Preglednica 15: Načrt odvzema EE Barje in Krim

EE / Starost*	0+ M	1+ M	2+ M	0+ Ž	1+ Ž	2+ Ž	SK SRNJAD	I/100ha lovne P
Barje	37	38	50	50	25	50	250	2,21
Krim	90	90	120	120	60	120	600	1,60
Skupaj	127	128	170	170	85	170	850	1,74
Struktura - %	15	15	20	20	10	20	100	

* dopolnjeno življenjsko leto

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema

Priporočamo, da lovske organizacije odstrel srnjakov 2+ razdelijo na tretjine, kot presečne datume naj upoštevajo 15. 7. in 1. 9. 2020. V realizacijo odvzema se poleg odstrela obvezno prištevajo tudi kronološko vodene vse registrirane izgube.

Priporočamo, da se odstrel mladičev in srn opravi čimprej, do 31. oktobra naj bo odvzeto vsaj 70 % mladičev in srn. Morebitne omejitve lova srnjadi znotraj lovišč ne smejo biti vzrok za nedoseganje načrta odvzema. Notranji režimi lova lovišč naj bodo takšni, da bodo zagotavljali doseganje načrta po količini in kvaliteti. Pri izvajanju lova na srnjad, so se upravljavci lovišč dolžni striktno držati vseh naravovarstvenih režimov in usmeritev za vsa varovana območja, katera so navedena v ON za obdobje 2011-2020.

Zaradi optimalnega doseganja preraščanja mladice 1+ v rodno starostno kategorijo, naj se v tej kategoriji odstreljuje predvsem podpovprečno telesno razvite in drugače oslabele osebkke. Krmljenje srnjadi ni potrebno in ni dovoljeno, nujno pa je vzdrževanje zadostnih travnih pašnih površin ter grmišč, kar hkrati koristi tudi jelenjadi. Lovske organizacije naj tam, kjer se pojavljajo velike izgube zaradi cestnega prometa, na znanih kritičnih točkah izvajajo vse potrebne ukrepe za odvrčanje divjadi od prometnice.

Preglednica 16: Analiza odvzema srnjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	264	262	243	211	186	1166	28,7	14,3
Lanščaki	273	245	215	243	203	1179	29,0	14,5
Srnjaki 2+	375	368	342	328	301	1714	42,2	21,0
Skupaj SRNJAKI	912	875	800	782	690	4059	100,0	49,7
Mladiči Ž	346	336	311	270	244	1507	36,8	18,5
Mladice	177	165	160	157	138	797	19,4	9,8
Srne 2+	383	382	375	353	303	1796	43,8	22,0
Skupaj SRNE	906	883	846	780	685	4100	100,0	50,3
SKUPAJ odstrel in izgube	1818	1758	1646	1562	1375	8159		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj		
Načrt - skupaj	1878	1780	1680	1680	1470	8488		
Odstrel in izgube / načrt	96,8	98,8	98,0	93,0	93,5	96,1		
Delež srnjakov	50,2	49,8	48,6	50,1	50,2	49,7		
Delež srnjakov 2+	20,6	20,9	20,8	21,0	21,9	21,0		
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	58,3	57,3	56,4	56,4	56,1	57,0		
Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
Nenaravne izgube	275	245	284	297	236	1337	63,4	
Naravne izgube	144	144	171	188	124	771	36,6	
Skupaj izgube	419	389	455	485	360	2108	100,0	
% izgub	23,0	22,1	27,6	31,0	26,2	25,8		
Odstrel	1399	1369	1191	1077	1015	6051		
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
1 neznan	31	45	48	54	26	204	9,7	
2 bolezen	19	26	13	12	3	73	3,5	
3 krivolov	3	2	2	3	3	13	0,6	
4 cesta	211	206	229	208	178	1032	49,0	
5 železnica	10	6	8	30	14	68	3,2	
6 zveri	94	73	110	122	95	494	23,4	
7 psi	10	6	8	8	0	32	1,5	
8 kosilnica	41	25	37	48	41	192	9,1	
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0	
Telesne mase (biološka telesna mase)								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019			
Mladiči M	9,3	9,6	9,5	9,5	9,9			
Indeks	100,0	103,2	102,2	102,2	106,5			
Lanščaki	13,1	12,7	12,7	12,5	13,0			
Indeks	100,0	96,9	96,9	95,4	99,2			
Mladiči Ž	9,2	9,3	9,4	9,4	9,5			
Indeks	100,0	101,1	102,2	102,2	103,3			
Mladice	13,8	12,8	13,7	13,7	13,6			
Indeks	100,0	92,8	99,3	99,3	98,6			
Mladiči M+Ž	9,3	9,3	9,5	9,4	9,7			
Indeks	100,0	100,0	102,2	101,1	104,3			

4.2 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

V LUO obravnavamo navadnega jelena populacijsko enotno, saj je zaradi življenjskih značilnosti, predvsem življenja v tropih in večjih migracij, tak pristop edino dopusten. Pri analizah upravljanja in razdelitvi nalog upoštevamo objektivne razlike med lovišči, zato jih združujemo po naslednjih EE:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krma, Mokra in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniške doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela Snežniško-Javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Zaradi izrazitih vplivov volkov na populacijo jelenjadi v LUO ločeno obravnavamo območje, kjer je redna prisotnost teritorialnih tropov volkov ter območje, kjer redne prisotnosti te živalske vrste ni. Uvrstitev posameznih lovišč v navedena območja je definirana v tem načrtu v poglavju 2.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Pri upravljanju z jelenjadjjo je povprečna skupna izločitev te divjadi v preteklih 5 letih v LUO 1.190 osebkov jelenjadi na leto. Od leta 2004 realizacija kaže rahlo smer rasti navzgor, izraziteje po letu 2007. V preteklem letu je bila v povprečju Notranjskega LUO realizacija načrta odvzema jelenjadi 93,4 %. Skupni lanski odvzem jelenjadi v Notranjskem LUO je znašal 1282 osebkov jelenjadi, kar je 2 % več kot je bil odvzem predhodnega leta in največ v zadnjih 5 letih. Načrt je bil z 97,4 % najbolje dosežen v Postojnsko - Bistriški EE, sledijo Cerkniška EE z 95,5 %, Krimska EE z 95,1 %, Snežniška EE z 88,8 %, v EE Barje pa je dosegel 79,3 %.

Doseganje strukture izločitev v celotnem LUO je v grobem sledilo načrtovani strukturi, ki je težila k zadrževanju ali zmanjševanju številčnosti populacije jelenjadi.

Delež mladih živali v odvzemu se v zadnjih 5 letih giblje v povprečju 55,3 %, v preteklem letu je znašal 54,5 %, kar je za 0,2 % več kot prejšnje leto. V preteklem letu ni bilo pri nobeni starostni in spolni kategoriji, glede na načrtovano, v realizaciji opaznega bistvenega odstopanja. Posebno primerno je, da so lovske organizacije ustrezno s povečano intenziteto posegle med odrasle (2+) košute, katerih delež odvzema znaša 26,1 % celotnega odvzema, kar je v skladu s cilji preteklega LLUN ter veljavnega ON. S tem posegom v rodni del se je zagotovilo zmanjšanje priraščanja populacije. Delež odvzetih dve in večletnih jelenov znaša 19,3 %, kar je za 0,7 % manj od načrtovanega.

V letu 2019 je znašal delež ženske jelenjadi v odvzemu 57,2 %, kar zagotavlja ustrezno vzdrževanje in zaviranje reprodukcijske sposobnosti populacije in je v mejah naravnega razmerja med spoloma ter je nekoliko višji od 5 letnega povprečja (57,1 %).

Izgube jelenjadi so v LUO razmeroma velike, v zadnjih 5 letih v povprečju znašajo 19,7 % - zaradi bolezni so izgube povsem neznatne, zaradi prometa znašajo 13,5 %, zaradi neznanih vzrokov pa 12,4 %. Večina izgub je nastala kot posledica stalne prisotnosti naravnih plenilcev, predvsem volkov, krajevno omejeno tudi risa. V območju je bilo v zadnjih 5 letih povprečno 172 osebkov izgub na leto zaradi velikih zveri, kar predstavlja 73,5 % vseh ugotovljenih izgub v tem obdobju. V lanskem letu so izgube zaradi zveri znašale 198 osebkov. Največ izgub jelenjadi zaradi zveri je še vedno v Snežniški EE, kjer predstavljajo kar 32,4 % celotnega odvzema. Skupne evidentirane izgube v lanskem letu so znašale 21,0 % vsega odvzema, kar je za 1,4 % manj kot v letu 2018 ter malo nad povprečjem višine izgub zadnjih petih let. Vse navedeno dokazuje, da je volk (manj ris) na Notranjskem pomemben regulator populacije jelenjadi.

Telesne mase uplenjene jelenjadi tudi v preteklem 5 letnem obdobju med posameznimi leti ne dovoljujejo enoznačnih ter s tem povsem uporabnih zaključkov. Podatki iz leta v leto v posameznih kategorijah nihajo brez uporabne povezave med številom izločitev, strukturo odstrela in podatki o vplivih rastlinojedov na okoliško vegetacijo. Glede na predhodno leto so se povprečne mase jelenjadi v posameznih kategorijah nekoliko povečale pri vseh starostnih kategorijah, razen pri teletih. Enako nihajo mase trofej jelenov. Te so pri vseh starostnih kategorijah jelenov nekoliko višje kot prejšnje leto.

Glede na stanje navedenih kazalcev ocenjujemo, da je bilo v letu 2019 upravljanje z jelenjadjo uspešno ter je sledilo zastavljenim ciljem.

Ocena stanja populacije

Navedena dejstva iz analize preteklega petletnega upravljanja potrjujejo oceno, da je v tem obdobju in tudi po lanskem letu stanje notranjske jelenjadi stabilno. Z številčno in strukturno višjimi načrti je treba doseči usklajenost vrste do svojega okolja.

V grobi prostorski razporeditvi jelenjadi v lanskem letu ni zaznati večjih sprememb. Največja gostota in odvzem jelenjadi v lanskem letu je zabeležena v Snežniški EE (1,32 živali / 100 ha), najmanjša pa v EE Barje (0,20 živali / 100 ha).

Vpliv drugih vrst divjadi na jelenjad je razmeroma majhen, izjema so zavarovane velike zveri, ki nimajo statusa divjadi, še posebno izrazito v zadnjih letih beležimo selektivni vpliv volkov.

Zdravstveno stanje jelenjadi v LUO je zelo ugodno, nobenih posebnih bolezni, ki bi privedle do množičnih poginov ni zaznati.

Prilagojeni cili

Cilj upravljanja jelenjadi v večjem delu Notranjskega LUO je ohranitev stabilne in vitalne populacije jelenjadi, katera je usklajena do drugih vrst in do svojega okolja ter omogoča zagotavljanje prehranskih potreb velikih zveri, ki so v območju prisotne. Ker prisotnost jelenjadi na območju EE Barje ni zaželena, je cilj upravljanja jelenjadi v tej EE čim bolj znižati številčnost jelenjadi oz. jo v čim večjem deležu iz barjanske EE izločiti. Cilj, ki ga želimo doseči je tudi omogočanje naravne obnove gozdov po naravnih ujmah ki so prizadele območje, zato je na območju jelovo-bukovih gozdov cilj znižati številčnost jelenjadi.

Ukrepi in usmeritve

V Notranjskem LUO se **za leto 2020 načrtuje odvzem 1377 živali**. Načrt odvzema jelenjadi je vseh EE, razen v Barjanski, v spolnem razmerju **M : Ž = 44 : 56** ter **54 % deležu načrtovanega odvzema telet in enoletnih živali ter 46 % deležu odvzema jelenjadi 2+**. Načrt izločitev po EE upošteva predvsem ugotovitve o lokalno povečanih koncentracijah jelenjadi. **Zaradi izravnave strukturnih razmerji v populaciji jelenjadi je načrtovani odvzem košut (2+) minimalen, katerega je treba realizirati! Zaradi prenizke realizacije v preteklem letu v razredu košut 2+, se v letu 2020 izvede poravnava in sicer se loviščem Mokrc, Gornje jezero in Tabor Zagorje osnovni načrt poveča za 1 košuto 2+.**

V loviščih ekološke enote Barje je načrtovani odstrel 29 živali le orientacija. Številčni odvzem jelenjadi v tej EE navzgor ni omejen. Vsak upravljavec lovišča v tej EE mora skrbeti le, da je na odvzem 1 jelena starejšega od 2+, realiziran odvzem vsaj 3 ostalih spolnih in starostnih kategorij.

Preglednica 17: Načrt odvzema jelenjadi barjanska EE

EE / kategorija	Jeleni 2+	Ostale kategorije	SK JELENJAD	I/100ha lovne P
Barje	7	22	29	0,26
orient. struktura - %	24	76	100	

Preglednica 18: Načrt odvzema jelenjadi ostale EE

EE / starost*	0+ M	1+ M	2-4 M	5-9 M	10+ M	0+ Ž	1+ Ž	2+ Ž	SK JEL.	I/100ha lovne P
Krim	75	25	41	29	12	83	41	108+1	414+1	1,11
Cerknica	44	15	25	18	7	49	25	64+1	247+1	0,84
Po – Bi	49	17	27	19	9	55	27	71+1	274+1	0,76
Snežnik	74	24	41	29	12	82	41	107	410	1,48
Skupaj	242	81	134	95	40	269	134	350+3	1345+3	1,03
struktura - %	18	6	10	7	3	20	10	26	100	

* dopolnjeno življenjsko leto

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Priporočeno je čim hitreje izvršiti odstrel telet in junic, predvidoma najmanj 70 % do sredine novembra.

Dopustno odstopanje od skupne načrtovane višine izločitev ter po spolnih in starostnih razredih oz. starostnih skupinah (teleta in osebki 1+) je +/-15 %. Načrta odvzema v razredu dve in večletnih jelenov ni treba realizirati in ga tudi ni dovoljeno presegati, razen sorazmerno s preseganjem skupno načrtovanega odvzema. **Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 2-4 in 5-9 let se ne sme presegati, lahko pa se ga nadomesti z odvzemom starih jelenov 10+.** Pri teletih in enoletnih osebkih obeh spolov je med tema kategorijama dovoljena kompenzacija v višini +/-30 % odvzema, kar pomeni, da je možno od načrtovanega absolutnega števila telet odvzeti le-teh do 30 % manj / več, to pa je potem treba kompenzirati z zmanjšanim / povečanim odvzemom od načrtovanega absolutnega števila v razredu enoletne jelenjadi in obratno, ob upoštevanju spolne strukture odvzema obeh starostnih kategorij. V posameznem lovišču je po opravljeni kompenzaciji, kot je predhodno opisano, dovoljeno odstopanje realizacije v obeh kategorijah (teleta, enoletni) skupaj in pri posameznem spolu v višini do +/-15 % načrtovanega skupnega števila odvzema. Pri košutah je dovoljeno odstopanje +/-15 %.

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do 10 živali, dopustna toleranca +/- pomeni dve živali, pri načrtovanem odvzemu 11 ali več kosov pa zaokrožitev na najbližjo celo vrednost. Za lovišča osrednjega življenjskega območja, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 osebkov jelenjadi, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija +/-2 osebka, pri čemer načrta odvzema dve in več letnih jelenov ni dovoljeno presegati.

Da dosežemo zahtevano spolno razmerje odvzema nad dvoletne jelenjadi, **je potrebna vezava realiziranega odstrela nad dvoletnih jelenov in košut v razmerju $M : \tilde{Z} = 1 : 0,85$ osebka**, razen v loviščih, kjer je redna prisotnost teritorialnih tropov volkov. V navedenih loviščih je vezava odstrela teh dveh kategorij temu prilagojena:

- **vezava odstrela 2+ osebkov $M : \tilde{Z} = 1 : 0,5$ osebka,**
- **v loviščih, kjer je načrtovan odvzem osebkov 2+ (skupaj $M+\tilde{Z}$) manj kot 10 živali, vezava odstrela $M : \tilde{Z}$ ni potrebna.**

Doseganje načrtovane vezave odstrela osebkov 2+ med spoloma je prioriteto, ne glede na načrtovana dovoljena odstopanja po višini in po spolnih ter starostnih razredih.

Pričakovana odstopanja od planirane spolne strukture, ki bi bila posledica velikih razlik v spolnem razmerju izločenih telet, se v izračunu spolnega razmerja prikažejo, a se ne obravnavajo kot napačna realizacija.

Pri presoji primernosti za odstrel posamezne živali je treba upoštevati, da se varuje telesno in po rogovju močnejše razvite osebke. Priporoča se tudi, da se košute lovi primarno na individualnih lovih ter da se dosega čim večji delež odvzema košut nad 10 let (min. 30 % celotnega odvzema košut).

Morebitne omejitve lova jelenjadi znotraj lovišč ne smejo biti vzrok za nedoseganje načrta odvzema. Notranji režimi lova naj bodo takšni, da bodo zagotavljali realizacijo načrta po količini in kvaliteti. V loviščih, katere je močnejše prizadela ledena ujma ter vetrolom in so obsežni predeli gozdov napadeni s podlubniki, lahko pride do tehničnih problemov izvajanja lova na jelenjad, zato morajo upravljavci lovišč o navedenih težavah nemudoma obvestiti Zavod. Pri izvajanju lova na jelenjad, so se upravljavci lovišč dolžni striktno držati vseh naravovarstvenih režimov in usmeritev za vsa varovana območja, katere so navedena v ON za obdobje 2011-2020.

Žledolom januarja 2014 in gradacija podlubnikov v 2015 in 2016 ter vetrolom v 2017 so močno spremenili krajino, ki je glavni življenjski prostor jelenjadi. Obsežne gole in močno presvetljene površine bodo v prihodnjih letih zagotovo razpršeno povečale prehransko bazo za jelenjad in s tem se bo posledično znižala stopnja objedenosti gozdnega mladja. Po drugi strani pa ravno ogolee in močno prereditvene površine onemogočajo jelenjadi primerno kritje, kar se bo najbolj odražalo v prvih letih po sanaciji. Zaradi tega bo tudi izvajanje lova zagotovo oteženo.

Preglednica 19: Analiza odvzema jelenjadi

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	% skupaj
Teleta M	191	223	235	227	225	1101	43,2	18,5
Lanščaki	57	62	69	67	76	331	13,0	5,6
Jeleni 2-4	110	120	125	124	126	605	23,7	10,2
Jeleni 5-9	54	61	79	76	85	355	13,9	6,0
Jeleni 10 +	28	30	32	32	37	159	6,2	2,7
Skupaj JELENI	440	496	540	526	549	2551	100,0	42,9
Teleta Ž	242	246	275	272	272	1307	38,5	22,0
Junice	94	100	114	117	126	551	16,2	9,3
Košute 2+	254	273	335	342	335	1539	45,3	25,9
Skupaj KOŠUTE	590	619	724	731	733	3397	100,0	57,1
SKUPAJ odstrel in izgube	1030	1115	1264	1257	1282	5948		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj		
Načrt - skupaj	1040	1150	1380	1384	1372	6326		
Odstrel in izgube / načrt	99,0	97,0	91,6	90,8	93,4	94,0		
Delež JELENOV	42,7	44,5	42,7	41,8	42,8	42,9		
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	18,6	18,9	18,7	18,5	19,3	18,8		
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	56,7	56,6	54,8	54,3	54,5	55,3		
Izgube								
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
Nenaravne izgube	30	27	31	36	41	165	14,1	
Naravne izgube	141	166	227	245	228	1007	85,9	
Skupaj izgube	171	193	258	281	269	1172	100,0	
% izgub	16,6	17,3	20,4	22,4	21,0	19,7		
Odstrel	859	922	1006	976	1013	4776		
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%	
1 neznan	19	22	32	42	30	145	12,4	
2 bolezen	0	1	1	0	0	2	0,2	
3 krivolov	3	1	0	0	0	4	0,3	
4 cesta	17	13	15	18	18	81	6,9	
5 železnica	10	11	16	18	22	77	6,6	
6 zveri	122	144	194	203	198	861	73,5	
7 psi	0	1	0	0	1	2	0,2	
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0	
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0	
Telesne mase (biološka telesna masa)								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019			
Teleta M	41,5	42,3	41,1	39,8	41,2			
Indeks	100,0	101,9	99,0	95,9	99,3			
Lanščaki	65,7	65,4	66,1	66,3	68,7			
Indeks	100,0	99,5	100,6	100,8	104,6			
Teleta Ž	38,4	39,5	40,3	37,7	39,1			
Indeks	100,0	102,9	104,9	98,2	101,8			
Junice	58,5	60,5	59,8	60,7	59,5			
Indeks	100,0	103,4	102,2	103,7	101,7			
Teleta M+Ž	39,8	40,8	40,7	38,7	40,1			
Indeks	100,0	102,5	102,3	97,2	100,8			

Masa trofej jelenov (gr)					
Povprečna masa trofej / leto	2015	2016	2017	2018	2019
jeleni 2 - 4	2359	2318	2138	2196	2462
indeks	100,0	98,3	90,6	93,1	104,4
jeleni 5 - 9	4539	4124	4288	4030	4338
indeks	100,0	90,9	94,5	88,8	95,6
jeleni 10+	5028	5061	4757	4865	5377
indeks	100,0	100,7	94,6	96,8	106,9

4.3 Damjak (*Dama dama*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prostorski okvir obravnave je celoten LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odstrel damjakov se vrši po posebnih odločbah lovske inšpekcije in določenih letnega načrta LUO in se nanaša izključno na iz obor pobegle živali. V petletju so bile odstreljene 3 živali.

Ocena stanja populacije

Stanje damjakov ni strukturirana populacija, temveč posamezne pobegle živali iz obor.

Prilagojeni cilji

V prosti naravi ne želimo imeti damjakov.

Ukrepi in usmeritve

Posamezni osebki, ki se priložnostno pojavijo v območjih izven prostorskih okvirov načrtovanja niso predmet upravljanja z vrsto in jih je kot take v teh loviščih treba odstreliti skladno z lovno dobo ali drugimi določili predmetne zakonodaje. Pri odstrelu osebkov, za katere se predvideva da izvirajo iz obor, se upoštevajo določila 8. odstavka 50. čl. ZDlov-1. Damjake je potrebno iz proste narave odstraniti, ne glede na spol in starost živali. Upoštevati je treba le lovno dobo.

Preglednica 20: Analiza odvzema jelena damjaka

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%/spol	%/skupaj
damjak mladiči	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
damjak 1+	0	0	0	1	0	1	50,0	33,3
damjak 2+ do 4+	0	1	0	0	0	1	50,0	33,3
damjak 5+	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
skupaj DAMJAK	0	1	0	1	0	2	100,0	66,7
košute mladiči	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
košute 1+	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0
košute 2+	0	0	1	0	0	1	100,0	33,3
skupaj KOŠUTE	0	0	1	0	0	1	100,0	33,3
SKUPAJ odstrel in izgube	0	1	1	1	0	3		100,0

4.4 Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

V LUO se gams pojavlja v dveh manjših populacijskih območjih, oziroma skupinah gamsov in ga zato obravnavamo samo v EE Krim in EE Snežnik. V zadnjih letih so manjše skupine gamsov prisotne tudi na pobočjih Kozleka in Goljakov ter posamezni manjši gamsji tropi tudi v Javornikih, v Po-Bi EE.

Gamsi se na obravnavanem območju nahajajo v soteski Iške in Zale, v pobočjih nad Borovnico, na Snežniku z okolico, manjše število gamsov pa živi v kraških vrtačah med Ljubljanskim vrhom ter Ravnikom, v Unški in Javorniški koliševki, Javornikih ter v rebreh nad Kuteževim pod Goljaki.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem gamsov v LUO je v preteklih 5 letih nihajoč. Lansko leto je bil odvzem drugi najnižji v zadnjih 5 letih in je dosegel 58 gamsov, kar je za 2 več kot predlani.

V preteklih letih se je malenkostno bolj posegalo med moški spol (56,3 %), kar je krepilo kolonije, odvzem koz pa je dosegal 43,7 %. Delež mladih živali v odvzemu v I. starostnem razredu je v 5 letnem povprečju 60,7 %, kar je zelo velik delež in potrjuje, da je gams na Notranjskem v dobri kondiciji. Tudi v letu 2019 se je glede na načrt največ posegalo v razred mladih kozlov, načrt je bil presežen v razredu srednje starih kozlov, manj kot z načrtom se je poseglo v razred starih kozlov. V razredu mladih in v razredu starih koz se je realiziralo manj živali, kot je bilo načrtovano. V razredu srednje starih koz je bil načrt realiziran 100%. Povprečno doseganje odvzema glede na načrtovano je bilo 85,3 %.

Trendi telesnih mas glede na stanje izpred 5 let so med leti nihajoči v vseh kategorijah. Vzorec je premajhen za resne analize tega kriterija kot indikatorja stanja populacije.

Ocena stanja populacije

Številčno stanje gamsov na področju Krima in Iške je okolju primerno, s stabilnim trendom, na Snežniku je v upadanju, krepí se kolonija na Kozleku in Goljaki, iz migratornih gamsov se oblikuje kolonija v Javornikih ter krimskem delu lovišča Rakovnik - Škofljica. Spolna struktura populacije gamsa je ugodna.

Zdravstveno stanje gamsov na Notranjskem je dobro, saj v zadnjih 5 letih tu ni bilo nobenih evidentiranih izgub zaradi tradicionalnih gamsjih bolezni. Vse evidentirane izgube gamsov so nastale zaradi neznanih vzrokov (26,3 %) in zveri (73,7 % vseh izgub). Tudi sicer so dokazano evidentirane izgube pri tej vrsti divjadi izjema, saj je delež izgub gamsa v zadnjih 5 letih komaj 6,3 % od celotnega odvzema gamsa.

Prilagojeni cilji

Gams je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja z gamsom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Cilj upravljanja je ohranitev in stabiliziranje stanja gamsjih tropov na obstoječih življenjskih prostorih, z možnostjo zmerne povečevanja številčnosti v zdravih gamsjih tropih. Širitev gamsjih skupin in kolonij naj bo dopuščena in spontana, po naravni poti, v vse habitate, ki si jih gamsi izberejo za svoje življenjsko območje.

Ukrepi in usmeritve

Skupni načrt odvzema v letu 2020 je 68 gamsov, ob nespremenjeni spolni in starostni strukturi načrtovanega odvzema.

Za doseg tega cilja načrtujemo redni odstrel le v EE Krim in EE Snežnik. V letu 2020 načrtujemo tudi odvzem štirih gamsov na območju Kozleka in Goljakov, po enega gamsa ne glede na starostni razred in ne glede na spol (priporočljivo je, da se ne posega med vodeče koze in koze vodnice) v loviščih Rakovnik - Škofljica in Tomišelj, enega gamsjega mladiča v Javornikih ter enega gamsjega mladiča v lovišču Nova vas, saj ocenjujemo, da je tam kolonija gamsov že toliko številčna in stabilna, da lahko vanjo posegamo z zelo omejenim odstrelom.

Preglednica 21: Načrt odvzema gamsa

Kategorija EE	kozli mladi	kozli sred.	kozli stari	sk kozli	koze mlade	koze sred.	koze stare	sk koze	skupaj gamsi
Po-Bi, Cerknica	1	1	1	3	2		1	3	6
Krim, Barje	18	9	5	32	15	6	6	27	59
Snežnik	1		1	2	1			1	3
Skupaj	20	10	7	37	18	6	7	31	68
struktura %	30	15	10	55	25	9	11	45	100

**V Javornikih (lovi se 1 gamsa v razredu mladih ne glede na spol) se gamsa lovi v loviščih Javornik Postojna, Pivka, Prestranek, Tabor Zagorje, Rakek in Cerknica. Enega gamsa v razredu mladih ne glede na spol se lovi tudi v lovišču Nova vas. V loviščih Rakovnik - Škofljica in Tomišelj se lovi po enega gamsa ne glede na starostni razred in ne glede na spol (priporočljivo je, da se ne posega med vodeče koze in koze vodnice). V vseh teh loviščih odvzema ni treba realizirati. V primeru, da se odvzem ne realizira, se odstrela NE prerazporeja!*

Za gamsa je dovoljeno odstopanje od načrtovanega po višini do +/- 15 % od načrtovanega skupnega števila odvzema. Odvzem v srednjem razredu pri vsakem spolu posebej se lahko prekorači do 10 %, v ostalih razredih preseganje ni omejeno v skladu s splošnimi določili možnih odstopanj realizacije od načrta. V kolikor 10 % znotraj posamezne spolne kategorije drugega starostnega razreda predstavlja manj kot 1 žival, se kot dopustno odstopanje šteje +/- 1 žival. Neizvršeni odvzem v drugem starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v prvem in tretjem starostnem razredu. Odvzem v tretjem starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v prvem starostnem razredu. Odstopanje v spolni strukturi za vse starostne kategorije razen mladičev je praviloma do 3 % od realizirane strukture v odstotkih (npr. 47:53).

Za lovišča, ki imajo načrt odvzema od vključno 4 do vključno 10 gamsov, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija +1 do -2 živali. V teh loviščih se srednji starostni razred pri obeh spolih skupaj lahko praviloma preseže za največ 1 žival, razlika v spolnem razmerju pa lahko pri realizaciji odstopa tudi za največ 1 žival.

Za lovišča, ki imajo skupen načrt odvzema oziroma kjer načrt za posamezno lovišče ne presega 3 gamse, načrta odvzema ni obvezno dosegati, lahko pa se ga presega za 1 gamsa.

Odstrel posameznih migrirajočih osebkov ni dovoljen, saj le-ti vzdržujejo socialne stike in bogatijo genski fond med posameznimi sub-populacijami gamsov.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Večji poudarek je na količinskem doseganju odvzema pred izbirnim odstrelom. Priporočljivo je, da se glavnino načrtovanega odstrela izvede takoj po začetku lovne dobe (50 % do konca oktobra).

Notranji režimi lova gamsa v loviščih naj bodo takšni, da bodo zagotavljali doseganje načrta po količini in kvaliteti. O morebitni uplenitvi gamsa v lovišču Nova vas, Javornik Postojna, Pivka, Prestranek, Tabor Zagorje, Rakek, Cerknica, Rakovnik – Škofljica in Tomišelj morajo upravljavci navedenih lovišč takoj obvestiti ZGS.

Odstrel mladičev-kozličev glede na spol ni pomemben, odstopanja med spoloma niso obravnavna kot kršitev. V prvem starostnem razredu (ml., 1+*, 2+*) je obvezna realizacija mladičev in enoletnikov, vseeno je ali se odstrel mladiča ali enoletnika.

Odstrel načrtovanih živali v srednjem starostnem razredu (M 3+ do 7+, Ž 3+ do 10+) se lahko nadomesti z odstrelom v prvem ali tretjem (M 8*+, Ž 11*+) starostnem razredu. Nerealiziranega odvzema v drugih starostnih razredih se ne sme nadomeščati v srednjem starostnem razredu.

Odstrel načrtovanih živali v prvem starostnem razredu se lahko nadomesti z odstrelom v tretjem starostnem razredu.

Preglednica 22: Analiza odvzema gamsov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	11	10	9	7	9	46	27,2	15,3
Kozli 1+	8	7	5	3	6	29	17,2	9,7
Kozli 2+	1	5	6	11	3	26	15,4	8,7
I. starostni razred	20	22	20	21	18	101	59,8	33,7
Kozli 3+ do 7+	12	7	9	8	13	49	29,0	16,3
Kozli 8+ in več	3	4	4	4	4	19	11,2	6,3
Skupaj KOZLI	35	33	33	33	35	169	100,0	56,3
Mladiči Ž	11	11	5	6	7	40	30,5	13,3
Koze 1+	7	5	6	4	5	27	20,6	9,0
Koze 2+	2	2	4	5	1	14	10,7	4,7
I. starostni razred	20	18	15	15	13	81	61,8	27,0
Koze 3+ do 10+	5	6	5	4	6	26	19,8	8,7
Koze 11+ in več	4	7	5	4	4	24	18,3	8,0
Skupaj KOZE	29	31	25	23	23	131	100,0	43,7
SKUPAJ odstrel in izgube	64	64	58	56	58	300		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	66	68	68	68	68	338
Odstrel in izgube / načrt	97,0	94,1	85,3	82,4	85,3	88,8
Delež KOZLOV	54,7	51,6	56,9	58,9	60,3	56,3
Delež kozlov 2+ in več	25,0	25,0	32,8	41,1	34,5	31,3
Delež koz 2+ in več	17,2	23,4	24,1	23,2	19,0	21,3
Delež mladih (mladiči, 1+) ne glede na spol	57,8	51,6	43,1	35,7	46,6	47,3

Izgube							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0,0
Naravne izgube	4	4	4	3	4	19	100,0
Skupaj izgube	4	4	4	3	4	19	100,0
% izgub	6,3	6,3	6,9	5,4	6,9	6,3	
Odstrel	60	60	54	53	54	281	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	2	1	1	0	5	26,3
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	0	0	0	0	0	0	0,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri	3	2	3	2	4	14	73,7
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
mladiči M	7,9	9,3	9	9,3	9,4
Indeks	100	118	114	118	119
kozli 1+	13,1	14,0	13,8	12,0	15,2
Indeks	100	107	105	92	116
mladiči Ž	9,1	7,1	8,7	8,0	9,8
Indeks	100	100	99	108	108
koze 1+	14,9	12,3	13,5	11,2	12,4
Indeks	100	76	117	114	83
Mladiči M+Ž	8,4	9,0	8,9	8,7	9,6
Indeks	100	107	106	104	114
1+ M+Ž	14,0	13,2	13,6	11,5	13,8
Indeks	100	94	97	82	99

4.5 Divji prašič (*Sus scrofa*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Obravnavanje divjega prašiča v LUO opravljamo zaradi zelo različnih naravnih pogojev gospodarjenja v območju po naslednjih EE:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krima, Mokrc in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniske doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela Snežniško-Javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Divji prašič je vrsta, katere številčnost se med leti na Notranjskem močno spreminja. Porast številčnosti se je nadaljeval tudi v zadnjih letih, čeprav praviloma z nihanji med posameznimi leti. To značilnost opazimo v vseh EE. V zadnjem letu je bila številčnost divjih prašičev v območju glede na povprečje zadnjih 5 let bistveno nad povprečjem.

Struktura odvzema v preteklih 5 letih je bila s stališča razvoja populacije zadovoljiva. Odvzem odraslih svinj 2+ in lanščakinj v letu 2019 znaša 18,2 %, kar je z vidika zmanjševanja škod v okolju nekoliko prenizko. V zadnjem 5 letnem obdobju je v odvzemu divjega prašiča delež odraslih svinj in lanščakinj, predvsem na račun odvzema v letu 2017 in 2018, dosegel ciljni delež in znaša več kot 21 % (21,3 %).

Odvzem 879 divjih prašičev v letu 2019 predstavlja 125,6 % načrtovanega odvzema, kar znaša 115,1 % povprečnega letnega odvzema divjih prašičev v zadnjih petih letih. Glede na leto 2018 je lanskoletna realizacija dosegla 145,8 % realizacije odvzema v predhodnem letu. Najprimernejši habitat za divjega prašiča je še vedno Postojnsko - Bistriška EE, kjer je bilo tudi v letu 2019 odvzetih še vedno kar 57,3 % celotnega odvzema divjih prašičev ter v zadnjih letih tudi Snežniška EE, v kateri je odvzem divjih prašičev v lanskem letu znašal 18,1 % celotnega odvzema te vrste v LUO. Vzroki za takšno porazdelitev odvzema divjega prašiča so predvsem v ugodnih življenjskih pogojih v skrajnem JZ delu LUO, pestrosti drevesnih vrst zlasti prisotnosti cera, katerega obrod je bil tudi v lanskem letu dober, težko prehodnem intenzivno zaraščajočem se terenu, kateri divjemu prašiču nudi varno kritje ter ugodne vremenske razmere. Na višino odvzema v tem delu območja vpliva tudi stanje v sosednjem LUO Primorske, kjer je številčnost izjemna že nekaj let, ter način upravljanja z divjim prašičem v sosednji Hrvaški. Pričakujemo, da se bo trend naraščanja številčnosti divjega prašiča tudi v prihodnjem letu umiril ter postopno dosegel povprečno številčnost, kakršna je bila v zadnjih desetih letih.

V lanskem letu so lovci z odstrelom posegli s 55,3 % med ozimce obeh spolov, 36,7 % med lanščake in lanščakinje ter 8,0 % med odrasle živali, kar je glede na rast in biološke značilnosti populacije še vedno premalo. Delež lanščakinj in skupnem odvzemu je 13,3 %, delež odstrela starejših svinj je 4,9 % in je za 3,4 % nižji, kot v predhodnem letu. Izredno visok delež odvzema mladičev dokazuje, da imamo opraviti z izredno vitalno populacijo v dobri življenjski kondiciji, katera se je sposobna ustrezno prilagajati spremembam v življenjskem okolju ter se nanje hitro in učinkovito odzivati.

Izgube pri divjem prašiču so že vsa leta zanemarljive, v letu 2019 znašajo 1,5 % od skupnega odvzema in so predvsem posledica prometa, zveri in neznanega vzroka.

Uspešnost upravljanja z divjim prašičem v Sloveniji presojamo predvsem z vidika trendov številčnosti in znosnosti vpliva prašičev na kmetijstvo. Za Notranjsko LUO menimo, da so bili lanskoletni posegi v populacijo pravilni, so odraz stanja v populaciji in naravi. Pričakujemo, da bo številčnost divjih prašičev v letu 2020 glede na izvršene ukrepe v populaciji divjega prašiča v preteklosti ter glede na stanje v okolju na približno enakem oziroma nekoliko nižjem nivoju kot je bila v letu 2019.

Ocena stanja populacije

Številčnost populacije divjega prašiča v LUO v zadnjih letih ciklično niha ter je bila v lanskem letu nad petletnim povprečjem. Pritisk vrste na okolje je v primerjavi z letom 2018 malenkost višji in pod povprečjem zadnjih pet let. Nekoliko večje število problemov znotraj LUO je zaznati le na južnem in

jugovzhodnem delu LUO, medtem ko je v drugih delih območja populacija divjega prašiča v ugodnem labilnem ravnovesju z okoljem. Intenziteta odvzema divjega prašiča v LUO je v lanskem letu znašala 0,62 živali / 100 ha lovne površine. Največja intenziteta odvzema je sicer v Postojnsko-Bistriški ekološki enoti (1,39 živali / 100 ha lovne površine), kjer je odvzem prašičev na enoto lovne površine nekajkrat višji kot v drugih ekoloških enotah.

Iz analize je razvidno, da je odstrel divjih prašičev v preteklem letu posledica ujemanja vseh pogojev v določenem času, kar je imelo za posledico večjo številčnost divjih prašičev v območju. Pričakujemo, da se bo trend rasti populacije divjega prašiča postopno umirjal ter se stabiliziral na povprečni številčnosti zadnjih petih let.

Vpliv drugih vrst divjadi na divjega prašiča je neopazen. Zdravstveno stanje populacije je dobro, posebnih bolezni ni zaznati.

Prilagojeni cilj

Cilj gospodarjenja je vzdrževanje zdrave, številčno nižje populacije divjega prašiča, s poudarkom znižanja številčnosti predvsem v delih, kjer so povečane škode na kmetijskih površinah.

Ukrepi in usmeritve

Odvzem divjega prašiča v letu 2020 se načrtuje na osnovi navodil Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za pripravo letnih lovsko upravljavskih načrtov za leto 2016.

Na osnovi navodil se načrtuje le:

- **skupna višina odvzema divjega prašiča za LUO;**
- **po strukturi se načrtuje le odvzem lanščakinj in svinj, ki naj skupaj dosega minimalno vsaj 20 % v strukturi odvzema;**
- **odvzem ostalih kategorij divjega prašiča (po spolu in starosti) se ne načrtuje;**
- **načrtovano višino odvzema je dovoljeno neomejeno presegati v vseh kategorijah;**
- **v kolikor je v LUO dosežena načrtovana kvota lanščakinj in svinj, posamezna lovišča niso dolžna zagotavljati 20 % deleža lanščakinj in svinj v skupnem odvzemu lovišča;**
- **dopustno odstopanje realizacije od načrta, zaradi populacijskih nihanj ali drugih objektivnih razlogov, zaradi katerih osnovni načrt ne bi bil dosežen, je - 30 % in velja za vse kategorije divjih prašičev, tudi za združeno kategorijo lanščakinj in svinj, kjer pa se mora hkrati ob nedoseganju osnovnega načrta ohraniti minimalni delež 20 % lanščakinj in svinj v odvzemu.**

Glede na lansko realizacijo in prostorsko razporeditev odstrela divjih prašičev, glede na doseženo strukturo odstrela, glede na pričakovano in običajno nihanje številčnosti divjih prašičev zaradi spremenjenih naravnih razmer in glede na povečano nevarnost za kmetijske površine pri večji številčnosti te divjadi, načrtujemo odstrel, ki naj zanaša v celotnem LUO **800 divjih prašičev** in sicer v **minimalnem 22 % deležu načrtovanega odvzema lanščakinj in svinj 2+ ter 78 % deležu ostalih starostnih in spolnih kategorij divjih prašičev**. Zaradi cilja ohranjanja zdrave in številčno primerne populacije divjega prašiča, **posebej opozarjamo, da je številčno odstrel navzgor neomejen in zaželen!**

Pričakovano večje odstopanje pri realizaciji od načrta ne sme presenetiti, saj so tudi večja nihanja izločitev pri divjih prašičih pogost pojav.

Upravljalci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljalci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.

Preglednica 23: Načrt odvzema divjih prašičev

EE /Starost	Lanščakinje Svinje 2+	Ostale kategorije	SK prašiči	I/100ha lovne P
Barje	10	35	45	0,40
Krim	21	75	96	0,26
Cerknica	21	73	94	0,32
Po-Bi	102	363	465	1,27
Snežnik	22	78	100	0,36
Skupaj	176	624	800	0,56
Struktura %	22	78	100	

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Dopustno odstopanje od načrta odvzema za divjega prašiča za lovišča, ki imajo **načrtovan odvzem 20 in več osebkov divjega prašiča**, je lahko po višini navzdol največ do 30 %, pri čemer se izračunane vrednosti odstopanja zaokrožujejo na najbližjo celo vrednost.

Dopustno odstopanje od načrta odvzema za divjega prašiča za lovišča, ki imajo **načrtovan odvzem več kot 5 in do 20 osebkov divjega prašiča**, je lahko po višini navzdol največ do 50 %, pri čemer se izračunane vrednosti odstopanja zaokrožujejo na najbližjo celo vrednost.

Loviščem, ki imajo **načrtovan odvzem manjši ali enak 5 osebkov**, načrtovane višine odvzema praviloma ni treba dosegati (možno odstopanje do 100 %).

Razmerja spolne in starostne strukture v odvzemu združene kategorije ozimcev, lanščakov in marjascev niso pomembna, je pa potrebno v evidentiranju odvzema spol in starost dosledno zabeležiti. **Iz populacije se mora odvzeti čim večje število živali v prvem in drugem življenjskem letu.** Glede na verjetnost pojavljanja škod je treba povečanje odstrela realizirati predvsem v tistih predelih, kjer so škode večje in pogostejše. Za izpolnitev načrta odvzema divjega prašiča v posamezni EE so tekom leta nujna uskaljevanja med upravljavci lovišč na ravni OZUL-a in ZGS ter nujne spremembe odvzema v načrtih lovišč znotraj EE.

Morebitne omejitve lova divjega prašiča znotraj lovišč ne smejo biti vzrok za ne doseganje načrta odstrela. Notranji režimi lova lovišč naj bodo takšni, da bodo zagotavljali dosego načrta po količini in kvaliteti.

Posebno pozornost je treba posvetiti predvsem zadostnemu, oziroma načrtovanemu odstrelu starejših svinj. Vendar naj lovci pri presoji odstrela svinje upoštevajo priporočilo, da odstrel svinje vodnice tropa s strokovnega in etičnega vidika ni zaželen.

Skupni lovi se na divje prašiče lahko izvajajo od 15. 09. do 31. 01.

Pomemben ukrep preprečevanja škod od prašičev je urejeno in nadzorovano krmljenje. Ker stihjsko krmljenje škoduje tako gospodarjenju s prašičem kot gospodarjenju z drugimi vrstami divjadi, je dopustno le krmljenje, ki se izvaja na lokacijah navedenih v Katastru krmišč Notranjskega LUO oziroma katero sledi usmeritvam iz poglavja o načrtovanih ukrepih v življenjskem okolju v letu 2020 in se nanašajo na krmljenje divjega prašiča. Strogo je prepovedano krmljenje divjega prašiča na desni strani cestne prometnice Pivka - Knežak – Jelšane iz smeri Pivke proti Jelšanam, razen na lokacijah namenjenih izključno redukcijskemu odstrelu, katere so skupno določene in navedene v tem načrtu.

Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povežene divjadi v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Preglednica 24: Analiza odvzema divjih prašičev

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	189	181	211	171	249	1001	51,7	26,2
Lanščaki	152	144	205	108	206	815	42,1	21,3
Merjasci 2+	16	24	33	21	27	121	6,2	3,2
Skupaj PRAŠIČI	357	349	449	300	482	1937	100,0	50,7
Mladiči Ž	195	201	278	160	237	1071	56,8	28,0
Lanščakinje	115	96	144	93	117	565	30,0	14,8
Svinje 2+	51	40	64	50	43	248	13,2	6,5
Skupaj SVINJE	361	337	486	303	397	1884	100,0	49,3
SKUPAJ odstrel in izgube	718	686	935	603	879	3821		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Načrt - skupaj	700	800	800	850	700	3850
Odstrel in izgube / načrt	102,6	85,8	116,9	70,9	125,6	99,2
Delež PRAŠIČEV	49,7	50,9	48,0	49,8	54,8	50,7
Delež mladičev ne glede na spol	53,5	55,7	52,3	54,9	55,3	54,2
Delež lanščakov ne glede na spol	37,2	35,0	37,3	33,3	36,7	36,1
Delež večletnih - 2+ ne glede na spol	9,3	9,3	10,4	11,8	8,0	9,7

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	5	7	4	1	4	21	22,3
Naravne izgube	15	15	17	17	9	73	77,7
Skupaj izgube	20	22	21	18	13	94	100,0
% izgub	2,8	3,2	2,2	3,0	1,5	2,5	
Odstrel	698	664	914	585	866	3727	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	12	10	11	10	6	49	52,1
2 bolezen	0	1	1	0	0	2	2,1
3 krivolov	0	0	0	0	1	1	1,1
4 cesta	1	3	3	1	2	10	10,6
5 železnica	1	4	1	0	1	7	7,4
6 zveri	6	4	5	7	3	25	26,6
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

Telesne mase (biološka telesna masa)					
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019
Mladiči M	24,1	23,6	21,1	22,4	22,7
Indeks	100,0	97,9	87,6	92,9	94,2
Lanščaki	51,2	51,9	51	48,4	57
Indeks	100,0	101,4	99,6	94,5	111,3
Mladiči Ž	24,1	22,4	18,6	19,9	21
Indeks	100,0	92,9	77,2	82,6	87,1
Lanščakinje	43,1	44,2	45,5	45,6	46,4
Indeks	100,0	102,6	105,6	105,8	107,7
Mladiči M+Ž	24,1	23	19,8	21,2	21,9
Indeks	100,0	95,4	82,2	88,0	90,9

4.6 Lisica (*Vulpes vulpes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Lisica je vrsta, ki je splošno razširjena v vsem LUO. Samo zaradi večje preglednosti jo obravnavamo po organizacijskih sklopih – ekoloških enotah:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krima, Mokrica in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniške doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela Snežniško-Javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Za izločitve lisic iz populacije je sicer značilno številčno nihanje med posameznimi leti. Povprečno je bilo v preteklem 5 letnem obdobju v LUO na leto izločeno 640 lisic, glede na načrtovani odvzem je to 99,1 %. Sodeč po podatkih realizacije načrta odvzema, ki so jih posredovale lovske organizacije, so med ekološkimi enotami v letu 2019 načrt odvzema presegli v EE Barje 124,3 %, EE Cerknica 105,0 % in EE Krim 100,5 %. V snežniški EE je bil načrt realiziran 100 %, v EE Po-Bi so načrt realizirali 98,1 %.

Skupni odvzem lisic v preteklem letu je znašal 651 lisic, kar je 104,0 % načrtovanega odvzema. Trend odvzema je nihanje in se giblje med 584 in 663 živali. Delež izgub je relativno nizek, komaj 12,2 % skupnega odvzema lisic v zadnjih petih letih. V lanskem letu je med izgubami prevladoval promet s kar 85,0 %, 8,8 % je bilo izgub kot posledica garij. Podatki o izgubah zaradi bolezni pa tudi zaradi prometa gotovo niso povsem verodostojni. Tudi v lanskem letu so med izgubami evidentirane garje, katere predstavljajo 8,8 % vseh izgub in dodatno vplivajo na povečano selekcijo populacije lisice. Menimo, da je bil v preteklem letu odstrel lisic zadovoljiv ter je odraz stanja populacije lisice in njenega življenjskega okolja ter značilnih medletnih nihanj številčnosti populacije lisice.

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da je številčnost lisic v območju v stabilnem stanju.

Medvrstni vplivi lisic na druge vrste divjadi so pri lisici široki, saj kot predator močno posega zlasti med malo divjad in srnjad v dobi poleganja mladičev.

Prilagojeni cilji

Zadrževati številčnost zdrave populacije lisic na nizki ravni. Nizka številčnost populacije je zaželena zlasti tam, kjer je upravljanje z drugimi vrstami male divjadi intenzivnejše.

Ukrepi in usmeritve

Načrtujemo letni odvzem 642 lisic v Notranjskem LUO. Zaradi cilja ohranjanja zdrave in številčno primerne populacije lisice, posebej opozarjamo, da je številčno načrtovani odvzem lisic dovoljeno navzgor presegati in sicer za 100 %, medtem ko je odstopanje po višini navzdol dovoljeno do – 30 % načrtovanega odvzema. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema do vključno 10 lisic, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija - 3 kose.

Pri lovu je treba biti pozoren na morebitne bolezenske znake. V skladu z navodili MKGP (št. 322-08-170/2005/4) z dne 29. 02. 2008 je v primeru utemeljenega suma na bolezen dovoljen odstrel take živali ne glede na lovopust. O tem mora takoj po izrednem posegu upravljalec lovišča obvestiti lovskega inšpektorja in naknadno tudi uradnega veterinarja. Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Preglednica 25: Načrt odvzema lisic

EE:	Št. živali
Barje	78
Krim	216
Cerknica	184
Po-BI	104
Snežnik	60
Skupaj Notranjsko LUO	642

Preglednica 26: Analiza odvzema lisic

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Samci	319	337	335	304	318	1613
Samice	323	294	328	280	333	1558
Skupaj odstrel in izgube	642	631	663	584	651	3171
Načrt – skupaj	600	650	650	675	626	3201
Odstrel in izgube / načrt	107,0	97,1	102,0	86,5	104,0	99,1

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	56	63	77	59	68	323	83,2
Naravne izgube	11	22	15	5	12	65	16,8
Skupaj izgube	67	85	92	64	80	388	100,0
% izgub	10,4	13,5	13,9	11,0	12,3	12,2	
Odstrel	575	546	571	520	571	2783	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	5	8	6	2	5	26	6,7
2 bolezen	0	4	2	2	0	8	2,1
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	53	59	73	58	68	311	80,2
5 železnica	2	3	3	1	0	9	2,3
6 zveri	0	1	1	1	0	3	0,8
7 psi	1	1	1	0	0	3	0,8
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	6	9	6	0	7	28	7,2

4.7 Jazbec

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Jazbec poseljuje celotno območje z izjemo urbaniziranih predelov in ga obravnavamo enako kot ostale male zveri po ekoloških enotah:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krima, Mokrca in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniške doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela Snežniško-Javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Za izločitve jazbeca iz populacije je značilno številčno nihanje med posameznimi leti. Povprečje odvzema v zadnjih 5 letih je tako 127 živali in konstantno raste. V izločitvah zajete izgube so predvsem posledica prometa in znašajo 31,6 % celotnega odvzema te divjadi v lanskem letu. Realizacija odvzema glede na načrt je bila v 5 letnem povprečju 101,0 %, v lanskem letu pa 104,8 %, kar je v absolutnem številu (152 živali) najvišja realizacija odvzema jazbeca v zadnjih 5 letih in je gotovo tudi posledica natančnejših evidenc. Uspešnost realizacije odvzema v preteklem letu je bila v okviru pričakovanj in je dobra.

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da je stanje v populaciji jazbeca na Notranjskem dobro, da je številčnost ustrezna življenjskim razmeram. Populacija je zdrava, znatnejšega vpliva na druge vrste nima, lisica pa nasprotno lahko povzroči prenos stekline in garij tudi na jazbeca. Vpliv jazbeca na drugo malo divjad ni velik. Na posameznih omejenih lokacijah lahko povzroči tudi občutno škodo na poljščinah. Menimo, da je nihanje odvzema jazbeca predvsem posledica prehodnega zanimanja za lov na to divjad in v posameznih primerih še vedno pomanjkljivega evidentiranja.

Prilagojeni cili

Ohranitev sedanjega stanja.

Ukrepi in usmeritve

Načrt odvzema 154 jazbecev za leto 2020 je nekoliko višji načrtu odvzema v preteklem letu ter v grobem sledi trendu odvzema te vrste. Dovoljeno odstopanje realizacije od načrtovanega števila je –50 % do +100 % po višini načrtovanega odvzema jazbeca. Za lovišča, katera imajo načrt odvzema jazbeca do vključno 10 živali te divjadi, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija – 5 živali.

Preglednica 27: Načrt odvzema jazbeca

EE	Št. živali
Barje	18
Krim	45
Cerknica	47
Po-Bi	30
Snežnik	14
skupaj LUO	154

Preglednica 28: Analiza odvzema jazbecev

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Samci	62	73	76	82	98	391
Samice	46	44	52	48	54	244
Skupaj odstrel in izgube	108	117	128	130	152	635
Načrt - skupaj	100	114	130	140	145	629
Odstrel in izgube / načrt	108,0	102,6	98,5	92,9	104,8	101,0

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	29	41	49	56	49	224	99,1
Naravne izgube	0	0	0	1	1	2	0,9
Skupaj izgube	29	41	49	57	50	226	100,0
% izgub	26,9	35,0	38,3	43,8	32,9	35,6	
Odstrel	79	76	79	73	102	409	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	0	1	1	2	0,9
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	29	39	49	54	48	219	96,9
5 železnica	0	2	0	2	1	5	2,2
6 zveri	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.8 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Kuni sta vrsti, ki sta splošno razširjeni v vsem LUO. Zaradi večje preglednosti ju obravnavamo po organizacijskih sklopih lovišč – ekoloških enotah:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krma, Mokra in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniške doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela Snežniško-Javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V preteklih 5 letih podatki v LUO kažejo, da je trend odvzema kun nihanje. Število odvzema obeh kun v lanskem letu je znašalo 46 osebkov ali 92,0 % od načrtovanega. V odvzemu prepričljivo prevladujejo kune belice z 40 osebki oziroma 88,9 % realizacijo. Odvzete je bilo tudi 6 kun zlatic, kar predstavlja 120 % realizacijo. Izgube med kunami so v večini na račun prometa. Trend izgub je v zadnjih letih stabilen, čeprav domnevamo, da tudi tu vse izgube niso korektno evidentirane. V povprečju zadnjih 5 let je bilo v območju izločenih 44,0 kun na leto, kar predstavlja 93,6 % načrtov odvzema. V odvzemu prevladujejo izgube (52,3 %), glavnina na račun povozov. Ocenjujemo, da so te izločitve zaradi vpliva kun na malo divjad še vedno prenizke, posebno to velja za kune belice.

Ocena stanja populacije

Populaciji kun v območju sta stabilizirani, razmeroma zdravi in neogroženi. Številčno prevladujejo kune belice, kune zlatice so redkejšje in bolj vezane na gozdni prostor. Ocenjujemo, da odvzem v Notranjskem LUO nepomembno vpliva na številčnost populacij. Čisti odstrel ni odraz stanja v populaciji, saj zanimanje za lov kun stalno pada. V habitatih gozdnih kur je vpliv kun na kure pomemben, zato tu ne smemo dovoliti prenamnožitve le teh. Zdravstveno stanje kun v območju ni problematično.

Prilagojeni cilji

Vzdrževanje sedanjega stanja. Kuna zlatica je uvrščena na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s kuno zlatico na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Ukrepi in usmeritve

V območju v letu 2020 načrtujemo odvzem 45 kun belic in 5 kun zlatic. Dovoljeno odstopanje realizacije od načrtovanega števila je pri obeh kunah –50 % do +100 % po višini načrtovanega odvzema, vendar v primeru, da vrsta v življenjskem okolju ne povzroča škode, spodnje dovoljene meje odvzema ni potrebno dosegati. Za lovišča, ki imajo načrt odvzema kun do vključno 10 kosov te divjadi, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje realizacija – 5 živali. Intenzivnost odvzema naj bo večja v habitatih gozdnih in poljskih kur. Ne glede na tako nizek načrtovan odvzem kun zlatic v LUO je lov kun zlatic dovoljen v vseh loviščih/LPN.

Preglednica 29: Načrt odvzema kun

ekološka enota	belica	zlatica
Barje	7	1
Krim	13	1
Cerknica	14	1
Po-Bi	9	1
Snežnik	2	1
skupaj LUO	45	5

Preglednica 30: Analiza odvzema kun

Odstrel in izgube						
Vrsta kune/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Kuna belica - skupaj odstrel in izgube	48	36	33	42	40	199
načrt	40	40	40	45	45	210
odstrel in izgube/načrt	120,0	90,0	82,5	93,3	88,9	94,8
Kuna zlatica - skupaj odstrel in izgube	3	4	4	4	6	21
načrt	5	5	5	5	5	25
odstrel in izgube/načrt	60,0	80,0	80,0	80,0	120,0	84,0

Izgube in odvzem kune skupaj							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	24	14	19	23	23	103	89,6
Naravne izgube	1	1	1	4	5	12	10,4
Skupaj izgube	25	15	20	27	28	115	100,0
% izgub	49,0	37,5	54,1	58,7	60,9	52,3	
Čist odstrel	51,0	62,5	45,9	41,3	39,1	47,7	

Vzroki izgub kune skupaj							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	1	1	1	4	5	12	10,4
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	22	14	19	22	22	99	86,1
5 železnica	1	0	0	1	0	2	1,7
6 zveri	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	1	0	0	0	1	2	1,7
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.9 Navadni polh (*Glis glis*)

Tudi polh je po Uredbi o določitvi divjadi in lovni dob uvrščen med divjad, z lovno dobo od 1. oktobra do 30. novembra. Razširjen je po celotnem območju Notranjskega LUO. Ne obravnavamo ga posebej po EE, saj je njegova pojavnost v območju odvisna predvsem od ponudbe njemu priljubljene naravne hrane.

Lov v letu 2019 se je lahko izvajal v skladu z določili novele Zakona o divjadi in lovstvu. Skladno s predpisi je lov lahko potekal v soglasju (izdanim dovoljenjem) z upravljavci lovišč v okviru polharskih društev, ki so vodila nadzor in evidenco odlova. V LUO v letu 2019 ni bilo evidentiranega ulova nobenega polha, kar pa zagotovo ni realno število odvzema, saj vsi polharji, predvsem tisti, ki niso organizirani v društvih, niso posredovali poročil, kar ni v skladu s predpisi.

Lov na polha bo v letu 2020 potekal v skladu z določili novele Zakona o divjadi in lovstvu.

Številčnost polhov je skoraj izključno odvisna od ponudbe naravne hrane in vremenskih razmer, zato bo tudi odlov te divjadi odvisen od naravnih razmer v letu 2020. **Zaradi navedenega je načrtovanje števila odvzema oz. ulova polha za posamezno lovišče nesmiselno, zato ga upravljavci lovišč niso dolžni načrtovati in ne dosegati. Skladno s predpisi je potrebno zagotoviti izdajo dovolilnic s strani upravljavcev lovišč/LPN (tudi za lastne člane) ter posledično evidenco ulovljenih polhov.**

Lovske organizacije morajo na območju lovišča, s katerim upravljajo, v povezavi z lovom polhov nadzorovati predvsem spoštovanje lovne dobe, zagotavljanje evidenc po končanem lovu in preprečevanje nepotrebnega vznemirjanja drugih gozdnih živali.

4.10 Pižmovka (*Ondatra zibethicus*)

Pižmovka se nahaja le v loviščih ekološke enote Barje. Je alohtona vrsta, vendar je tu prisotna že več desetletij.

Lov na pižmovko se izvaja v zelo omejenem obsegu in je v povprečju preteklih 5 let znašal 3,2 živali / leto. Po letu 2009 se je odstrel pižmovke ustalil na zelo nizkem številu, saj so bile tudi v letu 2019 iz narave odvzete le dve pižmovki. Vzroki tako nizkega odvzema niso znani, gotovo je tudi pri pižmovki pomanjkanje zanimanja za lov in opuščanje tradicije krznarstva. Povečana številčnosti nutrije pižmovko v njenem življenjskem okolju izpodriva. **Za leto 2020 načrtujemo odvzem 6 pižmovk.** Odvzem naj se izvaja zlasti v loviščih, kjer je pižmovka močneje zastopana. Ker je pižmovka alohtona vrsta je potrebno število populacije pižmovke zmanjšati, dolgoročno pa je pižmovko potrebno izločiti iz narave. Dovoljeno odstopanje realizacije od načrtovanega števila je pri pižmovki –6 živali do +100 % po višini načrtovanega odvzema. Upravljalci lovišč so dolžni voditi evidenco odvzema pižmovke iz lovišča in o odvzemu poročati v realizaciji letnega načrta. Ne glede na tako nizek načrtovan odvzem pižmovk v LUO je lov le-teh dovoljen v vseh loviščih/LPN

Preglednica 31: Analiza odvzema pižmovk

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	4	4	3	3	2	16
Načrt - skupaj	6	6	5	6	6	29
Odstrel in izgube / načrt	66,7	66,7	60,0	50	33	55

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	%
Nenaravne izgube	1	1	0	0	1	3	100,0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj izgube	1	1	0	0	1	3	100,0
% izgub	25	25	0	0	50	19	
Odstrel	3	3	3	3	1	13	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	skupaj	
1 neznan	0	0	0	0	0	0	
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	
4 cesta	1	1	0	0	1	3	100,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	
7 psi	0	0	0	0	0	0	
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	
9 garje	0	0	0	0	0	0	

4.11 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Tudi poljskega zajca obravnavamo po enakih ekoloških enotah:

- Barje, ki združuje lovišča s pretežnim delom površine na Ljubljanskem barju.
- Krim, ki združuje lovišča v širšem območju masivov Krima, Mokrica in Menišije.
- Cerknica, ki združuje lovišča na SV obrobju Snežniško-Javorniškega pogorja, Cerkniške doline, Blok, Loške doline in Babnega polja.
- Postojnsko-Bistriška (Po-Bi) skupina lovišč, ki združuje lovišča v dolini reke Pivke, SZ dela Snežniško-Javorniškega pogorja, Kočanije in jugovzhodnega dela Brkinov ter Čičarije.
- Snežnik (LPN Jelen) v centralnem delu Snežnika ter delu Javornikov.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V lanskem letu je odvzem poljskega zajca v LUO dosegel 123 zajcev, kar je nekoliko manj kot leta 2018. Skupna realizacija v LUO je znašala 82,5 % načrtovanega, če pa upoštevamo le čisti odstrel, je ta 80,5 %. Zdravstveno stanje zajcev je zadovoljivo. Odvzem je tudi pod povprečjem odvzema v zadnjih 5 letih.

Ocena stanja populacije

V večini območja je številčnost zajca še vedno relativno majhna. Vzroki so podobni, kot drugod v Sloveniji, čeprav je tu negativni vpliv intenzivne obdelave kmetijskih površin na visokem Krasu kot glavni vzrok manj verjeten. Gotovo imajo največji vpliv na populacijo zajca predvsem hitre in pogoste vremenske spremembe predvsem v času kotenja mladičev, vpliv plenjenja malih zveri ter ptic ujed (vse so zavarovane), v bolj urbanih območjih pa tudi promet. Z uporabnimi raziskavami zdravstvenega stanja sicer še vedno ne razpolagamo, stalno upadanje odstrela v preteklosti pa narekuje iskanje vzrokov tudi v tej smeri. Podatki izločitev ne kažejo povsem realnega trenda v populaciji, saj so se mnoge lovske organizacije pred več leti zavestno odpovedale odstrelu poljskega zajca, ali pa so odstrel močno omejile. Izjema so zadnja leta, ko smo načrtovali omejen odvzem zajcev.

Povsem drugačno stanje je na območju Ljubljanskega barja, kjer je stanje te divjadi v primerjavi s prejšnjim desetletjem stabilno, zadovoljivo in omogoča normalno upravljanje z vrsto. V ekološki enoti Barje lahko na letne neizvršitve odvzema vplivajo poplave, zaradi katerih je lov na zajca lahko daljše obdobje jeseni prepovedan.

Prilagojeni cilj

V pretežnem delu območja izboljšati trend razvoja populacije, kateri se bo odražal v večji številčnosti poljskega zajca, v EE Barje in Krim pa zadržati relativno ugodno stanje.

Ukrepi in usmeritve

Skupni načrt odvzema poljskih zajcev v letu 2020 je 146 zajcev. Načrtovane višine odvzema poljskega zajca ni treba dosegati, navzgor pa je realizacija omejena na največ 30 % preseganja načrta. Preseganje realiziranega odvzema od načrtovanega prek meja dopustnih odstopanj, ki bi nastala kot posledica evidentiranih izgub zajcev po končani lovni dobi ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema, ne štejejo kot kršitve določil načrta. Lovišča, katerih manjši del zajema tudi Ljubljansko barje, morajo na tem delu upravljati z malo divjadjo tako kot lovišča, ki so v celoti vključena v ekološko enoto Barje.

Lovske organizacije morajo dosledno beležiti vse evidentirane izgube, kar bo pomagalo presojeti stanje in ukrepanje v bodočnosti.

Poljskega zajca se praviloma lovi le na skupnih lovih (izjema so lovišča, kjer je individualni lov na poljskega zajca del tradicije in je takšna oblika lova usklajena z določili v letnih načrtih lovišč).

Poljskega zajca se lovi v enem lovskem letu na površini, ki je v smislu kolobarjenja v tistem lovskem letu namenjena lovu, le enkrat. Načrtovan odvzem se realizira najprej v intenzivnih nasadih in njihovi okolici, v izogib nastajanju hujših poškodbam v nasadih po poljskem zajcu.

Pri izvajanju lova na poljskega zajca so se upravljavci lovišč dolžni striktno držati vseh naravovarstvenih režimov in usmeritev za vsa varovana območja, katera so navedena v ON za obdobje 2011-2020.

Posamezno lovišče lahko od odobrene letne količine divjadi za lov predvidi določeno število divjadi za šolanje lovskih psov. Šolanje lovskih psov za lov poljskega zajca je dovoljeno le na površinah, kjer se v tistem letu lovi, vendar ne v obdobju razmnoževanja.

Monitoring poljskega zajca z namenom ugotavljanja stanja v populaciji bi bilo smiselno izvajati na Ljubljanskem barju, kjer je poljski zajec najštevilčnejše prisoten.

Načrtuje se sledeči odvzem poljskega zajca po EE:

Preglednica 32: Načrt odvzema poljskega zajca

ekološka enota	Št. živali
Barje	30
Krim	56
Cerknica	35
Po-Bi	23
Snežnik	2
skupaj LUO	146

Preglednica 33: Analiza odvzema poljskih zajcev

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	181	176	157	133	123	770
Načrt - skupaj	200	200	200	200	150	950
Odstrel in izgube / načrt	90,5	88,0	78,5	66,5	82,0	81,1

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	28	24	21	25	23	121	91,0
Naravne izgube	3	0	6	2	1	12	9,0
Skupaj izgube	31	24	27	27	24	133	100,0
% izgub	17,1	13,6	17,2	20,3	19,5	17,3	
Odstrel	150	152	130	106	99	637	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	6	0	1	7	5,3
2 bolezen	2	0	0	0	0	2	1,5
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	27	20	21	25	23	116	87,2
5 železnica	0	1	0	0	0	1	0,8
6 zveri in ujede	1	0	0	2	0	3	2,3
7 psi	1	2	0	0	0	3	2,3
8 kosilnica	0	1	0	0	0	1	0,8
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.12 Fazan (*Phasianus colchicus*) in poljska jerebica (*Perdix perdix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Fazan je vrsta, ki ima le delno primerne naravne pogoje v loviščih na Ljubljanskem barju in na zahodnem delu LUO v EE Po-Bi. Kljub temu je ohranitev te vrste in lov nanjo mogoč z vsakoletnimi dodajanjem/vlaganjem v lovišče, kar nekateri upravljavci lovišč tudi izvajajo. Z lovnege stališča pa je vzgoja fazana zanimiva in je ob pogoju, da se fazane vlaga v lovišče vsaj 1 mesec pred načrtovanim lovom, v omejenem obsegu dopustna.

Poljska jerebica je ob pogoju vsakoletnega vlaganja lahko prisotna v vseh loviščih, kjer upravljajo tudi s fazanom.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Po podatkih so upravljavci lovišč v LUO v preteklih 5 letih povprečno odstrelili 610 fazanov letno. V letu 2019 je odvzem fazanov znašal 559 kosov, kar je 71,8 % načrtovanega. V preteklem letu je bilo v lovišča vloženi 1.130 fazanov.

Pri poljski jerebici v preteklem letu ni bilo vlaganj in tudi ne odstrela.

Ocena stanja populacije

Populacija fazana je v tem LUO številčno šibka in brez pomoči človeka nima perspektive, enako velja za poljsko jerebico.

Prilagojeni cili

Z vlaganjem v lovišča, ki imajo za to ustrezne pogoje, vzdrževati primerno številčnost zdravih fazanov. Cilj je tudi odstrel omejenega števila fazanov.

Ukrepi in usmeritve

Vlagati fazane v lovišče smejo le tista lovišča, ki so to načrtovala v letnih načrtih lovišč in ki so navedena tudi v tem načrtu v poglavju 4.17. Vlaganje se lahko izvaja le v načrtovanem številu in na površinah z vnaprej pripravljenimi pogoji za življenje fazana ter na površinah, kjer so v tistem letu lovi načrtovani. Dodajanje fazanov neposredno pred lovom je prepovedano.

Lovske organizacije, v katerih se fazan nahaja, morajo voditi točno evidenco o vlaganjih (količinsko, časovno, prostorsko), odstrelu, izgubah in zdravstvenem stanju.

Upravljavci lovišč, ki fazana vlagajo, morajo imeti in oskrbovati remize in krmišča za fazana.

Fazan se dodaja v razmerju 1 fazan : 4 fazanke. Praviloma se vrši lov na fazana le enkrat v letu na isti površini.

V lovskem letu 2020 lovske organizacije načrtujejo vlaganje 1.290 fazanov, **načrt odvzema pa znaša 806 fazanov**. Dovoljen je številčni odstrel 55 % od vložka fazanov. V loviščih EE Barje je načrtovan odstrel tudi na podlagi »naravnih« fazanov. Načrtovanega odvzema ni dovoljeno presegati, višine načrta odvzema pa tudi ni potrebno dosegati. V primeru prepovedi lova zaradi nevarnosti širjenja ptičje gripe in drugih bolezni se lov na fazana in vlaganje v lovišča ne bo izvajalo.

V lovskem letu 2020 lovske organizacije ne načrtujejo vlaganja poljskih jerebic, s tem pa tudi **poseganje z odstrelom ni dovoljeno**.

Lov na vse ptice v rezervatu Iški morost, s katerim upravlja LD Tomišelj, je glede na 6. točko 13. člena Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Ur. l. RS. št. 112/08), ki določa, da v ožjih zavarovanih območjih ni dovoljeno odvezati ptic iz narave, prepovedan.

Posamezno lovišče od odobrene letne količine divjadi za lov predvidi število divjadi za šolanje lovskih psov. Šolanje lovskih psov za lov fazana je dovoljeno le na površinah, kjer se v tistem letu lovi, vendar ne v obdobju razmnoževanja.

V loviščih ekološke enote Barje in loviščih ekološke enote Krim, ki imajo del lovišča tudi na Barju, morajo lovske organizacije dosledno in intenzivno izvajati odstrel tiste divjadi, ki je mali divjadi naravni plenilec.

Prav tako morajo vzdrževati remize in izvajati ustrezno zimsko krmljenje, ki ne sme omogočati dostopa do krme drugi divjadi (srnjadi, prašičem, jelenjadi). Pri izvajanju lova na fazana, so se upravljavci lovišč dolžni striktno držati vseh naravovarstvenih režimov in usmeritev za vsa varovana območja navedena v ON za obdobje 2011-2020.

Preglednica 34: Načrt odvzema fazanov

EE	fazan
Barje	620
Krim	186
Cerknica	0
Po-Bi	0
Snežnik	0
skupaj LUO	806

Preglednica 35: Analiza odvzema fazanov

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	302	726	830	633	559	3050
Načrt – skupaj	235	330	720	727	779	2791
Odstrel in izgube / načrt	128,5	220,0	115,3	87,1	71,8	109,3

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	1	2	0	0	1	4	66,7
Naravne izgube	1	0	1	0	0	2	33,3
Skupaj izgube	2	2	1	0	1	6	100,0
% izgub	0,7	0,3	0,1	0,0	0,2	0,2	
Odstrel	300	724	829	633	558	3044	

Vzroki izgub							
vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	0	0	0	0	0,0
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	1	2	0	0	1	4	66,7
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri in ujede	1	0	1	0	0	2	33,3
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.13 Raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prostorski okvir obravnave race mlakarice je enak kot pri ostalih vrstah male divjadi.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

Odvzem rac je v preteklem 5 letnem obdobju številčno nihajoč. V zadnjem letu je dosegel višino 371 rac oz. 77,3 % načrtovanega odvzema in je nad povprečjem v zadnjih petih letih. Odvzem je odvisen predvsem od vremenskih razmer, višine načrtovanja ter zainteresiranosti lovcev za izvajanje lova. Največji odstrel vršijo upravljavci lovišč na Ljubljanskem barju, slede jim upravljavci lovišč ob Cerkniskem jezeru, upravljavci lovišč na širšem področju Postojne, drugod pa je bolj simboličen. Povprečni odvzem v zadnjih 5 letih je 390 rac, evidentirane izgube so zgolj simbolične.

Ocena stanja populacije

Ocenjujemo, da je stanje pri populaciji race mlakarice stabilno.

Prilagojeni cilj

Ohranjanje sedanjega stanja.

Ukrepi in usmeritve

Za leto 2020 načrtujemo odvzem 473 rac mlakaric

Preglednica 36: Načrt odvzema rac mlakaric

ekološka enota	Število ptic
Barje	115
Krim	155
Cerknica	120
Po-Bi	73
Snežnik	10
skupaj LUO	473

Načrtovani odvzem race mlakarice **ni treba dosegati, dovoljeno pa ga je presegati za 30 %**.

Individualni lov na raco mlakarico je dovoljen v skladu s sprejetim načrtom lovov lovskih organizacij. Raco mlakarico se lahko lovi tudi na organiziranih skupnih lovih – v skladu s sprejetim načrtom lova.

Dodajanje rac na naravne vodotoke praviloma ni dovoljeno. Izjemoma je dopustno v njim primerno okolje le iz lastnih račjakov, na lokacijah in območjih urejenih za revitalizacijo populacije rac. Dodajanje rac na naravne vodotoke in druga vodna telesa, ki imajo priznan naravovarstveni status (IBA), ni dovoljeno. Za leto 2020 LD Brezovica načrtuje vlaganje 40 rac v Bajer na lokaciji k.o. Brezovica parc. št. 2812/3, 2812/4 in 2812/6.

Na vodnih površinah, ki so namenjene intenzivni gojitvi rac mlakaric (račjaki...) je dovoljeno tudi dodatno krmljenje. Lov na raco mlakarico se načeloma časovno izvaja neomejeno v skladu z lovnimi dobami, lahko pa se na določenih predelih območja zaradi varstva rac in ostalih vodnih ptic omeji na dneve v tednu, katere določijo upravljavci lovišč združeni v OZUL. **Na Cerkniskem polju je lov race mlakarice zaradi varstva drugih vodnih ptic dovoljen od 1. 10. do 15. 1. v lovskem letu. Prav tako se lov na raco na navedenem območju v času zimovanja vodnih ptic izvaja predvsem na robnem območju jezera (v času, ko je v jezeru voda oz. vodno korito polno). V času sušnega obdobja je na preostalih vodnih površinah lov na raco mlakarico omejen na posamezne dneve v tednu. Skupinski oz. skupni lov in lov s čolni je na jezeru prepovedan.**

Lov na vse ptice v rezervatu Iški morost, s katerim upravlja LD Tomišelj, je glede na 6. točko 13. člena Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Ur. l. RS. št. 112/08), ki določa, da v ožjih zavarovanih območjih ni dovoljeno odvezati ptic iz narave, prepovedan.

Posamezno lovišče od odobrene letne količine divjadi za lov predvidi število divjadi za šolanje lovskih psov. Šolanje lovskih psov za lov race mlakarice je dovoljeno le na površinah, kjer se v tistem letu lovi, vendar ne v obdobju razmnoževanja.

Pri izvajanju lova na race mlakarice je treba nujno spoštovati vsa veljavna lovška določila in dosledno zagotoviti spoštovanje lovskih določb, še posebno ob izvajanju lova z lovskimi gosti v spremstvu domačega lovca, ki je odgovoren za spoštovanje zakona in odlokov. V primeru nevarnosti širjenja nalezljivih bolezni se lova na race mlakarice ne bo izvajalo.

Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Pri izvajanju lova na race mlakarice so upravljalci dolžni upoštevati vse naravovarstvene režime in usmeritve navedene v območnih načrtih za posamezna varovana območja.

Preglednica 37: Analiza odvzema race mlakarice

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Skupaj odstrel in izgube	501	337	384	358	371	1951
Načrt - skupaj	555	558	516	490	480	2599
Odstrel in izgube / načrt	90,3	60,4	74,4	73,1	77,3	75,1

Izgube in odvzem							
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	1	1	0	2	100,0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj izgube	0	0	1	1	0	2	100,0
% izgub	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,1	
Odstrel	501	337	383	357	371	1949	

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	0	0	0	0	0,0
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0,0
4 cesta	0	0	1	1	0	2	100,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0,0
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	0	0	0	0	0	0	0,0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0,0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0,0

4.14 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

Danes so v Sloveniji edine lovne vrste med ptiči pevci iz družine vranov le še sraka, šoja in siva vrana. V LUO so vse tri vrste prisotne v vseh loviščih, v območju so splošno razširjene, predvsem v kulturni krajini. V LUO se stanje populacij teh vrst v lanskem letu ni spremenilo, je zadovoljivo in stabilno. Največja številčnost je v populaciji šoj, ki so splošno in precej enakomerno razširjene v prostoru. Sive vrane imajo občasne večje koncentracije, v zadnjih letih ocenjujemo, da se njihovo število povečuje. V primerjavi s prejšnjimi desetletji je sraka manj številna, vendar je po oceni stanje te vrste zdaj stabilno.

Odstrel teh vrst je bil v večletnem obdobju uravnotežen in je letno med 1.142 in 1.193 pticami, vendar so evidence o odstrelu teh vrst še vedno nekoliko nezanesljive. V 5 letnem odstrelu prednjačijo sive vrane, odvzem šoj in srak pa je približno enak. V lanskem letu je bilo odvzetih 1.193 ptic teh treh vrst, kar pomeni 101,1 % dosežene realizacije načrta. Višina odvzema je predvsem posledica izredno povečanega odstrela sivih vran. Odvzem je po podatkih lovskih organizacij najbolj narasel pri sivi vrani, tako da je bil načrtovani minimalni odvzem sive vrane dosežen ali presežen v vseh EE razem v Po-Bi EE kjer je bil dosežen 91 %. Zaradi ekoloških zadržanosti teh vrst občasna letna odstopanja v odstrelu pri posamezni vrsti niso nujno posledica sprememb v številčnosti populacije.

Ocenjujemo, da je stanje teh ptic v LUO stabilno, zato **načrtujemo v lovskem letu 2020 odvzem skupno 1.180 ptic, od tega 70 srak, 120 šoj in 990 sivih vran.**

Lov na vse ptice v rezervatu Iški morost, s katerim upravlja LD Tomišelj, je glede na 6. točko 13. člena Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje (Ur. l. RS. št. 112/08), ki določa, da v ožjih zavarovanih območjih ni dovoljeno odvezemati ptic iz narave, prepovedan.

Pri upravljanju navedenih vrst želimo doseči ohranjanje sedanjega stanja pri sraki in šoji ter regulirati številčnost sive vrane predvsem v okolici urbanih središč in tam, kjer siva vrana povzroča škode v kmetijstvu.

Preseganje načrtovanih izločitev pri sraki, šoji in sivi vrani je dovoljeno do 100 % načrtovanega osnovnega odvzema. Za srako in šoj skladno z usmeritvami iz ON za LUO Notranjske načrtovanega odvzema ni potrebno dosegati, **medtem ko je načrtovani odvzem sive vrane minimalen in ga je treba dosegati.** Sive vrane povzročajo lahko tudi čezmerno škodo na poljščinah, zlasti na posevkih, zato so se upravljavci dolžni držati vseh izdanih odločb in pravilnikov s strani pristojnih organov, kateri se nanašajo na dodatne ukrepe pri upravljanju populacij sive vrane. S samim odstrelom populacije sive vrane v Sloveniji ne moremo zmanjšati, lahko pa s prostorsko usmerjenim ukrepanjem bistveno zmanjšamo škode. Pri upravljanju s sivo vrano se smiselno upoštevajo tudi določila »Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji«. Eden izmed priporočljivih in dovoljenih ukrepov za zmanjšanje možnosti nastanka škod od sivih vran je t.i. odvratalni odstrel. Zmanjšanje škod se sicer doseže z aktivnim lovom enega ali nekaj osebkov, bistveno pa k temu doprinese tudi stalna fizična prisotnost upravljavcev lovišč na področjih z večjimi škodami.

Odvratalni odstrel naj se izvaja v času lovne dobe na lovni površini. V primeru realizacije osnovno načrtovanega odvzema sivih vran za posamezno lovišče do dovoljenega preseganja višine osnovnega načrta +100 % ali izven lovne dobe, upravljavec lovišča lahko zaprosi za dovoljenje za izredni poseg.

V primeru povzročanja škod teh ptic na majhnem področju (tudi nelovne površine) se o tem ustno ali pisno obvesti IRSKGLR, kateri na podlagi obstoječe zakonodaje lahko izda odločbo za izredni poseg v populacije tako v lovni dobi kot izven nje. Ravno tako lahko OZUL za Notranjsko LUO, po predhodnih vlogah upravljavcev, katerih deli lovišč ali celotna lovišča ležijo na Ljubljanskem barju (Borovnica, Brezovica, Ig, Rakitna, Rakovnik - Škofljica, Tomišelj in Ljubljanski vrh), vloži na MKGP enotno vlogo za izredni odstrel sive vrane izven lovne dobe. Namen izrednega odstrela sive vrane je preprečevanje pojavljanja škod na kmetijskih površinah - predvsem na koruzi. Pri izvajanju lova na srako, šoj in sivo vrano, so upravljavci dolžni upoštevati vse naravovarstvene usmeritve navedene v območnih načrtih za posamezna zavarovana območja.

V primeru epidemije ptičje gripe bodo lovišča morala upoštevati možne prepovedi lova.

Preglednica 38: Načrt odvzema srak, šoj, sivih vrah

EE	sraka	šoja	siva vrana	skupaj
Barje	25	22	460	498
Krim	20	34	288	350
Cerknica	13	45	108	165
Po-Bi	10	17	112	141
Snežnik	2	2	22	26
skupaj LUO	70	120	990	1.180

Preglednica 39: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran

Odstrel in izgube						
Starostna in spolna kategorija/leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Sraka - odstrel in izgube	56	54	64	58	62	294
Načrt	70	70	70	70	70	350
odstrel in izgube / načrt	80,0	77,1	91,4	82,9	88,6	84,0
Šoja - odstrel in izgube	112	112	115	108	112	559
Načrt	120	120	120	120	120	600
odstrel in izgube / načrt	93,3	93,3	95,8	90,0	93,3	93,2
Siva vrana - odstrel in izgube	974	982	985	1000	1019	4960
Načrt	945	950	990	990	990	4865
odstrel in izgube / načrt	103,1	103,4	99,5	101,0	102,9	102,0
Skupaj odstrel in izgube	1142	1148	1164	1166	1193	6940

Izgube in odvzem						
Kategorija / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
Nenaravne izgube	0	1	1	1	0	3
Naravne izgube	0	0	1	2	4	7
Skupaj izgube	0	1	2	3	4	10
% izgub	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,1
Odstrel	1142	1147	1162	1163	1189	6930

Vzroki izgub							
Vzrok / leto	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj	%
1 neznan	0	0	1	2	4	7	70,0
2 bolezen	0	0	0	0	0	0	0,0
3 krivolov	0	0	0	0	0	0	0
4 cesta	0	1	1	1	0	3	30,0
5 železnica	0	0	0	0	0	0	0
6 zveri in ujede	0	0	0	0	0	0	0,0
7 psi	0	0	0	0	0	0	0
8 kosilnica	0	0	0	0	0	0	0
9 garje	0	0	0	0	0	0	0

4.15 Nutrija (*Myocastor coypus*)

Bobrovka ali nutrija je v LUO alohtona vrsta in se zaenkrat nahaja le v in ob vodotokih na Ljubljanskem barju. Je vrsta, ki v naše naravno okolje ne sodi, zato **si je treba prizadevati, da jo izločimo iz naravnega okolja**. Povzroča tudi škode v okolju. V letu 2019 je bilo na Ljubljanskem barju uplenjenih 280 nutrij.

V Uredbi o določitvah divjadi in lovni dobah (Uradni list RS št. 101/04) je nutrija uvrščena med divjad, ki jo je dovoljeno loviti celo leto. **Lovske organizacije lahko v skladu s to Uredbo izvajajo odvzem te divjadi številčno in časovno neomejeno, morajo pa voditi natančno evidenco odvzema**. Pri izvajanju lova na nutrijo so upravljavci dolžni upoštevati tudi vse naravovarstvene usmeritve navedene v območnih načrtih za posamezna zavarovana območja.

4.16 Rakunasti pes (*Nyctereutes procyonoides*)

V Sloveniji je to tujerodna in potencialno invazivna ter s tem nezaželen živalski vrsta. V lanskem letu ni bil odstreljen noben rakunasti pes. **Ker ni avtohton in je močan prenašalec stekline, je v primeru pojava treba zagotoviti takojšnji popolni odvzem iz narave**.

4.17 Šakal (*Canis aureus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote

Prostorski okvir obravnave šakala je območje LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih pet let s poudarkom na zadnjem letu

V LUO Notranjske je bil v zadnjih letih zabeležen odvoz - kot posledica povoza v sledečih loviščih:

- leta 2015 v lovišču Brezovica
- leta 2016 v lovišču Grahovo
- leta 2017 v loviščih Rakovnik - Škofljica in Cerknica
- leta 2018 v loviščih Javornik - Postojna, Prestranek, in 2 šakala v lovišču IG
- leta 2019 2 šakala v lovišču Prestranek in 1 šakal v lovišču IG

V zadnjem obdobju so po podatkih monitoringa šakala opažali na območju lovišč Begunje, Gornje jezero Ig, Trnovo, Cerknica, Rakovnik - Škofljica, Borovnica, Brezovica, Prestranek, Javornik - Postojna, LPN Ljubljanski vrh, Pivka, Rakitna, Tomišelj, Zemon, Grahovo, Lož - Stari trg in Žilce.

V večjem številu se pojavlja predvsem na območju Barja.

Ocena stanja populacije

Oceno stanja povzemamo po Končnem poročilu projekta CRP Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP), dopolnjeno z aktualnimi podatki monitoringa šakala po metodologiji CRP (za obdobje 11/2016 do 2/2020).

Do sedaj zbrani podatki kažejo, da je postal šakal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa, reproduktivne populacije pa so vzpostavljene ali se vzpostavljajo tudi v večjem delu nižin v severovzhodni in jugovzhodni Sloveniji, vzdolž meje s Hrvaško in Madžarsko, vse pogostejše pa tudi drugje po Sloveniji. Za populacije šakalov na teh območjih je še vedno značilno, da so praviloma sestavljene iz manjšega števila teritorialnih družin oziroma skupin. Od tu se posamezne živali odseljujejo v ostala območja v Sloveniji, kjer se večinoma pojavljajo samotarske teritorialne ali pa klateške živali.

Zbrani podatki in rezultati monitoringa jasno kažejo, da se šakal v Sloveniji v zadnjih 20-ih letih prostorsko in številčno hitro širi. Širjenje in populacijska rast je še posebej intenzivna v zadnjih desetih letih, ko je vrsta z reproduktivnimi pari poselila znaten del zanj primernega prostora. Na osnovi populacijske dinamike, prostorskega pojavljanja in širjenja lahko tudi v Sloveniji šakala opredelimo kot vrsto z ugodnim populacijskim statusom. **Podatki o populacijski dinamiki kažejo, da je populacija vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primernem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka.**

Upošteva se zbrane podatke o številu območij z zaznano prisotnostjo teritorialnih šakalov, je bila v letu 2018 podana groba ocena, da je v Sloveniji prisotnih **750 – 1.000 teritorialnih šakalov**. Poleg teh se v populaciji pojavljajo še ne-teritorialni osebki oz. dispergerji. V okviru sistematičnega monitoringa je bila zaznana prisotnost šakalov, ki jih ne moremo opredeliti kot teritorialne, še v dodatnih 92-ih območjih. Upošteva se število potencialnih teritorialnih parov oziroma skupin šakalov je bilo v Sloveniji v letu 2018 **še 150 do 300 dispergerjev**, torej živali, ki zapustijo rodni trop v iskanju lastnega teritorija in spolnega partnerja. **Skupna ocena številčnosti šakalov, ki je relevantna za potrebe upravljanja z vrsto (predvsem načrtovanje odvzema) za leto 2018 je torej znašala okrog 900 do 1.300 osebkov.** Glede na preteklo hitro številčno in prostorsko širjenje populacije ter aktualne podatke monitoringa, je številčnost šakala v Sloveniji v letu 2020 še nekoliko višja kot znaša ocena za leto 2018. Upošteva se preteklo populacijsko dinamiko in dejstvo, da šakali še niso vzpostavili teritorijev na vseh habitatno primernih območjih v Sloveniji, pričakujemo težnjo k prihodnji nadaljnji rasti populacije.

Po podatkih monitoringa po metodologiji CRP v obdobju 11/2016 - 2/2020 je bila prisotnost šakala v Notranjskem LUO zabeležena v loviščih Begunje (6 znakov), Borovnica (21 znakov), Brezovica (16 znakov), Cerknica (30 znakov), Gornje jezero (1 znak), Grahovo (3 znaki), Ig (2 znaka), Javornik - Postojna (15 znakov), Lož - Stari trg (6 znakov), LPN Ljubljanski vrh (25 znakov), Pivka (5 znakov), Prestranek (17 znakov), Rakitna (7 znakov), Rakovnik - Škofljica (27 znakov), Tomišelj (45 znakov), Trnovo (2 znaka), Zemon (3 znaki) in Žilce (4 znaki).

Izgube, ki so jih pri srnjadi povzročile zveri, se v Notranjskem LUO težko pripiše šakalu z gotovostjo, ker se v celotnem LUO nahaja volk. Nedvomno ima šakal v Notranjskem LUO vpliv na srnjad, vendar je težko določiti v kolikšnem delu.

V letu 2018 je bil v Notranjskem LUO prijavljen 1 škodni primer na domačih živalih, kjer je bil po znakih prepoznan kot povzročitelj šakal. V letu 2019 je bilo takih škodnih primerov 13.

Ob povečevanju številčnosti in prostorskim širjenjem šakala v LUO lahko pričakujemo naraščanje vplivov vrste na zoocenozo (predvsem vpliv na plenske vrste) in povečano število konfliktnih situacij zaradi plenjenja domačih/rejnih živali.

Prilagojeni cili

Šakal je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov. Skladno s tem je cilj upravljanja s šakalom na nivoju Slovenije ohranjanje obstoječe številčnosti in območja razširjenosti.

Podrejeno cilju, ki nam ga pri upravljanju šakala v Sloveniji nalaga habitatna direktiva pri upravljanju šakala zasledujemo cilj zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. V ta namen želimo omejiti nadaljnje naraščanje številčnosti in prostorsko širjenje šakala.

Ukrepi in usmeritve

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih: 1. monitoring stanja populacije, 2. odvzem osebkov.

1. Nadaljevanje monitoringa stanja populacije, ki je bil vzpostavljen v okviru CRP. Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO.

Upravljalci lovišč so dolžni v spletni aplikaciji LZS »monitoring šakala« evidentirati naslednje podatke:

- lokacije in čas smrti posameznih osebkov,
- lokacije in čas oglašanja šakalov,
- lokacije in čas vseh ostalih znakov prisotnosti šakalov.

2. Načrtovanje odvzema z namenom omejevanja rasti populacije in nadaljnega prostorskega širjenja, zmanjšanja vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih zmanjšanja škod ter s tem povezanih konfliktov.

1. 5. 2020 stopi v veljavo spremenjena priloga 1 spremenjene »Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19)«, iz katere je šakal brisan kot zavarovana živalska vrsta.

Skladno z določili »Uredbe o spremembi in dopolnitvah določitvi divjadi in lovni dob (Ur. l. RS, št. 81/14)« se šakal lahko lovi od 1. julija do 15. marca (naslednjega leta).

Osnova za številčno načrtovanje odvzema šakala v Sloveniji in na nivoju LUO je metodologija CRP, ki za izračun višine odvzema upošteva površino območja, habitatno primernost prostora za šakala in podatke monitoringa v obdobju od 11/2016 do 2/2020. Odvzem po navedeni metodologiji smo prilagodili, tako da smo upoštevali rast populacije, pri čemer skupen načrtovan odvzem na nivoju Slovenije ne presega skupnega odvzema po metodologiji CRP za več kot 20 %. Pri načrtovanju odvzema na nivoju LUO smo kot izhodišče upoštevali metodologijo CRP in priporočene vrednosti korigirali glede na ostale kazalnike stanja populacije šakala v LUO. Načrtovan odvzem ne ogroža ugodnega stanja populacije.

Preglednica 40: Načrt odvzema

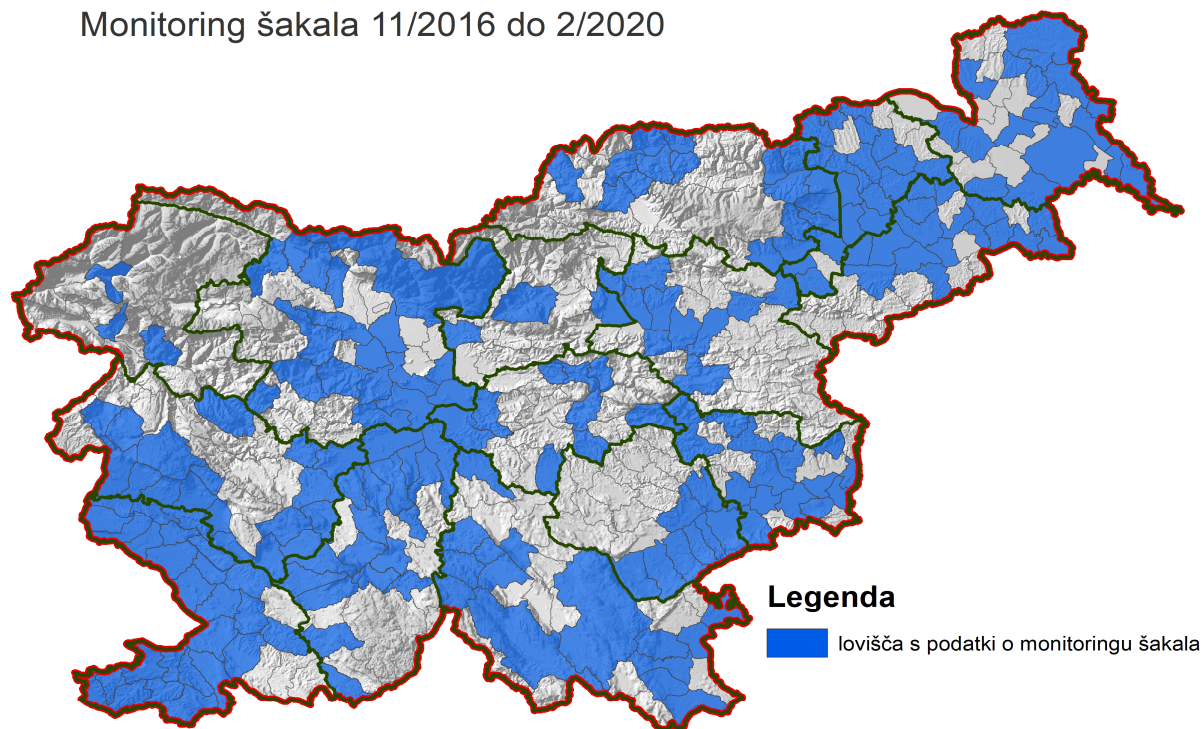
LUO	Načrt odvzema po metodologiji CRP	Prilagojen načrt odvzema
4 Notranjsko	12	19

Odvzem se načrtuje na nivoju LUO.

V loviščih, katerih upravljavci niso sodelovali pri monitoringu šakala oziroma prisotnost šakala še ni potrjena (Kozlek, Tabor - Zagorje, LPN Jelen, Babno polje, Iga vas, Mokrc, Nova vas, Cajnarje in Rakek), se lahko skupno izvrši največ 10 % odstotkov načrtovanega odvzema v LUO (2 šakala).

S 1. 11. 2020 se nerealizirani del načrtovanega odvzema sprost za vsa lovišča v LUO.

Monitoring šakala 11/2016 do 2/2020

Slika 4.17.1: Lovišča s podatki o monitoringu šakala

V posameznem lovišču lahko odvzem znaša največ 2 šakala na zaključenih 1.000 ha lovne površine. V Lisjaku se beleži spol odvzetih živali, v opombe naj se zabeleži ocenjena starost (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).

Dopustna odstopanja:

Načrtovanega odvzema šakala ni treba dosegati, preseganje ni dovoljeno.

Preseganje načrtovanega odvzema, ki bi nastalo kot posledica evidentiranih izgub ali drugih objektivnih razlogov po končani lovni dobi ali po izpolnitvi načrtovanega odvzema, ne šteje kot kršitev določil načrta.

Za vsakega odvzetega šakala, je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO predložiti okuhano in primerno očiščeno lobanjo ali fotografijo z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra.

Upravljavec lovišča mora o času in kraju odvzema šakala nemudoma (**TAKOJ**) obvestiti Območno enoto Postojna Zavoda za gozdove Slovenije **OEPostojna@zgs.si** in **peter.krma@zgs.si**. ZGS OE Postojna mora o realiziranem odvzemu obvestiti upravljavce lovišč.

Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škodo bo ocenjeval ZGS.

4.18 Načrt dodajanja divjadi

Lovišča in lovišča s posebnim namenom v letu 2020 načrtujejo z namenom zagotavljanja lova (fazan, raca mlakarica in poljski zajec) dodati omenjene vrste iz umetne vzreje.

Način vlaganja fazanov, race mlakarice in poljskega zajca iz umetne reje je stvar spoštovanja določil lovske etike ter spoštovanja določil veljavne zakonodaje (Zakon o ohranjanju narave - uradno prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 96/2004 – ZON-UPB), 110/2002, 119/2002, 41/2004) in je v domeni upravljavcev lovišč – dodajanje divjadi v lovišče neposredno pred lovom pa je prepovedano. Dovoljeno je dodajanje kvalitetne divjadi, sposobne preživetja v naravi (Zakon o zaščiti živali Ur.l. 98/99). Fazana se dodaja v razmerju 1 fazan : 4 fazanke.

Preglednica 41: Vlaganje divjadi

Lovišče	Vrsta divjadi	Število
Borovnica	fazan	10
Brezovica	fazan, raca mlakarica	120, 40
Ig	fazan	140
Rakovnik-Škofljica	fazan	1000
Tomišelj	fazan	20
Cerknica	poljski zajec	10

Vsi upravljavci lovišč so dolžni pred vlaganji zagotoviti ustrezno okolje za vloženo divjad. Realizirana dela, ki jih v ta namen opravijo, morajo biti razvidna iz letnih načrtov lovišč. Če za izboljšanje življenjskih razmer ne storijo ničesar, vlaganje divjadi ni dovoljeno. Izboljšanje življenjskih razmer za divjad pred vlaganjem se šteje za ukrep varstva divjadi. Posamezno divjad je dovoljeno vlagati v lovopustu vsaj en mesec pred začetkom lovne dobe. Vlaganja divjadi, ki niso načrtovana s tem načrtom so prepovedana.

5 EVIDENCE

Izdelava načrta je potekala v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/2010) in usmeritev iz območnih načrtov IV. Notranjskega LUO ter Postojnskega in Ljubljanskega GGO. Podatki o odvzemu so bili zbrani v skladu s Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju. Obseg opravljenih del za leto 2019 in načrt za leto 2020 ter drugi podatki so bili pridobljeni iz letnih načrtov lovišč za lovišča LUO. Podatki o odvzemu v letu 2019 so bili v elektronski obliki posredovani prek spletnih aplikacij Lisjak, xLp in xLov. Podatki so bili oddani pravočasno.

Za prizadevnost in dobro voljo pri oddaji letošnjih podatkov gre vsem upravljavcem lovišč in LPN ter vodstvu OZUL za Notranjsko LUO izraziti priznanje in zahvalo.

Izhodišča za izdelavo LN v letu 2021:

Pridobivanje podatkov za LN za leto 2021 bo predvidoma podobno kot v preteklem letu. Njihovo zbiranje bo predvidoma v skladu z zgoraj omenjenima pravilnikoma ter morebitnimi spremembami in dopolnili.

Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 mora biti opravljen najkasneje do 31. 1. 2021. Komisija za pregled odstrela in izgub divjadi mora biti ena za celotno LUO. Član komisije je tudi predstavnik ZGS, ki ob končanem pregledu v posameznem lovišču na zahtevo dobi kopijo seznama odvzema in izgub divjadi in zapisnik o kategorizaciji. Komisiji se ob pregledu predloži za vsak odstreljen ali izgubljen osebek:

- za **srnjad in jelenjad**: trofeja in levi del spodnje čeljusti za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice,
- za **divjega prašiča**: za oba spola cele spodnje čeljustnice (zadostuje leva sp. čeljustnica skupaj z desnimi sekalci, ki je lahko odrezana za zadnjim meljakom), za odraslega merjasca tudi trofejo (brusilci in čekani),
- za **gamsa**: trofeja pri obeh spolih,
- za **malo divjad**: evidenčno knjigo odvzema male divjadi.

Evidenčna knjiga:

Samo reden vpis v evidenčno knjigo brez materialnega dokaza se ne upošteva. Kot materialni dokaz se lahko predloži zapisnik komisije za ocenjevanje odstrela in izgub posameznega upravljavca lovišča, zapisnik pristojnih javnih služb in državnih organov – Veterinarsko higienska služba, Policija, fotografija z datumom odvzema, trofejni list (lovski gost), ipd., ki jih komisija lahko upošteva kot materialni dokaz odvzema. Čeljusti je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljusti šteje tudi njihova izročitev raziskovalnim institucijam, in sicer z namenom raziskav divjadi. Morebitno nepredložitev trofej in čeljusti v oceno je komisija dolžna prijaviti lovskemu inšpektorju.

Evidenčne knjige je potrebno voditi tako, da je vanje vpisan vsak izločen kos, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Izgube posameznih vrst je potrebno ločiti po vzrokih, pri »veliki« divjadi še po starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Za odstreljeni del populacije posameznih vrst velike divjadi je potrebno za vsako starostno kategorijo izračunati povprečno biološko telesno maso (z glavo, trofejo, nogami, a iztrebljeno) na dve decimali natančno (npr. srnjad, moški mladiči, povprečna telesna masa vseh uplenjenih v lovišču v zadnjem lovskem letu - 9,67 kg, ...), pri dve in večletnih srnjakih in jelenih je potrebno izračunati tudi povprečno maso suhega rogova vseh odvzetih v lovišču za preteklo lovsko leto. Voditi je potrebno tudi evidenco transportnih telesnih mas in geo-koordinate odvzema za veliko divjad.

Letni načrti lovišč in lovišč s posebnim namenom:

Do vključno 9. 2. 2021 morajo upravljavci lovišč prek spletne aplikacije Lisjak posredovati ZGS letne načrte gospodarjenja z divjadjo za leto 2020 (realizacija) in preliminarne načrte za leto 2021.

Upravljalce lovišč in lovišč s posebnim namenom opozarjamo na dosledno izpolnjevanje letnih načrtov lovišč/LPN, saj so osnova za LN. Nujno je potrebno navesti konkretne lokacije posegov v okolje v obliki katastrskih občin in parcelnih števil. Upoštevajo naj tudi pripombe, ki jih bomo pripisali k posameznim načrtom lovišč. Več pozornosti naj upravljavci lovišč posvetijo tudi zasledovanju trenda številčnosti in

prostorske prisotnosti posameznih vrst divjadi, saj lahko na podlagi teh podatkov k izboljšanju življenjskih pogojev divjadi pripomorejo tudi posamezni ukrepi oz. režim gospodarjenja z gozdovi.

Za uspešno realizacijo LN je potrebno v tekočem letu (predvidoma sredina novembra) opraviti usklajevalni sestanek s pregledom realizacije načrta odvzema do 1. 11. 2020. Po potrebi se lahko izven načrtovanega skliče tudi več usklajevalnih sestankov.

Usklajevalni sestanek med ZGS in Območnim združenjem upravljavcev lovišč v LUO, na katerem se uskladi odvzem lovnih vrst ter dela v loviščih na nivoju LUO in/ali po loviščih, se skliče najpozneje do sredine marca prihodnjega leta.

Zaradi sprememb v zakonodaji so bili v letu 2012 sprejeti novi (10-letni) gozdnogospodarski in lovsko upravljavski načrti območij. V naslednjih letih bodo letni načrti za lovsko upravljavsko območje temeljili tudi na usmeritvah in ciljih teh dolgoročnih načrtov.

S Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/10) je v 89. členu v okviru kvot letnega načrta LUO dovoljena tudi možnost sprememb načrtovane razdelitve odvzema divjadi po loviščih (prerazporeditev). Spremembe načrtovane razdelitve so mogoče le do 15. novembra in sicer za vrste z velikim arealom gibanja (navadni jelen, damjak, muflon, divji prašič).

Sestavil:

Peter Krma, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

Anton Smrekar, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja OE Postojna

PRILOGA 1 : Seznam krmišč za parkljasto divjad v letu 2020

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
BABNO POLJE	BABNA POLICA KO 1650	BELI VRH	navadni jelen	zimsko
BABNO POLJE	BABNO POLJE KO1651	PLEHA	navadni jelen	zimsko
BABNO POLJE	BABNO POLJE KO 1651	ŽUPANOV LAZ	navadni jelen	zimsko
BABNO POLJE	BABNO POLJE KO1651	BAČ	navadni jelen	privabljalno
BABNO POLJE	BABNO POLJE KO1651	DOLINE	navadni jelen	privabljalno
BABNO POLJE	BABNO POLJE KO 1651	Debeli hrib	divji prašič	privabljalno
BABNO POLJE	BABNA POLICA KO 1650	Bela voda *	divji prašič	privabljalno
BABNO POLJE	BABNO POLJE KO 1651	BERINŠČKOVA DRAGA	divji prašič	privabljalno
BEGUNJE	OTAVE - 1656	zibovnik	navadni jelen	Zimsko
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	PRAPROTNICE	navadni jelen	Zimsko
BEGUNJE	BEZULJAK, 1658	SPODNJE PUŠČE (MESNI PLOH)	navadni jelen	Zimsko
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	SELSKO KRLIŠČE	navadni jelen	Zimsko
BEGUNJE	SELŠČEK, 1662	SLIVNICA	navadni jelen	Zimsko
BEGUNJE	BOROVNICA - 2004	BREZENSKA	divji prašič	Preprečevalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	POLANA	divji prašič	Preprečevalno
BEGUNJE	BEZULJAK, 1658	SPODNJE PUŠČE (MESNI PLOH)	divji prašič	Preprečevalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	ŽNIDARJEVA SNOŽET	navadni jelen	Privabljalno
BEGUNJE	SELŠČEK - 1662	MESTKOVA JASA	navadni jelen	Privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK, 1658	ZA KOČO	navadni jelen	Privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	KOBILJA-RŽIŠKA	navadni jelen	Privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	PRETRŽJE	navadni jelen	privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	OLENCA	navadni jelen	privabljalno
BEGUNJE	OTAVE - 1656	ZIBOVNIK II.	navadni jelen	Privabljalno
BEGUNJE	SELŠČEK, 1662	SLIVNICA	divji prašič	Privabljalno
BEGUNJE	SELŠČEK, 1662	Slivnica II	divji prašič	Privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	KOPRIVNIK	divji prašič	Privabljalno
BEGUNJE	KOŽLJEK, 1657	VINJI VRH	divji prašič	Privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK - 1658	BUKOVNIK	divji prašič	privabljalno
BEGUNJE	BEZULJAK, 1658	ZA KOČO	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	BOROVNICA 2004	BELI POTOK	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	GREDA	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	SMREKOVEC	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	KOŽLJEK - 1657	VINJI VRH *	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	BREG - 2005	SREBOTNIČEK	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	ZIZIVKA	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	KAFRL	divji prašič	Privabljalno
BOROVNICA	BOROVNICA 2004	PREVEJK - KORITO	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	GREDA	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	SMREKOVEC	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	BOROVNICA 2004	VINJI VRH	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	PRI KATI - KORITO	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	BREG - 2005	PRI PETRIČU	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	ZABOČEVO 2006	BELI POTOK	navadni jelen	Privabljalno
BOROVNICA	BOROVNICA 2004	SREBOTNIČEK	navadni jelen	Privabljalno
BREZOVICA	PODSMREKA 1995	PODSMREKA	divji prašič	Privabljalno
BREZOVICA	LOG 1996	STRMCA	divji prašič	Privabljalno
CAJNARJE	1656 OTAVE	HRASTJE	navadni jelen	Zimsko
CAJNARJE	1673 VELIKE BLOKE	MAČJA RAVAN	navadni jelen	Zimsko
CAJNARJE	1655 KRANJČE	GALOVEC	navadni jelen	Zimsko
CAJNARJE	1656 OTAVE	ČRNA MOŠNJA	navadni jelen	Zimsko

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
CAJNARJE	1663 CAJNARJE	GORA (KRANJČE) *	divji prašič	Privabljalno
CAJNARJE	1656 OTAVE	KARLOVEC *	divji prašič	Privabljalno
CAJNARJE	1652 RAKITNA	RAKITNA (PETRIČEV TAL)	divji prašič	Privabljalno
CAJNARJE	1663 CAJNARJE	PRI ANŽKU *	divji prašič	Privabljalno
CAJNARJE	1670 ULAKA	Mahneti - BREŽŠČE	navadni jelen	Privabljalno
CAJNARJE	1670 ULAKA	Rožanče pri RJAVCU	navadni jelen	Privabljalno
CAJNARJE	1656 OTAVE	Otave - OPOLJE	navadni jelen	Privabljalno
CAJNARJE	1656 OTAVE	SVISLE	navadni jelen	Privabljalno
CAJNARJE	1670 ULAKA	POLANE	navadni jelen	Privabljalno
CAJNARJE	1669 KREMENCA	VRHE	navadni jelen	Privabljalno
CERKNICA	OTOK II 1678	VRŠIČ	navadni jelen	zimsko
CERKNICA	DOLENJA VAS 1677	SVETOV LAZ	navadni jelen	zimsko
CERKNICA	CERKNICA 1676	PUNTAR	navadni jelen	zimsko
CERKNICA	GLAŽUTA 2710	ČELA GORA *	divji prašič	Privabljalno
CERKNICA	DOLENJA VAS 1677	GROBELCA	divji prašič	Privabljalno
CERKNICA	CERKNICA-1676	SVINJSKI ŽLEB	divji prašič	privabljalno
CERKNICA	CERKNICA 1676	PUNTAR	divji prašič	privabljalno
CERKNICA	CERKNICA-1676	PREČNA POT	navadni jelen	Privabljalno
CERKNICA	RAKOV ŠKOCJAN 2700	NADLIŠČEK	navadni jelen	Privabljalno
CERKNICA	CERKNICA 1676	ZA GLOBOČICO	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	DEBEL KAMEN	navadni jelen	zimsko
GORNJE JEZERO	GORENJE JEZERO 1633	STRAŽIŠČE	navadni jelen	zimsko
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	DEBELI KAMEN 1	navadni jelen	zimsko
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	ŠPEHAR	navadni jelen	zimsko
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	KOZLOVKA	divji prašič	preprečevalno
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	MALNARJEVA DOLINA	divji prašič	preprečevalno
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	LAČNIK	divji prašič	preprečevalno
GORNJE JEZERO	LIPSENJ 1679	BRANETOVA NJIVICA	divji prašič	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	BRŠLJANOVEC - NJIVICA	divji prašič	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	JURKOVI GRIČI	divji prašič	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	SOVINŠČEK	divji prašič	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	MEJA	divji prašič	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	NOVI LAZ NAD GREDMI	divji prašič	privabljalno
GORNJE JEZERO	GORNJE JEZERO 1633	STRAŽIŠČE	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	LIPSENJ 1679	KONTELOV LAZ	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	LAZ NAD NOVO HIŠO	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	ODINEK	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	TRNJE 2057	BRŠLJANOVEC - ŽAFRAN	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	KOZLOVKA	navadni jelen	privabljalno
GORNJE JEZERO	OTOK I 1632	MARKOVCI	navadni jelen	privabljalno
GRAHOVO	ŽEROVNICA - 1680	MAČKOVEC	navadni jelen	zimsko
GRAHOVO	LIPSENJ - 1679	CAJNCA	navadni jelen	zimsko
GRAHOVO	ŽEROVNICA - 1680	KRIŽNA GORA	navadni jelen	zimsko
GRAHOVO	BLOČICE - 1681	PAŠNIKI	navadni jelen	zimsko
GRAHOVO	ŽEROVNICA - 1680	KUGLA	divji prašič	preprečevalno
GRAHOVO	GRAHOVO	ČELA	divji prašič	privabljalno
GRAHOVO	RADLEK	KOT	divji prašič	privabljalno
GRAHOVO	GRAHOVO	JELOVCI	divji prašič	privabljalno
GRAHOVO	RADLEK	KALUŽE	divji prašič	privabljalno
GRAHOVO	GRAHOVO	LILJEVKA	divji prašič	privabljalno
GRAHOVO	GRAHOVO	GREDE	navadni jelen	privabljalno

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
GRAHOVO	GRAHOVO	GOLO	navadni jelen	privabljalno
GRAHOVO	BLOČICE	JEROLKI	navadni jelen	privabljalno
GRAHOVO	GRAHOVO	SMREKE	navadni jelen	privabljalno
GRAHOVO	GRAHOVO	KOŠČICE	navadni jelen	privabljalno
GRAHOVO	BLOČICE	GLINA	navadni jelen	privabljalno
GRAHOVO	ULAKA	SLEMENSKI LAZI	navadni jelen	privabljalno
IG	IG 1700	BRDO DEPONJA	navadni jelen	zimsko
IG	IŠKA VAS 1707	CERKVENKE	navadni jelen	zimsko
IG	IŠKA VAS 1707	MALI GOZDI	navadni jelen	zimsko
IG	IŠKA VAS 1707	MUREN	divji prašič	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	KOŠČEVA SNOŽET	divji prašič	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	ČRNI POTOK	divji prašič	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	GOVEJA DOLINA	divji prašič	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	PETELINOV GRČIP	* divji prašič	privabljalno
IG	DOBRAVICA 1699	DRAGA - GRUM	divji prašič	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	JERNEJČKOV LAZ	navadni jelen	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	KOŠČEVA SNOŽET	navadni jelen	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	VRLOVKE	navadni jelen	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	USTJE SP. TRAVNIK	navadni jelen	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	LISEC	navadni jelen	privabljalno
IG	IŠKA VAS 1707	KAMNIC	navadni jelen	privabljalno
IGA VAS	POLJANE 1643	REPNI LAZ	navadni jelen	zimsko
IGA VAS	POLICA 1650	BABNA POLICA	navadni jelen	zimsko
IGA VAS	POLJANE 1643	ZA STENAMI	navadni jelen	zimsko
IGA VAS	VRHNIKA - 1639	URŠI LAZI	divji prašič	preprečevalno
IGA VAS	VRHNIKA - 1639	ALMAJERJEV LAZ	* divji prašič	privabljalno
IGA VAS	1650 B.POLICA	BABNA POLICA-SELE	divji prašič	privabljalno
IGA VAS	VRHNIKA - 1639	KOZJA GORICA	* divji prašič	privabljalno
IGA VAS	POLJANE - 1643	HSTOV LAZ	navadni jelen	privabljalno
IGA VAS	VRHNIKA - 1639	ADOLFOV LAZ	navadni jelen	privabljalno
IGA VAS	POLJANE 1643	RAVNI LAZ	navadni jelen	privabljalno
IGA VAS	1649 VRH	VRH - ČELO	navadni jelen	privabljalno
IGA VAS	VRHNIKA - 1639	STRMICA	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	POD KOŽLJEKOM - FOTLOV	* divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	MATENJA VAS	IVANJI HRIB	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	MATENJA VAS 2491	GRIŽE	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	STAROVAŠKI BOROVCI	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	PRI LIPI	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	ZA SKRAJNIM VRHOM	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	NAD KALIŠKO CESTO	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	POD BABO	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	V PRETRŽJU	divji prašič	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	BUNKER NA ANČEHARJEVI	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	MATENJA VAS 2491	PRI PIRAMIDAH	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	MATENJA VAS 2491	POŽGANA PREŽA	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	BUNKER POD PILCO	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	TRNJE 2507	NA RAFOTOVEM LAZU	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	STAROVAŠKI BOROVCI NJIVA	navadni jelen	privabljalno
JAVORNIK - POSTOJNA	POSTOJNA 2490	NAD LIPCOVIM KAVCEM	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	IL.BISTRICA 2525	Cerkvena snožet	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	VRBOVO 2525	Prevala	divji prašič	privabljalno

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
KOZLEK	TRPČANE 2544	Špiček	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	JABLANICA 2543	Pavlovca	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	ZABIČE 2546	Tesno	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	PODGRAJE 2545	Šularjev vrt	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	JABLANICA 2543	Krnelov vrt	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	TRPČANE 2544	Kljunovec	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	PODGRAJE 2545	Bukovje	divji prašič	privabljalno
KOZLEK	TRPČANE 2544	Kaluža	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	PODGRAJE 2545	Farjovca	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	PODGRAJE 2545	Drevesnica	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	ZABIČE 2546	Linčevce	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	IL.BISTRICA 2525	GNOJIŠČE	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	ZABIČE 2546	GOLJAK	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	TRPČANE 2544	ŠKRAPA	navadni jelen	privabljalno
KOZLEK	TRPČANE 2544	Gradišče	divji prašič	preprečevalno
KOZLEK	ZABIČE 2546	JAKLOVO BRDO	divji prašič	preprečevalno
LOŽ – STARI TRG	KNEŽJA NJIVA 1638	TRZNE	navadni jelen	zimsko
LOŽ – STARI TRG	KNEŽJA NJIVA 1338	Smrekovci	divji prašič	preprečevalno
LOŽ – STARI TRG	VRHNIKA 1639	Kolačnik *	divji prašič	preprečevalno
LOŽ – STARI TRG	1636 LOŽ	Greben	divji prašič	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	DANE 1634	LAČNIK	divji prašič	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	KNEŽJA NJIVA 1338	KONJSKE LOKE	divji prašič	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	VRHNIKA 1639	ZAJAVORJE	divji prašič	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	KOZARIŠČE 1648	ŠMARŠKI HRIB (ŽAROTOVA OGRADA)	navadni jelen	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	KNEŽJA NJIVA 1338	Kolačnik 2	navadni jelen	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	LOŽ 1636	KORLETOVE DOLINE	navadni jelen	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	LOŽ 1636	KNAUSOV LAZ(KONTELOV LAZ)	navadni jelen	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	1636 LOŽ	GOLA GORICA	navadni jelen	privabljalno
LOŽ – STARI TRG	PODCERKEV 1635	Devin	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	KRVAVA PEČ	LANČENBERG	navadni jelen	zimsko
MOKRC	SELO	SPODNJE GABERJE	navadni jelen	zimsko
MOKRC	KRVAVA PEČ	RUNCA	navadni jelen	zimsko
MOKRC	KO SELO	MIHOV LAZ	navadni jelen	zimsko
MOKRC	SELO	ZGONŠKA RAVAN	navadni jelen	zimsko
MOKRC	IŠKA VAS	COLNARICA	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	GOLO	MED MALINJEKI	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	KO SELO PRI ROBU	GABERJE	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	SELO	ZGONŠKA RAVAN	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	GOLO	MOKRČEK	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	KO ZAPOTOK	BLAŽANOVKA	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	KO ROB	CENTOV GRABEN	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	KRVAVA PEČ	ČAMARELA	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	SELO PRI ROBU	KREGANE LAZE	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	GOLO	GRDA	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	KRVAVA PEČ	UZMANI	navadni jelen	privabljalno
MOKRC	GOLO	POTOŠLARICA	divji prašič	privabljalno
MOKRC	KO SELO	KAJŽA	divji prašič	privabljalno
MOKRC	GOLO	MOKRČEK	divji prašič	privabljalno
MOKRC	IŠKA VAS	COLNARICA	divji prašič	privabljalno
MOKRC	SELO	GABERJE	divji prašič	privabljalno
MOKRC	ŽELIMLJE	KLAJSKI GRABEN	divji prašič	privabljalno

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
NOVA VAS	VELIKE BLOKE 1673	KOTE	navadni jelen	zimsko
NOVA VAS	HUDI VRH 1691	BRINARJEV LAZ	navadni jelen	zimsko
NOVA VAS	METULJE 1692	ČELO	navadni jelen	zimsko
NOVA VAS	STUDENO 1682	GMAJNA GLINA	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	TOPOL 1693	HRBČANOV LAZ	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	KRAJČ 1685	LEPA NJIVA	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	VELIKE BLOKE 1673	Goričice	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	RAVNIK 1672	MAJDANCA	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	RAVNE PRI TOPOLU 1694	VELIKA NJIVA	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	VELIKE BLOKE 1673	CERKVENCA	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	STRMCA 1686	MRAMORAVO - ORNICE	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	VELIKI VRH 1687	MEDVEDJA VEJA	navadni jelen	privabljalno
NOVA VAS	METULJE 1692	MALI ŽUPANŠČEK	divji prašič	privabljalno
NOVA VAS	TOPOL 1693	HRBČANOV LAZ *	divji prašič	privabljalno
NOVA VAS	NOVA VAS 1683	JANEZKOVA DOLINKA	divji prašič	privabljalno
NOVA VAS	RAVNIK 1672	OBRAČALIŠČE	divji prašič	privabljalno
NOVA VAS	METULJE 1692	KALIČ	divji prašič	privabljalno
PIVKA	TRNJE 2507	STARA HIŠA	navadni jelen	zimsko
PIVKA	TRNJE 2507	TRAVENCA	navadni jelen	zimsko
PIVKA	TRNJE 2507	KOTI	navadni jelen	zimsko
PIVKA	PALČJE 2506	PENKCOVA SENOŽET	navadni jelen	zimsko
PIVKA	PALČJE 2506	PLEŠIVEC	navadni jelen	zimsko
PIVKA	PALČJE 2506	POD SUŠJAKOM	navadni jelen	zimsko
PIVKA	TRNJE 2507	SLAVENSKE SENOŽETI	divji prašič	preprečevalno
PIVKA	TRNJE 2507	ZGORNJE RAVNE	divji prašič	preprečevalno
PIVKA	TRNJE 2507	SPODNJE RAVNE	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	TRNJE 2507	STRELIŠČE	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	TRNJE 2507	ŠMITOV LAZ	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	TRNJE 2507	ZGORNJE RAVNE	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	PALČJE 2506	ZA SELIVCEM	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	PALČJE 2506	MARJETA	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	PALČJE 2506	BIRTOVA SENOŽET	navadni jelen	privabljalno
PIVKA	TRNJE 2507	CERIVNIK	divji prašič	privabljalno
PIVKA	TRNJE 2507	KOTI	divji prašič	privabljalno
PIVKA	PALČJE 2506	PRI BREZI	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	TREŠNJA RAVEN	navadni jelen	zimsko
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	BEŽAJEVA DOLINA	navadni jelen	zimsko
PRESTRANEK	TRNJE 2507	VRŠIČI	navadni jelen	zimsko
PRESTRANEK	SLAVINA 2492	JERGLOVEC	navadni jelen	zimsko
PRESTRANEK	SLAVINA 2492	MLAKE	navadni jelen	zimsko
PRESTRANEK	SLAVINA 2492	RAVNIK	navadni jelen	zimsko
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	LIPE *	divji prašič	preprečevalno
PRESTRANEK	SELCE 2500	Kovške griže	divji prašič	preprečevalno
PRESTRANEK	SLAVINA 2492	RAVNIK1	divji prašič	preprečevalno
PRESTRANEK	SLAVINA 2492	PRESKA	divji prašič	preprečevalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	VASIŠČE	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	RAKULIK 2485	JANČARSKA DOLINA	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	TRNJE 2507	Rožič	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	RAKULIK 2485	Drnovc	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	Kosmač	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	TRNJE 2507	Ravne	navadni jelen	privabljalno

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
PRESTRANEK	RAKULIK	Loza	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	PETELINJE 2501	Za Ostrim vrhom	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	SLAVINA 2492	Farovski bori	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	GABERNIK1	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	SLAVINA	Kozarjeva ograda	navadni jelen	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	Jeredovci	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	RAKULIK 2485	ČERMELAŠKA OGRADA	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	ČEŠNJEVCA	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	SELCE 2500	Kaludernik	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	SLAVINA	SUHA LOZA	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	LUČOVEC	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	OREHEK	Kuntove smreke	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	ZA PREKOPANIM HRIBOM	divji prašič	privabljalno
PRESTRANEK	MATENJA VAS 2491	JAKOPIŠČE	divji prašič	privabljalno
RAKEK	RAKOV ŠKOCJAN 2700	PIRHOVCI	navadni jelen	zimsko
RAKEK	RAKEK	ŠKILJE	navadni jelen	zimsko
RAKEK	RAKEK 1659	CVIRGLOV LAZ	navadni jelen	zimsko
RAKEK	RAVNIK	ŠKALČNA POT	navadni jelen	zimsko
RAKEK	LAZE	PRANGER	divji prašič	preprečevalno
RAKEK	RAKOV ŠKOCJAN	UNŠKI TALI	navadni jelen	privabljalno
RAKEK	RAKOV ŠKOCJAN 2700	SLIVSKI LAZI	divji prašič	privabljalno
RAKEK	LAZE	RIBA	divji prašič	privabljalno
RAKEK	RAKEK	RJAVI GRIČ	divji prašič	privabljalno
RAKEK	RAKOV ŠKOCJAN	VELIKI PIRHOVEC	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	RAKITNA	Šprikla	navadni jelen	zimsko
RAKITNA	PRESERJE	Goneč dol	navadni jelen	privabljalno
RAKITNA	KAMNIK POD KRIMOM 1704	Kneje	navadni jelen	privabljalno
RAKITNA	RAKITNA	Lom	navadni jelen	privabljalno
RAKITNA	KAMNIK POD KRIMOM 1704	Taman vrh	navadni jelen	privabljalno
RAKITNA	ZABOČEVO	Zavodi	navadni jelen	privabljalno
RAKITNA	PRESERJE	Lepe doline	navadni jelen	privabljalno
RAKITNA	VRBLJENE	Lanišče	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	KAMNIK POD KRIMOM 1704	Taman vrh	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	RAKITNA	Zagabrnice	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	PRESERJE	Krivčeva snožet	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	KAMNIK POD KRIMOM 1704	Linte	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	1652	lom	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	PRESERJE	Učman Laz	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	ZABOČEVO	Zavodi	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	1652	Osoje	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	PRESERJE	Kurnik	divji prašič	privabljalno
RAKITNA	1652	Štajn grič	divji prašič	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1709; ŽELIMLJE	KOLARJEV LAZ	divji prašič	preprečevalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1787; KO MALI VRH	NOVE ZELENKE	divji prašič	preprečevalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1712; KO ZAPOTOK	VISOKO	navadni jelen	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1712; KO ZAPOTOK	ZAPOTOK	navadni jelen	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1709; ŽELIMLJE	ČRNE VODE	navadni jelen	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1785; KO SELA	POLICA STARE ZELENKE	navadni jelen	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1697; KO LANIŠČE	MOLNIK	divji prašič	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1697; KO LANIŠČE	DOLE MOLNIK	divji prašič	privabljalno

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1696; KO RUDNIK	MOLNIK 1-KLEN	divji prašič	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1696; KO RUDNIK	STAJE	divji prašič	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1785; KO SELA	POLICA STARE ZELENKE	divji prašič	privabljalno
RAKOVNIK - ŠKOFLJICA	1712; KO ZAPOTOK	BREZNICA	divji prašič	privabljalno
TABOR ZAGORJE	K.O.PALČJE	LANENA DOLINA	navadni jelen	privabljalno
TABOR ZAGORJE	K.O.PALČJE	VRH KRAJA	navadni jelen	privabljalno
TABOR ZAGORJE	K.O.PALČJE	DOLG LAZ	navadni jelen	privabljalno
TABOR ZAGORJE	2506 PALČJE	JERUSI	divji prašič	privabljalno
TABOR ZAGORJE	2503 PARJE	VIDMARCE	divji prašič	privabljalno
TABOR ZAGORJE	2506 PALČJE	ROPOTIJA	* divji prašič	privabljalno
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Rupen dol	navadni jelen	zimsko
TOMIŠELJ	JEZERO 1703	Planinca	navadni jelen	zimsko
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Glink	navadni jelen	zimsko
TOMIŠELJ	VRBLJENE 1706	Kot	navadni jelen	zimsko
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Prusje	divji prašič	preprečevalno
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Dedni dol	divji prašič	preprečevalno
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Izduhe	* navadni jelen	privabljalno
TOMIŠELJ	VRBLJENE 1706	Malinovec	navadni jelen	privabljalno
TOMIŠELJ	VRBLJENE 1706	Šešer korito	navadni jelen	privabljalno
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Moravka	navadni jelen	privabljalno
TOMIŠELJ	VRBLJENE 1706	Lapušnik	divji prašič	privabljalno
TOMIŠELJ	VRBLJENE 1706	Šešer	divji prašič	privabljalno
TOMIŠELJ	TOMIŠELJ 1702	Moravka	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	TRNOVO 2524	FADGUČEVI LAZI	navadni jelen	zimsko
TRNOVO	KORITNICE 2510	GRLČE	navadni jelen	zimsko
TRNOVO	ŠEMBIJE 2512	MILANJA	navadni jelen	zimsko
TRNOVO	TRNOVO 2524	TOŠČAK	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	KNEŽAK 2511	ŠEMBIJSKI VRH	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	PODSTENJE 2513	POLČKOV NOGRAD	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	KNEŽAK 2511	KNEŽKA LOKEV	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	KORITNICE 2510	VIDOVI LAZI	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	KORITNICE 2510	VRLIČE	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	ŠEMBIJE 2512	ŠEMBIJSKI BREG	divji prašič	privabljalno
TRNOVO	RATEČEVO BRDO 2515	KRIŽIŠČE	divji prašič	privabljalno
ZEMON	NOVOKRAČINE 2548	KALUŽE	divji prašič	preprečevalno
ZEMON	DOLNJI ZEMON 2541	VELIKI VRH	navadni jelen	privabljalno
ZEMON	TRPČANE 2544	GNUJEVEC	divji prašič	privabljalno
ZEMON	2550 DOLENJE	KALIČ-DOLENJE	divji prašič	privabljalno
ZEMON	ZABIČE 2546	DLETO	divji prašič	privabljalno
ŽILCE	KO OSREDEK 1653	GREBEN	navadni jelen	privabljalno
ŽILCE	ŠTRUKLJEVA VAS	ŠČURKOVO	navadni jelen	privabljalno
ŽILCE	GRADIŠKO	ŠTOROVO	navadni jelen	privabljalno
ŽILCE	ŽILCE	ZAKRAJ	navadni jelen	privabljalno
ŽILCE	KO HITENO 1667	GMAJNA DOLINA	navadni jelen	privabljalno
ŽILCE	OSREDEK 1653	GMAJNA	divji prašič	privabljalno
ŽILCE	KO HITENO 1667	RESJE	divji prašič	privabljalno
ŽILCE	KO OSREDEK 1653	TREBEŽ	divji prašič	privabljalno
LPN LJ. VRH	VERD	PREDALE	navadni jelen	zimsko
LPN LJ. VRH	VERD	LIPOVEC	navadni jelen	zimsko
LPN LJ. VRH	BOROVNICA	SEBOJNI LAZ	navadni jelen	zimsko
LPN LJ. VRH	BOROVNICA	KUNJI VRH	jelenjad	zimsko

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
LPN LJ. VRH	BEZULJAK	GOSPODOVKA	jelenjad	zimsko
LPN LJ. VRH	BOROVNICA	ZAGOJNE	jelenjad	privabljalno
LPN LJ. VRH	BEZULJAK	GOSPODOVKA	jelenjad	privabljalno
LPN LJ. VRH	VERD	PREDALE	divji prašič	privabljalno
LPN LJ. VRH	VERD	LIPOVEC	divji prašič	privabljalno
LPN LJ. VRH	BOROVNICA	SEBOJNI LAZ	divji prašič	privabljalno
LPN LJ. VRH	VERD	TISOVEC	divji prašič	privabljalno
LPN LJ. VRH	BEZULJAK	MRHOVIŠČE *	divji prašič	privabljalno
LPN LJ. VRH	VERD	DOLGI TALI	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JAVORJE	Javorje	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	ILIRSKA BISTRICA	Bicje	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Skrlebakre	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Gomanaska	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	JURJEVA DOLINA	Kobjak	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	JURJEVA DOLINA	Ogence	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	JURISCE	Mlaka	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	BAC	Novakov laz	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	NADLESK	Leskov vrh	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KOZARISCE	Srse	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Obramec	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	PODCERKEV	Trudni lazi	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	VRH	Grajsevk	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Zverinjak	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	BAC	Mehlac	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KORITNICE	Palez	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KORITNICE	Kozare	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Piskov laz	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Leskov grm	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Scetinov laz	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KORITNICE	Kovacija	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Batistov laz	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Belica draga	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Bicki lazi	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KOZARISCE	Jagrov laz	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KOZARISCE	Jazbin vrh	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	PODCERKEV	Jelenke	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	NADLESK	Kalic	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	KORITNICE	Kovacija	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	TRNJE	Lome	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Lupova draga	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	JURJEVA DOLINA	Pri gradu	jelenjad	zimsko
LPN JELEN	SNEZNIK	Kujavic	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	TRNJE	Lamovsek	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	TRNJE	Lome	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	DANE	Ostri vrh	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JAVORJE	Skodovnik	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	DANE	Lisicji gric	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	PODCERKEV	Jelenke	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Palez	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Mavrov vrh	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Batistov laz	divji prašič	privabljalno

lovišče	naziv in št.kat.občine	krajevno ime objekta	krmišče za divjad	vrsta krmišča
LPN JELEN	SNEZNIK	Belica draga	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Lupova draga	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Vala	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Veliki Dolcici	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Herbade	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JURJEVA DOLINA	Pri gradu	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JURISCE	Janezov gozd	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	BAC	Tonetov gozd *	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JURISCE	Devci	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JURJEVA DOLINA	Laz pri hisi	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	NADLESK	Kalic	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Bicki lazi	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	KOZARISCE	Jazbin vrh	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	KOZARISCE	Jagrov laz	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	VRH	Bezgovice	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	KOZARISCE	Skrivni lazi	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Ovcarija	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Lepi dol	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JURJEVA DOLINA	Barka *	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	BAC	Blata	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Dolfov laz	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	JAVORJE	Javorje	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Scetinov laz	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	KORITNICE	Kovacija	divji prašič	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Travni dolci	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Grcevec	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Sezanje	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Stajerjev laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	VRH	Cerkveni laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	BABNA POLICA	Lubotov laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	KOZARISCE	Zatrep	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	VRH	Britof	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	BABNA POLICA	Otrobovec	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	VRH	Pozarje	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	VRH	Pecetov laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	LESKOVA DOLINA	Praprotna draga	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	KOZARISCE	Gabrov vrh	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	KOZARISCE	Malenski lazi	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	NADLESK	Flegarica	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	TRNJE	Drevesnica	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	JAVORJE	Zadnji laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	JAVORJE	Praprot	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	DANE	Grbci lazi	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	JAVORJE	Zelnikov laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	ILIRSKA BISTRICA	Jesenovci	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	ILIRSKA BISTRICA	Crni dol	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Stari laz	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	ILIRSKA BISTRICA	Smucisce	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Crna draga	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Mrzle doline	jelenjad	privabljalno
LPN JELEN	SNEZNIK	Vinkina draga	jelenjad	privabljalno

[illegible]

Določen seznam aktivnih krmišč za posamezno lovišče bo znan s potrditvijo letnega načrta lovišča. Na krmiščih označenih z * se izvaja opazovanje medvedov.

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Postojna

ZAPISNIK

Št.: 34095-2/2020 - 1

Datum: 28. 02. 2020

Dogodek: 4. seja Strokovnega Sveta OE Postojna za sedmo mandatno obdobje

Čas začetka dogodka: 27. 02. 2020 ob 8⁰⁰ uri.

Vabljeni:

člani strokovnega sveta: Marko Udovič, Anton Smrekar, Peter Krma, Frenk Prelec, Adolf Trebec;
ostali vabljeni: Anton Marinčič

Prisotni:

člani strokovnega sveta: Marko Udovič, Anton Smrekar, Adolf Trebec, Frenk Prelec, Peter Krma;
ostali prisotni: Anton Marinčič

Oseba, ki je vodila sestanek: Marko Udovič.

Dnevni red:

1. Obravnava osnutka Letnega lovsko-upravljavskega načrta za Lovsko upravljavsko območje Notranjske za leto 2020.
2. Razno

Pripombe k dnevnemu redu: Pripomb ni bilo.

Predlagani dnevni red so prisotni soglasno potrdili.

Točka dnevnega reda št. 1:

Osnutek Letnega lovsko upravljavskega načrta za Lovsko upravljavsko območje Notranjske za leto 2020 (dalje LLUN), je pripravil in predstavil Peter Krma, višji sodelavec I na odseku za načrtovanje razvoja gozdov.

Ocenjene in priznane škode po divjadi na kmetijskih zemljiščih in nelovnih površinah skupaj so se lani, glede na leto 2018, znižale in to za 22 %. Pri tem gre znižanje predvsem na račun občutnega znižanja škod po jelenjadi in po srnjadi. Škode po divjih prašičih so ostale na lanski ravni, medtem ko so se škode po ostalih vrstah divjadi lani znatno zvišale, je pa kljub temu obseg teh škod minimalen (lani 507 €). V osnutku LLUN 2020 je poleg škod po divjadi predstavljen tudi popis objedanja mladja v gozdu, ki je bil opravljen v letu 2017. Rezultati tega popisa kažejo ugodnejšo sliko kot popis 2013 (2014) saj se je objedenost mladja, praktično v vseh popisnih enotah (PE) razen v PE Krim, znižala tako pri iglavcih kot

listavcih, vendar je še vedno višja kot je bila v letu 2010. Najslabše je stanje v popisni enoti Ljubljanski vrh, sledi PE Snežnik, relativno »ugodno« stanje pa je v PE Bloke-Sodražica.

Biomeliorativna dela v letu 2019 so bila v veliki večini del realizirana v skladu z načrtovanim obsegom, razen gnojenja travnikov in tudi osnutek LLUN 2020 predvideva praktično enak obseg biomeliorativnih del kot je bila realizacija 2019. Lovske organizacije so sicer načrtovale znatno povečanje obsega preprečevalnega in privabljalnega krmljenja ter vnosa soli, vendar so te želje upravljavcev lovišč znižane na lanski obseg navedenih biomeliorativnih del.

Odvzem srnjadi v letu 2019 je znašal 1.375 glav, kar predstavlja 93,5 % realizacijo glede na plan, od tega je bilo 26,2 % vseh izločitev izgub. Izločitve srnjadi se že vrsto let znižujejo, v zadnjem letu pa se je znižal tudi delež izgub pri srnjadi. V skladu s soglasjem vodje Službe za lovsko načrtovanje se v letu 2020 načrtuje odvzem srnjadi v višini 1.346 glav, kar je 8,4 % znižanje glede na plan odvzema 2019 in 2,1 % znižanje glede na realizirane izločitve srnjadi v letu 2019. Poleg tega se v pretežno gozdnatih loviščih v EE Snežnik, Cerknica in Postojnsko-Bistriški EE načrtuje odvzem srnjadi v spolnem razmerju M : Ž = 55 : 45 po starostnih kategorijah 55 % mladičev in enoletne srnjadi ter 45 % dvoletne srnjadi. Poleg tega v teh EE ni obvezno doseganje vezave odstrela odrasle srnjadi v razmerju srnjaki : srne = 1 : 0,5. V EE Krim in Barje se načrtuje odvzem srnjadi v spolnem razmerju M : Ž = 50 : 50 po starostnih kategorijah pa 60 % mladičev in enoletne srnjadi ter 40 % dvoletne srnjadi. Poleg tega je v teh dveh EE obvezno doseganje vezave odstrela odrasle srnjadi v razmerju srnjaki : srne na območju brez stalne prisotnosti zveri = 1 : 0,7 in na območju stalne prisotnosti zveri = 1 : 0,5.

Odvzem jelenjadi v letu 2019 je znašal 1.282 glav, kar predstavlja 93,4 % realizacijo glede na plan, od tega je bilo 21,0 % izgub. Izločitve jelenjadi se že nekaj zaporednih let zvišujejo, prav tako obseg izgub pri jelenjadi. Stopnja realizacije izločitev jelenjadi se je lani opazno dvignila glede na leto 2018, poleg tega se je delež izgub v izločitvah lani znižal glede na leto 2018. Vsled navedenega se v letu 2020 načrtuje odvzem jelenjadi v višini 1.377 glav, kar je v osnovi praktično enako kot je bil plan 2018, oziroma minimalno povečanje (za 5 glav). Plan odvzema jelenjadi v EE Krim, Cerknica in Postojnsko-Bistriški EE enoti je povečan za odvzem 3 košut (po eno v vsaki EE), ki se jo dodeli v plan odvzema tisti lovski organizaciji znotraj EE, ki lani ni realizirala dovolj visokega odstrela odraslih košut.

Odvzem gamsov v letu 2019 je znašal 58 glav. Ta odvzem predstavlja 85,3 % realizacijo načrta odvzema, kar je druga najnižja realizacija v zadnjem 5 letnem obdobju. Izgube v odvzemu so predstavljale 6,9 %. Odvzem gamsov je bil vrsto let, razen v zadnjih treh letih, dokaj konstanten in se je gibal med 60 – 65 glav, zato v letošnjem letu načrtujemo odvzem 68 gamsov, kar je enako kot lansko leto.

Odvzem divjih prašičev je v letu 2019 znašal 879 glav, kar predstavlja 126 % realizacijo glede na plan, od tega je bilo le 1,5 % izgub. Odvzem divjih prašičev je bil lani absolutno drugi najvišji v zadnjem 5 letnem obdobju, glede na stopnjo realizacije pa je bil najvišji v zadnjem 5 letnem obdobju. Glede na leto 2018 se je absolutno zvišal za 46 %, zato v letu 2020 načrtujemo odvzem 800 divjih prašičev. Načrtovani odvzem divjih prašičev v letu 2020 je za 14 % višji od načrta odvzema divjih prašičev v letu 2019, vendar za 9 % nižji od realiziranega odvzema divjih prašičev v lanskem letu. Za tako načrtovano »znižanje« odvzema divjih prašičev v letošnjem letu glede na lanski odvzem smo se odločili zato, ker se v letošnjem letu, zaradi pomanjkanja naravne hrane v naravnem okolju v lanski jeseni in zimi, v letošnjem letu ne pričakuje tako visokega prirastka, saj so bile teže uplenjenih ozimk v decembru 2019 za 10 – 15 kg nižje kot so bile teže uplenjenih ozimk v decembru 2018.

Odvzem ostalih vrst divjadi je bil realiziran v okviru načrtovanega odvzema, zato v letošnjem letu načrtujemo odvzem v podobnem okviru kot lansko leto, oziroma načrtujemo rahel dvig izločitev pri lisici, jazbecu in fazanu pri ostalih vrstah male divjadi pa načrtujemo odvzem v enaki višini kot lani oziroma rahlo znižanje načrta odvzema pri raci mlakarici in poljskem zajcu.

Poleg tega je P. Krma povedal, da bo v osnutek LLUN dodatno vključene tudi smernice za lov damjaka, ki na LUO Notranjske ni divjad, ki bi živel v prosti naravi ampak izvira iz pobegov iz obor. Tako ne bo potrebno lovski inšpekciji stalno izdajati odločbe za lov pobeglih osebkov. Prav tako bodo v osnutek LLUN vključene smernice za lov šakala, ki pa še niso v celoti dorečene na nivoju Službe za lovsko načrtovanje.

V razpravi je bilo izpostavljeno sledeče:

- P. Krma je povedal, da je bilo predhodno usklajevanje z IO OZUL-a izvedeno in da se le-ta strinja z vsemi predlaganimi ukrepi za ta LLUN za 2020 razen s skupno višino načrtovanega odvzema jelenjadi, načrtovanim deležem košut 2+ in določilom vezave pri srnjadi in jelenjadi.
- M. Udovič je izpostavil problem nerealnega prikazovanja škod po divjadi, ker se prikazujejo samo prijavljene in priznane škode na kmetijskih površinah neprijavljenih škod pa ne obravnava nihče kot, da jih ni, so pa in jih po njegovi osebni oceni niti ni tako malo. Prav tako se sistematično ne obravnava škod po divjadi v gozdu, ki so posledica objedanja mladja (podaljševanje proizvodne dobe, selekcioniranje drevesnih vrst), ki po njegovem mnenju na ravni LUO Notranjske več desetkrat presega priznane škode v kmetijstvu. Po njegovem mnenju obseg vseh vrst krmljenja parkljaste divjadi bistveno preobsežen in na ta način se direktno in indirektno vzdržuje previsoke gostote parkljaste divjadi, kar seveda ne vodi k cilju uskladitve številčnosti divjadi z okoljem. Prav tako je mnenja, da so načrtovani ukrepi pri srnjadi korak v pravo smer v prizadevanjih za ohranitev številčnosti srnjadi na vsaj obstoječem nivoju, kar je še posebej pomembno v pretežno gozdnih loviščih, kjer se poskuša z doselitvami revitalizirati populacijo risa.
- A. Marinčič je opozoril na zelo nizko realizacijo gnojenja travnikov, ki je posledica pomanjkanja finančnih sredstev, po njegovem mnenju je gnojenje travnikov zelo pozitiven ukrep predvsem v gozdnih loviščih saj na ta način zagotovimo kvalitetno travno prehrano jelenjadi tudi preko zimskega in spomladanskega obdobja.

Po daljši razpravi je strokovni svet OE Postojna sprejel

Sklep: določi se osnutek LLUN LUO za leto 2020 v obsegu kot je bilo predstavljeno v izvlečku, ki je bil podlaga za razpravo na strokovnem svetu.

Točka dnevnega reda št. 2:

Pod to točko je vodja OE Postojna predstavil Strokovne podlage za razglasitev Naravnega rezervata Snežnik-Ždrocle (dalje NR), ki ga je pripravil ZRSVN in je bil posredovan na MOP. Glede na izjemno pomembno območje, ki je v naravi v celoti gozd in bi bilo vključeno v predlagani NR, bomo na OE Postojna te Strokovne podlage podrobno preučili in pripombe posredovali na CE ZGS v Ljubljano oz. na MKGP.

Čas zaključka dogodka: Seja se je zaključila ob 11⁰⁰ uri.

Zapisal:
Marko Udovič, univ. dipl. inž. gozd.

Marko Udovič, univ. dipl. inž. gozd.
Predsednik Strokovnega Sveta OE Postojna

Številka: 7 / 2020

Datum: 24.02.2020

ZADEVA: IZVLEČEK IZ ZAPISNIKA 1. KONSTITUTIVNE SEJE IO OZUL NOTRANJSKE Z DNE 24.2.2020

Prva - konstitutivna seja IO OZUL NOTRANJSKE v IV. mandatnem obdobju je potekala v ponedeljek 24.02.2020 v lovskem domu LD Zemon v Sušaku z pričetkom ob 18.00 uri.

Vabljeni: Gornik Jože, Šivic Marjan, Kovačič Rajko, Mehle Janko, Krma Peter, Bolčina Zoran, Marinčič Anton, Saftič Danjel, Vilfan Marko, Opeka Andraž

Prisotni: vsi vabljeni

Dnevni red:

1. Določitev in potrditev dnevnega reda.
2. Določitev in potrditev tajnika IO OZUL Notranjske.
3. Določitev in imenovanje sestave komisij za upravljanje z divjadjo, ter vodij komisij po EE za IV. mandatno obdobje.
4. Predstavitev in obravnaava LLUN za LUO Notranjske za leto 2020 ter oblikovanje stališča na temo upoštevanje volka in risa pri upravljanju parkljaste divjadi.
5. Program dela OZUL Notranjske za leto 2020.
6. Posodobitev Pravil in Poslovnika o kandidacijskih postopkih in izvedbi volitev OZUL-a Notranjskega LUO.
7. Organizacija in izvedba pregleda odvzema trofej v letu 2019 v pristavi gradu Snežnik in izdaja spremljajoče tiskovine Pregled odvzema divjadi v Notranjskem LUO v letu 2019.
8. Razno.

AD 4: **Peter Krma** začne z točko in prvo vsem prisotnim razdeli gradivo, katerega v nadaljevanju tudi pokomentira. Krmljenje za 2020 je previsoko planirano. Tu ne gre za neko visoko številko, marveč za cca 8.000 kg. Škode po divjadi se zmanjšujejo, porast pa je na ne lovni površinah.

Anton Marinčič pove, da se bodo škode povečale predvsem v bližini naselij, saj je prepoved gnojenja z mineralnimi gnojili nevzdržna. Namesto, da bi pasišča pognojili in s tem zagotovili krmo divjadi se mineralnih gnojil ne sme uporabljati s tem pa je tudi priprava pasišč nemogoča, divjad pa si išče posledično hrano drugje, predvsem v bližini naselij.

Peter Krma odgovarja, da gnojenje z mineralnimi gnojili ni prepovedano, je pa potrebno pripraviti načrt gnojenja in same količine gnojila naj se ne bi povečevala.

Anton Marinčič ponovi, da se bodo s takim načinom povečevale škode tako na gozdnem mladju, kot na posajenih kulturah v bližini naselij. Škodo pa bo povzročala predvsem jelenjad.

Marko Vilfan pripomni, da so na Kočevskem v želji po večjih subvencijah povečali habitatne površine in na teh površinah tudi prepovedali gnojenje. Načeloma naredijo tako, da prvo košnjo pospravijo, v avgustu pa so pognojili v želji, da se divjadi zagotovi kvalitetno pašo za jesen in zimo.

Peter Krma nadaljuje z vrstami. Pri srnjadi je bila realizacija 93,5%. Zaskrbljujoče je, da srnjad iz leta v leto upada. Vsako leto nekoliko znižajo načrt, vendar kljub temu pada tudi realizacija. Zaradi tega je pripravil tudi nov predlog, da v ekoloških enotah Snežnik, Postojna Bistrica in Cerknica, kjer načrt manj posega v ženski del populacije srnjadi. Ob tem doda, da je LD Tomišelj tudi dodan območju stalne prisotnosti velikih zveri, tako, da so iz tega območja za vnaprej izvzete le še LD Brezovica, LD Škofljica in LD Ig. Pri jelenjadi ostaja osnovni načrt iz leta 2017. Lani je bil pri LD Begunje zmanjšan in tako naj bi ostalo tudi letos. LD Tabor Zagorje, LD Mokrc in LD Gornje jezero imajo dodano eno košuto, ker v letu 2019 niso izpolnili kvote.

Marko Vilfan pove, da je plan prenapet za cca 100 kosov na ravni OZUL-a in s tem, ko bi ga zmanjšali, bi približali realizacijo blizu 100%.

Peter Krma pove, da bi morebitno znižanje prišlo v poštevek le za ekološko enoto Snežnik, saj imajo najnižjo realizacijo, ostale ekološke enote imajo vse realizacijo krepko nad 90%.

Anton Marinčič pove, da je glede na prisotnost velikih zveri številka 410 kosov bistveno prenapeta za LPN Jelen. Predlaga, da je to število 360 kosov, katero je še vzdržno, še bolj kot to pa je pomembna vezava. Nasprotujejo tako številki 410, kot vezavi.

Marko Vilfan pove, da strokovna literatura predvideva kot še vzdržen ukrep, da na območju stalne prisotnosti velikih zveri lahko v rodni ženski del posežemo maksimalno 16%. Pri nas se dogaja, da imamo trenutni poseg, kateri že dolgo traja 26%.

Anton Marinčič pripomni, da je žalostno, da so tisti, kateri so prej omenjeno strokovno utemeljitev pripravili (16% poseg v ženski rodni del) le to sedaj negirajo.

Marko Vilfan pove, da država na področju odvzema velikih zveri v zadnjih letih ni pokazala efekta (tudi ne z interventnim zakonom), kar bo imelo za posledico povečanje števila le teh, ob večji koncentraciji pa tudi vemo, kaj se bo dogajalo z vrstami, katere so v njihovi prehranski verigi. Zaradi tega predlaga, da se pripravi sklep kot že nekaj let do sedaj z namenom zmanjšanja posega v rodni ženski del populacije jelenjadi. Vsi prisotni se z omenjenim strinjajo in soglasno potrdijo naslenji sklep:

Sklep 4: IO OZUL Notranjske, se ne strinja s skupnim številom načrtovanega odvzema jelenjadi in s tem tudi deleža košut 2+. Zaradi tega predlaga skupno število odvzema za letošnje leto 1327 kosov jelenjadi. Ob tem naj se upošteva tudi stalna prisotnost velikih zveri in s tem poseg v ženski rodni del populacije 16% in ne 26% kot se to predvideva sedaj. Delež odvzema ženskega rodne dela je lahko znaša do maksimalno 20%, kar pa je preko tega števila, pa je nerazumno načrtovanje. Soglasno sprejeto.

Sklep 5: IO OZUL Notranjske, se ne strinja z določilom vezave pri jelenjadi. Soglasno sprejeto.

Peter Krma nadaljuje z gamsom. V primerjavi z letom 2019 ni sprememb, nadaljuje, da je bila realizacija divjega prašiča v letu 2019 skoraj rekordna (večja le 2017) posledično s tem je načrtoval za letos 810 kosov. Pove, da je novo poglavje tudi damjak, katerega se prosto lovi, upoštevajoč lovno dobo. Tu gre predvsem za pobegle živali iz obor. Mala divjad ostaja enako kot lani, tu so tudi upoštevane želje upravljavk. Za šakala se še ne ve, naj bi pa bil lovna vrsta in naj bi se ga z julijem letos lovilo, tu pa ne bodo neke enormne številke odvzema kot npr. lisice. Pove še, da naj bi bilo to vse okrog načrta.

V vednost:

- Člani IO
- Predsednik IO
- Predsednik NO
- Arhiv

Zapisal: Andraž Opeka

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Postojna

Šifra: 3401-1/2020-1

Datum: 18. 3. 2020

VABILO ZA ODDAJO PISNIH PRIPOMB NA OSNUTEK LETNEGA NAČRTA ZA NOTRANJSKO LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE ZA LETO 2020

Skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS 91/10) in Zakonom o divjadi in lovstvu (Ur.l. RS 16/04, 120/06, Odl. US:U-I-98/04,17/08 in 46/14–ZON-C in 31/18) vas vabimo k podaji pripomb na **osnutek Letnega lovsko upravljavskega načrta za Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020**.

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 **javne predstavitve** osnutka letnega načrta za Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020 **ne bo**.

Namesto javne predstavitve **zbiramo pisne pripombe na osnutek Letnega načrta za Notranjsko LUO do vključno četrta 26. 3. 2020**.

Pisne pripombe lahko posredujete (upošteva se datum dospelosti 26. 3. 2020):

- Po pošti na naslov: Zavod za gozdove Slovenije, OE Postojna, Vojkova 9, 6230 Postojna ali
- Po e-pošti na naslov: peter.krma@zgs.si

O osnutku LN za Notranjsko LUO lahko dobite tudi **dodatna ustna pojasnila** in sicer:

- V sredo **25. 3. 2020 od 8.00 – 12.00 ure** in v četrtek **26. 3. 2020 od 8.00 – 12.00 ure**
- **Peter Krma, GSM: 041/657-301**

Pojasnilo:

Do faze javne predstavitve so bile skladno z zakonodajo in utečenimi postopki opravljene vse aktivnosti v roku (kategorizacija – ocena odstrela in izgub divjadi za leto 2019 v okviru Komisije za LUO ki jo imenuje resorni minister, oddani podatki-evidence za letni načrt s strani LD/LPN, oddani osnutki LN za vsa lovišča s strani LD/LPN, opravljena uskladitev osnutka LN za Notranjsko LUO z OZUL, določen osnutek na Strokovnem svetu ZGS, OE Postojna).

Sedanja oblika podaje pisnih pripomb je skladno z izredno situacijo namenjena predstavnikom organizacij, ki jih navaja Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/2010). Konkretne pripombe se bodo zapisale v zapisnik in se jih bo po strokovni preučitvi smiselno upoštevalo pri oblikovanju predloga načrta. Morebitno neupoštevanje konkretnih pripomb na LN se pripombodajalcu pisno pojasni.

Prosimo, da so morebitne pripombe čim bolj konkretne in jasno označene s sklicem na konkretno poglavje načrta.

Vsebinsko osnutka načrta si lahko ogledate na spletnih straneh Zavoda za gozdove Slovenije na naslovu <http://www.zgs.si/?id=595> pod številko in imenom Notranjsko LUO (IV. Notranjsko).

Lep pozdrav!

Peter Krma, univ. dipl. inž. gozd.
Višji sodelavec I

Anton Smrekar, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja Območne enote

LISTA VABLJENIH NA JAVNO PREDSTAVITEV LUN LUO NOTRANJSKE

Vabljeni predstavniki:

Zavod za varstvo narave	Delpinova 16
Občina Bloke	Nova vas 4a
Občina Pivka	Kolodvorska cesta 5
Občina Cerknica	Cesta 4. maja 53
Občina Ilirska Bistrica	Bazoviška 14
Občina Loška dolina	Cesta Notranjskega odreda 2
Občina Postojna	Ljubljanska 4
Občina Vrhnika	Tržaška cesta 1
Občina Brezovica	Tržaška cesta 390
Občina Ig	Ig 71
Občina Škofljica	Šmarska cesta 3
Občina Borovnica	Paplerjeva ulica 22
Občina Velike Lašče	Velike Lašče 15
Lovska zveza Slovenija	Župančičeva 9/II Ljubljana
Območno združenje upravljalcev lovišč	g. Danjel Saftič,
IO OZUL	g. Danjel Saftič
Kmetijsko svetovalna služba	Pri Hrastu 18, Nova Gorica
Sindikat kmetov Slovenije	Gospodinjska ulica 6, Ljubljana
Zadružna zveza Slovenije	Miklošičeva cesta 4, Ljubljana
Člani sveta OE Postojna	
DOPPS	Tržaška cesta 2, Ljubljana
SIDG d.o.o. Postojna	Reška cesta 2, 6230 Postojna
KGZ Nova Gorica, Odd. za kmetijsko svetovanje	ga. Majda Godina, Vojkova 9, Postojna
ZGS CE	Večna pot 2 1000 Ljubljana
ZGS OE Tolmin	Tumov drevored 17, Tolmin
ZGS OE Kočevje	Rožna ul. 39, Kočevje
ZGS OE Ljubljana	Tržaška c. 2, Ljubljana
ZGS OE Sežana	Partizanska 49, Sežana
Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice	Ostrožno pri Ponikvi 26
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Ljubljana, Dunajska 22
PB ZLD	Cankarjeva 6, 6230 Posotjna
ZLD Notranjske	Begunje 25, 1382 Begunje pri Cerknici
ZLD Ljubljana	Župančičeva 9/II Ljubljana
SKGZ RS	Ljubljanska cesta 2, Postojna
Upravljalke lovišč LUO Notranjske	posreduje OZUL
IRSKGH Lovska inšpekcija	Parmova 33, 1000 Ljubljana

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Postojna

Šifra: 3401-1/2020-3

Datum: 27.3.2020

Zadeva: **(Ne)upoštevanje pripomb na LN za Notranjsko LUO za leto 2020**

Spoštovani!

Pošiljamo Vam dodatno gradivo k 4. točki dnevnega reda 3. korespondenčne seje Sveta OE Postojna. Poleg zapisnika pošiljamo tudi glasovnico, s katero podate svoje (ne)strinjanje do opredelitev na prispele pripombe na osnutek LLUN za Notranjsko LUO za leto 2020.

Glede na zdravstveno – varnostno situacijo v Republiki Sloveniji, povezano z epidemijo virusa COVID-19 ter skladno s priporočilom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano št. 341-4/2020/1 z dne 12. 3. 2020 smo namesto javne predstavitve poslali poziv za zbiranje pisnih pripomb na osnutek Letnega načrta za Notranjsko LUO, ki je potekalo do vključno četrтка 26. 3. 2020.

Do postavljenega roka smo po E-pošti prejeli:

- dne 19. 3. 2020 pripombe LD Prestranek,
- dne 25. 3. 2020 pripombe Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo in lovstvo - Igor Simšič
- dne 26. 3. 2020 pripombe OZUL Notranjske
- dne 26. 3. 2020 pripombe MKGP - Direktorat za gozdarstvo in lovstvo
- dne 26. 3. 2020 pripombe Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Odgovor o (ne)upoštevanju pripomb:

LD Prestranek:

1. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Povečanje skupnega načrtovanega odvzema jelenjadi za leto 2020 v primerjavi z letom 2019 je za 0,36% in ne 3,7% kot omenjate v vaši pripombi. Pri povečanju gre tudi za poravnavo prenizko realiziranega odvzema v razredu košut 2+ (pod dovoljenimi odstopanji).

2. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: V letu 2019 znaša skupna realizirana vezava odstrela košut 2+ v primerjavi z odstrelom jelenov 2+ v LUO 0,99, kar je bistveno več kot je določeno z načrtom (0,5 za območje prisotnosti teritorialnih tropov volkov).

3. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Načrtovani 26 % delež košut 2+ v odvzemu je v skladu z veljavnim dolgoročnim načrtom in ciljem usklajevanja rastlinojedih parkljarjev z okoljem.

4. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: V letu 2019 so se evidentirane izgube po zvereh v primerjavi z letom 2018 zmanjšale za 5 kosov, medtem ko se je sam odstrel povečal za 38 kosov.

5. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Rodni del populacije je kar dovoljuje veljavni dolgoročni načrt "zaščiten" maksimalno. Na območju EE Po-Bi, Cerknica in Snežnik, kjer je populacija srnjadi najbolj v upadanju je še dodatno zaščiten z ukinitvijo določila vezave.

IRSKGLR - Igor Simšič

1. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Načrt odvzema srnjadi je v EE Po-Bi, Cerknica in Snežnik, kjer je srnjad najbolj v upadu nižji od načrta iz leta 2019 za 20 %, od realizacije v letu 2019 pa je nižji za vse tri EE skupaj za 14 %. V teh EE je tudi spremenjena načrtovana struktura odvzema.

2. **Obrazložitev:** Kompenzacija je mišljena na način, da se lahko na nivoju lovišča kompenzira maksimalno 30 % tiste kategorije, ki jo je v načrtu odvzema manj. V praksi to pomeni, da lahko družine v Notranjskem LUO po večini kompenzirajo po enega lanščaka in eno junico.

3. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Namen določil o predložitvi dokazov o odvzemu šakala je, kot sami ugotavljate, pridobiti čim bolj dosledne in natančne podatke o odvzemu, saj bodo ti podatki v smislu monitoringa populacije predstavljali pomemben vhod pri prihodnjih upravljavskih odločitvah. Priporočilo projekta CRP, ki vzpostavlja monitoring šakala v Sloveniji je, da se pri vseh odvzetih šakalih dosledno predložijo okuhane lobanje. Tak način monitoringa lahko razumemo tudi v smislu 21. člena ZDLov, 1. odstavek, 5. alineja (zbiranje podatkov o divjadi in njenih odnosih z življenjskim okoljem po določeni metodologiji monitoringa). Ker pa to predstavlja precejšnje breme upravljavcem lovišč, smo v načrtu to priporočilo omilili in dopustili tudi druge dokaze o odvzemu. Obenem se bodo predložene okuhane lobanje po potrebi lahko uporabile v raziskovalne namene (morfometrične meritve, DNK analize, določanje starosti). Glede na pridobljene izkušnje v prvem letu aktivnega upravljanja s šakalom bomo v prihodnje način dokazovanja odvzema po potrebi (in po dogovoru z ostalimi pristojnimi institucijami) prilagajali.

OZUL Notranjske

1. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Načrtovani 26 % delež košut 2+ v odvzemu je v skladu z veljavnim dolgoročnim načrtom in ciljem usklajevanja rastlinojedih parkljarjev z okoljem. Ravno tako je skupno načrtovano število odvzema jelenjadi v skladu s ciljem usklajevanja rastlinojedih parkljarjev z okoljem.

2. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: V letu 2019 znaša skupna realizirana vezava odstrela košut 2+ v primerjavi z odstrelom jelenov 2+ v LUO 0,99, kar je bistveno več kot je določeno z načrtom (0,5 za območje prisotnosti teritorialnih tropov volkov).

3. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Rodni del populacije je kar dovoljuje veljavni dolgoročni načrt "zaščiten" maksimalno. Na območju EE Po-Bi, Cerknica in Snežnik, kjer je populacija srnjadi najbolj v upadanju je še dodatno zaščiten z ukinitvijo določila vezave.

MKGP Direktorat za gozdarstvo in lovstvo

1. **Obrazložitev:** Količina privabljalne krme se je povečala na račun zmanjšanja ostalih vrst krmljenja. Načrtovana skupna količina krme se v primerjavi z letom 2019 ni povečala.

2. do 7. **Opredelitev:** Pripombe sprejmemo in načrt v tem delu spreminjamo.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

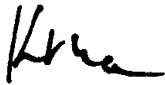
1. **Opredelitev:** Pripombe ne sprejmemo in načrt v tem delu ne spreminjamo.

Obrazložitev: Obseg načrtovane količine krme in soli je v skladu z veljavnim dolgoročnim načrtom, ki predpisuje, da se količin krme in soli v LUO ne sme povečevati.

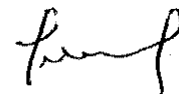
Zadnji popis poškodovanosti gozdnega mladja je bil izveden leta 2017. Rezultati tega popisa za Notranjsko LUO kažejo boljše rezultate kot popis, ki je bil izveden leta 2014. Kljub temu se je leta 2017 načrt odvzema jelenjadi povečal za 20 %. Nov popis poškodovanosti gozdnega mladja je predviden v letu 2020 in rezultati tega popisa bodo med drugim tudi vplivali na načrtovanje odvzema jelenjadi v prihodnjih letih. Znižanje načrtovanega odvzema srnjadi se načrtuje samo v ekoloških enotah Snežnik, Po-Bi in Cerknica, kjer je srnjad številčno najmanj prisotna in kjer je tudi zaznano največje upadanje številčnosti srnjadi.

Lep pozdrav.

Pripravil:
Peter Krma,
Višji sodelavec I

Anton Smrekar
Vodja OE

Priloga:

- Pripombe LD Prestranek, prispele po e-pošti 19. 3. 2020
- pripombe IRSKGLR - Igor Simšič, prispele po e-pošti 25. 3. 2020
- pripombe OZUL Notranjske, prispele po e-pošti 26. 3. 2020
- pripombe MKGP Direktorat za gozdarstvo in lovstvo
- pripombe Kmetijsko gozdarske zbornice

Poslati:

- ldprestranek@gmail.com
- igor.simsic@gov.si
- andraz.opeka@gmail.com
- saso.novinec@gov.si
- kgzs@kgzs.si
- dr. Matija Stergar, Služba za lovsko načrtovanje, CE ZGS, matija.stergar@zgs.si

LD Prestranek

Spoštovani, posredujemo pripombe na osnutek LLUO 2020:

4.2 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

1. Ne glede na visok % realizacije načrta odvzema jelenjadi v PO-BI EE je še dodatno povečevanje skupnega št. odvzema za LUO 3,7% nepotrebno glede na skupno realizacijo v LUO.
2. Obvezno določilo vezave odvzema osebkov 2+ (košut) je nekorektno za ohranjanje stabilnosti populacije.
3. Obvezen odvzem košut 2+ v odstotku 26% je previsok in ne sledi številčnosti populacije velikih zveri.
4. Višina in struktura načrta odvzema jelenjadi bi morala v večji meri slediti zagotavljanju prehranske baze volkov, katerih številčnost populacije ni usklajena s načrtovanim odvzemom populacije jelenjadi.

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

5. Načrt odvzema srnjadi je naravna v pozitivni smeri, glede na doselitev novih osebkov risa bi bilo potrebno dodatno zaščiti rodni del populacije.

Predlagamo, da se v naslednji fazi pri razdelitvi odvzema jelenjadi po posameznih loviščih upošteva dejansko in realno možnost lovišča, pri tem naj se upošteva dosežena realizacija odvzema v zadnjih 5 letih, ker s tem dosegamo pravičnejšo obremenitev upravljavk lovišč na celotnem območju LUO.

lp, Aleš Klemenc, LD Prestranek

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Inšpekcija za lovstvo in ribištvo

Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

T: 01 434 57 00

F: 01 434 57 17

E: irskglr.mkgp@gov.si

www.gov.si

Zavod za gozdove Slovenije

Območna enota Postojna

peter.krma@zgs.si

Številka:

Datum: 26.3.2020

ZADEVA: Pripombe na Letni načrt Notranjskega LUO za leto 2020

1. Srnjad, Ukrepi in usmeritve (stran 29)

Za doseganje tega cilja je potrebno v letu 2020 v LUO odvzeti iz populacije skupno **1.346 srnjadi**, kar pomeni glede na realizacijo predhodnega leta za približno 2 % manjši odvzem.

(Ugotovitve načrtovalca: kot vedno pa je izločeno najmanj srnjadi v EE Snežnik (0,29 živali / 100 ha). Povprečna gostota odvzema v Notranjskem LUO je 0,97 živali / 100 ha lovne površine lovišča, kar je nekoliko nižje kot v letu 2018 (1,10 živali / 100 ha). V vseh EE je zaznati trend upada gostote.)

Predlog: -2%, dejansko pomeni 27 osebkov srnjadi na celotnem področju Notranjskega LUO – kar je tako rekoč simbolično, še posebej če se to razdeli med več lovišč. Zato predlagam, da se glede na ugotovljeno stanje opredeli v načrtu ekološke enote kjer je večletno povprečje odstrela na 100 ha najnižje in v katerih je smiselno zmanjšati število odvzema srnjadi (znižanje, ki bi nekaj pomenilo tudi za lovišča – kot sem že omenil 2% znižanje na odvzem posameznega lovišča, dejansko ne pomeni prav veliko). Vzroki so navedeni že v načrtu.

2. Jelenjad, Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Pri teletih in enoletnih osebkih obeh spolov je med tema kategorijama dovoljena kompenzacija v višini +/- 30 % odvzema, kar pomeni, da je možno od načrtovanega absolutnega števila telet odvzeti le-teh do 30 % manj / več, to pa je potem treba

kompenzirati z zmanjšanim / povečanim odvzemom od načrtovanega absolutnega števila v razredu enoletne jelenjadi in obratno, ob upoštevanju spolne strukture odvzema obeh starostnih kategorij.

Prosim za obrazložitev, kako je to mišljeno.

V načrtu za leto 2020 je predviden odvzem 511 telet, 30% je 153 telet.

Predviden odvzem enoletne jelenjadi je 215 osebkov ali se jih lahko poveča za 153 osebkov, ali je računica obratna, 30% odvzema enoletne jelenjadi predstavlja 65 osebkov, ali se lahko zmanjša odvzem enoletne za to število in za toliko osebkov poveča odvzem telet?

3. Šakal:

Za vsakega odvzetega šakala, je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO predložiti okuhano in primerno očiščeno lobanjo ali fotografijo z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra, odvzemu.

Pripomba: Predlog je nekoliko v nasprotju z določili Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju (Uradni list RS, št. [120/05](#) in [29/15](#)) in sicer 6.točke 5.člena tega pravilnika.

Predlog: Da se opredeli, da upravljavci lovišč dostavijo vzorec (dlake, ...?) za potrebe DNK analize (če se bo kdaj izvajala) za vsakega odvzetega šakala in sicer na podlagi

21. člen. Zakona o divjadi in lovstvu; (naloge lovskih organizacij):(1) Upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom opravljajo pod pogoji javne službe naslednje naloge s področja trajnostnega gospodarjenja z divjadjo:

5. zbiranje podatkov o divjadi in njenih odnosih z življenjskim okoljem po določeni metodologiji monitoringa;

Mogoče ni dosti razlike od napisanega, pa vendar, tako različna dokazila niso smiselna, potrebno je enotno dokazilo z opravičljivim namenom obstoječi zapis kaže samo na to, da gre za nezaupanje do upravljavcev o točnem vodenju evidence. V kolikor bi se zbirali ustrezni vzorci (taki, ki jih je lahko hraniti), bi na dolgi rok lažje ocenili številčnost šakala v Sloveniji, kar je tudi eden od namenov pravilnega evidentiranja odvzema.

Pripravil:

Igor Simšič

OZUL Notranjske
Cankarjeva ulica 6

6230 Postojna

Številka: 8 / 2020
Datum: 25.3.2020

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OE POSTOJNA
Vojkova ulica 9
6230 Postojna

ZADEVA: PISNE PRIPOMBE NA OSNUTEK LETNEGA NAČRTA ZA NOTRANJSKI LUO ZA LETO 2020

Skladno z vašim pozivom vam OZUL Notranjske v določenem roku pošilja pisne pripombe na osnutek letnega načrta za Notranjsko lovsko upravljavsko območje leto 2020.

JELENJAD

1. OZUL Notranjske, se ne strinja s skupnim številom načrtovanega odvzema jelenjadi in z načrtovanim deležem košut 2+. OZUL Notranjske predlaga skupno število odvzema jelenjadi za leto 2020 => 1.327 osebkov. Poleg tega zahteva, da se upošteva stalna prisotnost velikih zveri in s tem poseg v ženski rodni del populacije maksimalno 16%, kot to ugotavljajo in predstavljajo strokovne študije in ne 26% kot se planira sedaj in nima nikakršne strokovne argumentacije po tolikšnem posegu v ženski rodni del populacije. Poleg tega je populacija velikih zveri v porastu in se jih ne odvzema iz narave v skladu z načrtom - odločbo, kar se odraža tudi na povečanju škode na pašnih živalih, saj očitno glede na porast velikih zveri gozd le tem ne zagotavlja več dovolj hrane.
2. OZUL Notranjske, se ne strinja z določilom vezave pri jelenjadi.

SRNJAD

1. OZUL Notranjske, se ne strinja z določilom vezave pri srnjadi in ob tem opozarja, da stalež srnjadi v zadnjih letih drastično upada in je v posameznih ekoloških enotah (Snežnik, Postojna – Bistrica in Cerknica) odzvem srnjadi pod 1 kos / 100 ha, kjer pa ne moremo govoriti več o gospodarjenju. Prav tako je srnjad v upadanju v ekoloških enotah Krim in Barje, po drugi strani pa se večja populacija velikih zveri, širi se šakal in doseljuje se ris. Glede na predstavljeno je treba dodatno zaščititi ženski rodni del populacije za ohranitev vrste.

V vednost:

- Zavod za gozdove Slovenije, OE Postojna
- Arhiv OZUL

Saftič Danjel
predsednik IO OZUL Notranjske

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO**

DIREKTORAT ZA GOZDARSTVO IN LOVSTVO

Sektor za lovstvo

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 44

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Postojna

F: 01 478 90 21
E: gp.mkgp@gov.si
www.mkgp.gov.si

Številka: 3410-16/2020
Datum: 26. 3. 2020

Zadeva: Pripombe na osnutek Letnega načrta za IV. Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020

Spoštovani,

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) smo pregledali osnutek naslovnega načrta (v nadaljevanju: LLUN) in podajamo sledeče pripombe:

1. V poglavju »3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI« pod točko »3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020« je v preglednici 4 pri privabljalnem krmljenju povečana količina krme glede na leto 2019 za 25.300 kg. Prosimo za pojasnilo, zakaj se je povečala količina krme za privabljalno krmljenje?
2. V poglavju »3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI« pod točko »3.2 Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju v letu 2020« je pri privabljalnem krmljenju (stran 12) zapisano sledeče: »Pri privabljalnem krmljenju jelenjadi je dovoljeno zalagati praviloma največ 1 krmišče na 500 ha lovne površine lovišča oz. LPN,«. Predlagamo, da se beseda praviloma črta.
3. V poglavju »3.3 Škode od divjadi« v točki B na področju »ŠKODA NA PREMOŽENJU« (škode na nelovni površini) za prvim stavkom dodajte sledečo poved: »Na podlagi sodne prakse Republika Slovenija ne odgovarja za škodo na premičnih stvareh, ki se nahajajo na nelovnih površinah npr. kokoši v kokošnjaku.«.
4. V poglavju »4.4 Gams« pod točko »Ukrepi in usmeritve« se naj v prvem in drugem odstavku letnica »2019« nadomesti z letnico »2020«.
5. V poglavju »4.5 Divji prašič« pod točko »Ukrepi in usmeritve« se za zadnjim odstavkom doda odstavek, ki se glasi: »Upravljalci lovišč so dolžni upoštevati Obvezno navodilo o obvezni prijavi najdbe vsakega poginulega divjega prašiča ter o postopkih ob ugotovitvi sprememb zdravstvenega stanja v populaciji divjih prašičev, na podlagi katerih bi lahko posumili na možno prisotnost afriške prašičje kuge (APK), katerega je izdalo MKGP. Po določitvi tega navodila mora lovec, ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina npr. neznan vzrok, bolezen, krivolov, povoz

cesta, povoz, železnica, zveri, poškodba) o tem obvestiti **Center za obveščanje na telefonsko številko 112**. Upravljavci lovišč naj lovce tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovci – lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK zaradi svoje dokaj velike obstojnosti izven gostitelja (prašiča) prenaša tudi z kontaminirano opremo, obleko, ter mesnimi izdelki.«.

6. V poglavju »4.17 Šakal« pod točko »Prilagojeni cilj« navajate, da je šakal uvrščen na prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS, kar drži, vendar sta na tej prilogi še dve vrsti, ki sta aktualni za ta načrt, in sicer: gams in kuna zlatica, kar pa pri teh dveh vrstah ni omenjeno.
7. V poglavju »4.17 Šakal« na koncu poglavja navedite pravno podlago za izplačilo škod, in sicer naj se glasi: »Izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal po 1. 5. 2020 bo še vedno opravljala država (MKGP) v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ki je v postopku sprejema v Državnem zboru RS), in sicer v prehodnem obdobju treh let, ne glede na odškodninsko odgovornost v skladu s predpisi o divjadi in lovstvu. Škodo bo ocenjeval ZGS.«.

Ker javni uslužbenci MKGP zaradi preprečevanja širjenja Koronavirusa COVID-19 delamo od doma, vam posredujemo pripombe v nepodpisanem dokumentu.

Lep pozdrav,

Pripravili:
mag. Urška Srnec
vodja sektorja

Sašo Novinec
višji svetovalec I

dr. Matevž Adamič
višji svetovalec III

Vročiti:

-

Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Postojna - po e-pošti

V vednost:

-

Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota – po e-pošti

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana
tel.: (01) 513 66 00, fax: (01) 513 66 50
E-pošta: kqzs@kqzs.si
www.kqzs.si

KGZS
www.kupujmodomace.si

Številka: 340-2/2017-2
Datum: 26.03.2020

Zavod za gozdove Slovenije, OE Postojna
Vojkova 9,
6230 Postojna

Zadeva: Pripombe na osnutek letnega lovsko upravljavskega načrta za Notranjsko LUO

Podajamo nekaj pripomb na osnutek letnega lovsko upravljavskega načrta za vaše območje. V splošnem je opaziti, da je pripravljenost tako pri lovcih kot pri vas načrtovalcih, da se upravljanje z divjadjo usmeri v izboljšanje razmer tako v okolju kot na divjadi. Izstopata pa dve stvari, ki sta verjetno posledica dejstva, da sta na tem območju dve lovišči posebnega namena.

Prvo je izredno velik obseg krmljenja divjadi. 779 t krme nikakor ni v skladu z 2. Členom ZDLov, ki govori, da je potrebno divjad ohranjati čim bolj neodvisno od vpliva človeka. K temu moramo prišteti še 282 t krme za privabljanje in 10 t soli, ki sta »upravičena« z vidika lažjega lova.

Z vidika preprečevanja škod oz njihovega zmanjšanja bi bilo bolj smiselno, da se populacije zmanjšajo na nivo, ko tudi ekstremne razmere ne bi vplivale na povečan obseg škod.

Dodaten argument k temu je tudi izredno velika poškodovanost gozdnega mladja in to predvsem na območjih LPN-jev. Že iz številke se vidi, da je obnova gozdov na teh območjih zelo otežena ali onemogočena, doseganje gozdnogojitvenih ciljev pa zaradi tega nemogoče.

Kljub temu, da povečujete (sicer skromno) odstrel jelenjadi, se poraja vprašanje, ali je to dovolj.

Tudi argument glede znižanja načrtovanega odstrela srnjadi zaradi možnega vpliva naseljenih risov na populacijo srnjadi je vprašljiv. Glede na visoko stopnjo objedenosti gozdnega mladja (tudi srnjad nima zanemarljivega vpliva), se poraja vprašanje o upravičenosti znižanja odvzema. Kajti od načrtovanega odvzema je samo vprašanje, kolikšen delež od te kvote bodo realizirali lovci, koliko pa plenilci. Če bodo pri tem imeli večji delež plenilci, se bodo morali lovci zadovoljiti z manjšim deležem.

Se pa strinjamo, da ima na vašem območju ključen vpliv na okolje številčna (preštevilčna!) jelenjad.

Lep pozdrav

Branko Ravnik
direktor

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Postojna

Z A P I S N I K

Šifra: 013-1/2020-5

Datum: 02. 04. 2020

Dogodek: 3. korespondenčna seja Sveta OE Postojna ZGS za sedmo mandatno obdobje

Čas trajanja korespondenčne seje: od 26. 03. 2020 od 12. ure do 02. 04. 2020 do 12. ure.

Vabilo z gradivom in predlogom sklepov je bilo poslano vsem članom sveta: Matej Biščak, David Fučka, Matija Gabrejna, Tomi Ivanič, Anton Marinčič, Evgen Ostanek, Vincenc Otoničar, Andraž Poljšak, Anton Svet.

Poslovnik o delu Sveta Zavoda za gozdove Slovenije v 3. odst. 15. člena določa, da je dopisna seja sklepčna, če je bilo vabilo z gradivom in predlogi sklepov poslano vsem članom sveta, od katerih je osebno vročitev potrdilo več kot polovica. Šteje se, da so osebno vročitve potrdili člani, ki so glasovali.

V času trajanja 3. korespondenčne seje Sveta ZGS OE Postojna, od 26. 03. 2020 od 12. ure do 02. 04. 2020 do 12. ure, je glasovalo vseh devet članov Sveta ZGS OE Postojna, in sicer na način:

- po elektronski pošti: 6 članov
- s telefonskim glasovanjem: 3 člani.

Ugotavlja se, da je bila 3. korespondenčna seja Sveta ZGS OE Postojna sklepčna.

Dnevni red:

1. Potrditev Zapisnika 2. redne seje Sveta OE Postojna
2. Poročilo OE Postojna o delu v letu 2019 in Poročilo OE Postojna o gozdovih za leto 2019
3. Program dela OE Postojna za leto 2020 in Finančni načrt OE Postojna za leto 2020
4. Določitev predloga letnega lovsko upravljalskega načrta za IV. Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Točka dnevnega reda št. 1: Potrditev Zapisnika 2. redne seje Sveta OE Postojna

Vseh devet članov Sveta ZGS OE Postojna je glasovalo ZA in na ta način soglasno sprejelo:

Sklep št. 1: Potrdi se Zapisnik 2. redne seje Sveta OE Postojna za 7. mandatno obdobje.

Točka dnevnega reda št. 2: Poročilo OE Postojna o delu v letu 2019 in

Poročilo OE Postojna o gozdovih za leto 2019

Vseh devet članov Sveta ZGS OE Postojna je glasovalo ZA in na ta način soglasno sprejelo:

Sklep št. 2: Sprejme se Poročilo OE Postojna o delu v letu 2019 in Poročilo o gozdovih za leto 2019.

Točka dnevnega reda št. 3: Program dela OE Postojna za leto 2020 in

Finančni načrt OE Postojna za leto 2020

Vseh devet članov Sveta ZGS OE Postojna je glasovalo ZA in na ta način soglasno sprejelo:

Sklep št. 3: Predlaga se Program dela OE Postojna za leto 2020.

Sklep št. 4: Predlaga se Finančni načrt OE Postojna za leto 2020.

Točka dnevnega reda št. 4: Določitev predloga letnega lovsko upravljalskega načrta za IV. Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Opredelitev do stališč ZGS OE Postojna do pripomb na javni razgrnitvi LLUN

Sedem članov Sveta ZGS OE Postojna je glasovalo ZA, eden član je glasoval PROTI, en član se je vzdržal in na ta način sprejelo:

Sklep št. 5: Sprejme se stališča ZGS OE Postojna do pripomb na javni razgrnitvi LLUN

**Določitev predloga letnega lovsko upravljalskega načrta
za IV. Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.**

Osem članov Sveta ZGS OE Postojna je glasovalo ZA, eden član je glasoval PROTI in na ta način sprejelo:

Sklep št. 6: Določi se predlog letnega lovsko upravljalskega načrta za IV. Notranjsko lovsko upravljavsko območje za leto 2020.

Zapisala:

Valentina Malkoč

Samostojni strokovni sodelavec VI in Računovodja VI

Tomi Ivanič, univ. dipl. inž. gozd.
Predsednik Sveta Območne enote Postojna

